

Sunuş

Yusuf ALAN / Türk Sağlık-Sen
Genel Başkan Yardımcısı

Kıymetli Okuyucularımız;

Dopdolu yeni bir sayı ile yeniden huzurlarınızdayız.

Bu sayımızın kapağında Türk ve İslam tarihi için büyük ehemmiyet arz eden, eli öpülesi ecdadımızın yedi düvele karşı yazdığı Çanakkale Destanı yer alıyor. 100. yılında Çanakkale Destanı'nı, hiç bilinmeyen, hiç yazılmayan yönleriyle okuyacak, kâh hüznülenecek kâh gururlanacaksınız. İstiklal şairimiz, büyük mütefekkir **Mehmet Akif Ersoy**'un ifadesi ile onlar,

"Bedr'in aslanları" kadar şanlı idi.

Bu vesile ile Bedir'deki o ilahi ruhu Çanakkale'de de sürdüren aziz şehitlerimizi ve ahirete intikal etmiş kahraman gazilerimizi rahmet ve şükranla anıyorum. Ruhları şad, mekânları cennet olsun. Allah (c.c.), Resul'ün mübarek Sancağı Şerifi altında bizleri onlarla buluşmayı nasip etsin. Dergimizde yer alan konuları ve yazarları büyük bir titizlikle seçmeye, ihtimam gösterdik.

Emekli Cumhuriyet Savcısı Necdet Bayraktaroğlu'nun, " Selçuklularda Şifahaneler ve Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan'ın kızı Gevher Nesibe Hatun'un Vasiyeti", **Doç. Dr. Mehmet Akif Okur**'un, "Süleyman Şah Türbesi"; Misâk-ı Milli 'nin Sökülen Sınır Taşı, **Prof. Dr. Tefvik Erdem** ve **Doç. Dr. Fetullah Akın**, "Türkiye'de Memurlar Orta Sınıfın Neresinde?", **Prof. Dr. Osman Hayran**'ın, "Şehir Hastaneleri Vesilesiyle Hastane Yönetimi", **Prof. Dr. Ahmet Berhan Yılmaz**'ın, "Bir Kördüğüm Ki", **Prof. Dr. Ahmet B. Ercilasun**'un, "Tarihten Geleceğe Türk Dili", **Aybike Çiloğlu**'nun, "Kadın İstihdamı Gerçekten Artıyor mu?" başlıklı yazılarını ilgiyle okuyacağınıza inanıyorum.

Yine bu sayımızda sendikamız Türk Sağlık-Sen'in, 13 Mart'ta iş bırakma ve Sağlık Bakanlığı önünde tabutlarla gerçekleştirdiğimiz eylemimizi 5, 6, 7, 8 Şubat 2015 tarihlerinde Şube Başkan ve Yönetim Kurulu üyelerinin katılımı ile gerçekleştirmiş olduğumuz Türkiyem Buluşması, 13 Aralık Aile Hekimliği Mitingi, 10 Ocak Sağlık Bakanlığı önünde yapılan nöbet zincirlerini kırıyoruz eylemimizi ve Konfederasyonumuz Türkiye Kamu-Sen'in 06 Aralık 2014 tarihinde yapmış olduğu "ek zam talebi mitingi" ve 15 Ocak 2015 tarihinde "TBMM Dikmen Kapısı önünde bordro yakma eyleminin haber ve fotoğraflarını göreceksiniz.

Ve tarih, sosyoloji, edebiyat, ekonomi içerikli daha birçok özel haber dosyalarımızı heyecanla okuyacağınıza inanıyorum.

Sizleri yeni sayımızla baş başa bırakırken, en kalbi duygularıyla sevgiler saygılar sunuyorum. Allah hepimizin, ülkemizin, İslam dünyasının, büyük Türk milletinin yar ve yardımcısı olsun.

Başyazı

Önder KAHVECİ /Türk Sağlık-Sen Genel Başkanı

Memurlar geleceklerini düşünmeli ve karar vermeli!

bile haberdar olunmayan üye sayısı belli bir rakamın üstünde asla olmayan malum sendika, siyasetin ve kamunun tüm gücü kullanılarak yetkili yapıldı. Bu süreçte çalışanlara, duruma göre baskı, tehdit, sürgün, geçici görev gibi türlü eziyetler uygulandı. Makam ve mevkiler sendikacılık için kullanılarak kraldan çok kralcılık yapıldı.

Böyle bir sürecin sonunda yetkilendirilen malum sendika “ortak akıl hareketi” , “milli irade platformu” ve “akıl adamlar” gibi projelerde başı çekerek iktidarın borazanlığını yapmaya başladı.

Hatırlayınız 2010 Anayasa referandumunu ile memurlara getirilen toplu sözleşmenin bu haliyle kabul edilemeyeceğini ilan ederek Türkiye Kamu-Sen olarak biz “hayır” demiştik. Fakat Malum-Sen’liler nikah masasında bile bu kadar istekli evet demediklerini ilan etmişler, her mitingde ve toplantıda boy gösterip organizasyonlara girişmişlerdi.

Türkiye’de iktidar bir yerde tahribat yapmak istiyor ve bazı köklü düzenlemeleri hayata geçirmeyi arzuluyorsa farklı bir yöntem izliyor.

Önce bu alanda yapılması gerekenler için uygun zemin ve bir piyon hazırlanıyor. Bu piyon mevcudiyetini sürdürdüğü alanda öne çıkartılıyor, yetkili kılınması gerekiyorsa o yapıyor. Kamu imkânları seferber ediliyor. Siyaset ve bürokrasi ile ortak hareket ederek tabiri caizse yükselmesi sağlanıyor.

Bu yöntemle beslenen ve büyütülen piyona bir anlamda borazanlık görevi

veriliyor. Böylelikle İktidarın yapmak istediklerinin sivil toplumda “bir karşılığı var” olgusu oluşturuluyor. Hatta konunun ilgilendirdiği kesimin temsilcilerinin bunu istediği anlatılıyor. Düzenlemeler ve yapılmak istenenler bir bir hayata geçiriliyor. “ Yetkili kuruluşla anlaştık, yetkili kuruluşun bunu söylemesi önemli,” gibi ifadelerle iktidara bir yol açılıyor. Kısacası al takke ve külâh tarzı bir siyasetle istenilen her şey yapılmak isteniyor.

Bu yöntemin ilk uygulandığı alanlardan birisi de ne yazık ki kamu sendikal hayatı oldu. İktidardan önce varlığından

Anayasa değişikliğinin kabulünün ardından yapılan ilk toplu sözleşmede kamu çalışanları hüsrana uğratıldı. Çünkü toplu sözleşmeden bu haliyle hükümetin istediği dışında, çalışanların talepleri doğrultusunda bir şey çıkması imkânsızdı. Çünkü ne toplu sözleşme düzeni ne de hakem kurulu yapısı buna izin vermiyordu. Fakat burada haklarını yemeyelim İktidarın ilk teklifinden daha düşük bir maaş zammına “evet” diyerek malum-sen bu imkânsızı tersten giderek başardı. Hükümetin verdiğinden daha düşük bir zammı aldı. Tabi ki bunu da Hükümetin hoşuna gittiği için aldı. Dünya tersine dönse ve Hükümet bu daha düşük bir zam olacak deseydi onu da alamazlardı.

İşte varlığını siyasete borcu olan ve onların borazanlığını yapmak gibi bir görevi üstelenen malum-sen yüzünden kamu çalışanları 2014 yılını zararlarla kapattı. Enflasyona maaşlar ezdirildi. Maaş dışı ödemelere 1.5 yıl zam gelmedi. İlk defa memurlar bir temmuz ayında zam alamadı.

Tüm bu kayıplara rağmen bir kez bile alanlara çıkıp, bir açıklama yapıp “memurlar zararda,” diyemediler.

Aile hekimliklerinde cumartesi nöbetleri ile ilgili iş bırakma kararını güçbela almalarına

rağmen internet sitelerinde bile ilan etmekten aciz kaldılar.

13 Mart'ta sağlık alanında tüm sivil toplum örgütleri iş bıraktı, bırakmayan ise bir tek onlar oldu.

Çalışanlar için hiçbir bildiriye imza atmazken, tüm ülkenin gözü önünde yapılan hırsızlığı sahiplenen tak diye önlerine konulan bildirimleri şak diye imzaladılar.

Çalışan için bir uğraş vermedikleri gibi bizim döner sermayelerin emekliliğe yansımaları ve yıpranma payı ile ilgili dilekçe kampanyamızı karaladılar. Dilekçeden anladıklarının sadece iktidar partisine adaylık başvuru dilekçesi olduğunu sırtarak verdikleri pozla cümle âleme gösterdiler.

Bunların toplantısında zamanın başbakanı, şimdiki Cumhurbaşkanımız memurun iş güvencesini kaldırmamız lazım.” deyince bırakın protestoyu elleri patlayana kadar alkışladılar.

Siyasetçi vaatlerini müjde gibi sundular, “hayırlı olsun” diye havalara uçtular ama yaptıkları umut tacirliğinden bir adım öteye gidemedi, sıkışınca bunları istismar aracı olarak kullandılar.

İşyeri temsilci toplantısını siyasetçi ve bürokrat ağırlama toplantısına çevirdiler, bir

müjde alıp istismar etmek istediler ama genel seçimler yaklaşıyordu. Sağlık Bakanı'nın “bize oy toplayın” talimatı ile yetinmek durumunda kaldılar.

Aslında tüm bunlar siyaset borazanı ve zavalıca tavırlarla sendikacılık yapanlara yakışandır. Bu gömlek üstlerinde de asla sırtmamaktadır. Çünkü bunların varlık sebebi budur. İktidar bugünler için bunları besleyip büyütmüş ve yetiştirmiştir. Bunlarla birlikte memurun, hakları budanacak, maaş zammı bir gecede imzalanıp geçilecek, iş güvencesi elinden alınıp memurları kamudan göndermenin yolu açılacaktır.

Burada asıl mesele bunlara her ne şekilde olursa olsun üye olan memurların göstereceği tavidir. Bunlar kamu çalışanını uçurumun kenarına doğru sürüklemektedir. Eskiler doğruyu söylemişler “deveyi yardan uçuran bir tutam ottur,” diye. Kamu çalışanları artık günlük menfaati bırakmalı ve geleceğine sahip çıkmalıdır. Zalimle bir arada olup zulme ortak olmamalı kendi sonunu hazırlamamalıdır. Biz kamu çalışanı arkadaşlarımızı uyarmaya devam edeceğiz. Onlar da biraz oturup düşünmeli ve bir karar vermelidirler. Çünkü her geçen gün aleyhlerine işlemektedir.

10 | TARİH
ÇANAKKALE HATIRATLARI

16 | TARİH
TIBBİYELİ HİKMET

20 | HABER
SELÇUKLU ŞİFAHANELERİ

26 | GÜNDEM
SÜLEYMAN ŞAH TÜRBESİ;
MİSÂK-I MİLLÎ 'NİN SÖKÜLEN
SINIR TAŞI

46 | GÜNDEM
KAYAYI DELEN, DAMLALARIN
SÜREKLİLİĞİDİR

İÇİNDEKİLER

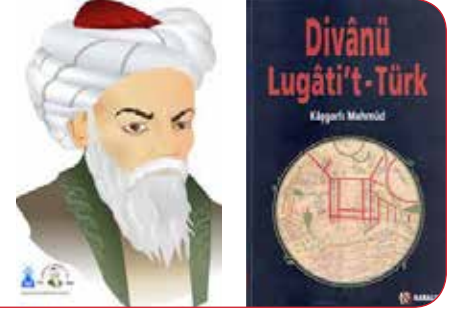
64 HABER
"ŞEHİR HASTANELERİ"
VESİLESİYLE HASTANE
YÖNETİMİ

72 EKONOMİ
TÜRKİYE'DE KİŞİ BAŞI
SAĞLIK HARCAMASI 1110 TL

76 TARİH
TARİHTEN GELECEĞE TÜRK DİLİ

82 SAĞLIK
ZEHİRLİ AYAKKABILAR
KANSER YAPAR MI?

Sayı : 29 • Nisan 2015
TÜRKİYE SAĞLIK VE SOSYAL HİZMETLERİ
KAMU GÖREVLİLERİ SENDİKASI YAYINIDIR

İmtiyaz Sahibi
Türk Sağlık-Sen adına sahibi
Önder KAHVECİ
(Genel Başkan)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Yusuf ALAN

Yayın Kurulu
Önder KAHVECİ
Yusuf ALAN
Mustafa GENÇ
Hasan ŞİRİN
Abdurrahman UYSAL
İsmail TÜRK
Ümit TURHAN

Editör
Ahmet KIZMAZ
Hukuk Danışmanları
Av. Kadir GÖKTAŞ
Av. Ayşegül ALTUNCU

Yayın Türü
Yerel süreli

Yayın Süresi
6 aya bir yayınlanır

Baskı Tarihi
Nisan 2015
Bu dergi Basın Ahlak İlkelerine
uyumayı taahhüt eder.

Yönetim Yeri
Talatpaşa Bulvarı No: 160/5
Cebeci / Çankaya /Ankara
Tel: (0312) 424 22 22
Faks: (0312) 424 22 29
www.turksagliksen.org.tr

Tasarım
YZE Medya Ajansı
www.yzemedya.com.tr
(0530 363 5591)

Grafik Tasarım
Öznur ÖZTÜRK

Baskı
Semih Ofset

İş bıraktık, tabutlarla Bakanlık önünde eylem yaptık

Türk Sağlık-Sen
14 Mart Tıp Bayramı
önce çalışanların
sorunlarına dikkat
çekebilmek
ve yetkilileri
uyarmak için
meydanlardaydı.

Türk Sağlık-Sen bugünkü iş bırakma eylemini büyük bir coşku ile gerçekleştirdi. Eylemde ilk olarak Ankara şubelerimizle birlikte saat 10.30'da İbn-i Sina Hastanesi önünde toplanıldı. Buradan, hazırlanan tabutlarla birlikte yürüyüşe geçilerek Sağlık Bakanlığı önüne gelindi.

Sağlık çalışanları yürüyüş sırasında "Yıpranma Payı Hakkımız Söke Söke Alırız, Çalışanlar Alanda Bakan Nerede, Hak Hukuk Dediniz, Hakkımızı Yediniz, Emeklilikte Sefalet İstemiyoruz, Sağlıkta Şiddete Hayır" sloganları atıldı. Yürüyüşümüzü NTV canlı yayınlara vererek Genel Başkanımız Önder Kahveci ile bir röportaj gerçekleştirildi.

Sağlık Bakanlığı önüne gelindiğinde ise birçok TV kanalı tarafından yayınlar yapıldı. Eylemde bir açıklama yapan Genel Başkanımız Önder Kahveci, "Bugün 13 Mart, Tıp Bayramı'nın arife günü. Sağlık çalışanları olarak biz de bugünü

coşkuyla kutlanacak bir bayramı karşılama günü olarak geçirmek isterdik. Fakat ne yazık ki sorunların giderek arttığı, çalışanların taleplerinin görmezden gelindiği bir dönemde ne bayram ne arife bizim için hiçbir anlam ifade etmiyor." dedi.

Ağır İş Yükü ve Yetersiz İstihdam Var

Sağlık çalışanlarının çalışma hayatında karşılaştıkları sıkıntılara değinen Genel Başkanımız Önder Kahveci, "Şiddet, yetersiz istihdam, ağır iş yükü, bitmek bilmeyen nöbetler, yapılan haksız uygulamalar nedeniyle sağlık çalışanları ağır bir tükenmişlik sendromu ile karşı karşıyadır. Çalışanların yüzde 76'sı amirlerinin adaletli davranmadığını belirtmektedir. Çalışanın ekonomisi felakete sürüklenmiştir. Performans ücretleri yok olmuş, sabit ek ödemeler bile gecikmeli yatar hale gelmiştir. Yaptığımız ankete göre sağlık çalışanlarının yüzde 90'ı her ay sabit borç ödemektedir. Gelirinin yüzde 76'sı kiraya ve gıdaya gitmektedir. Yüzde 49'unun ay sonunda bir kuruş parası kalmamaktadır." dedi.

Siyasetçi ve Bürokrat Şakşakçılığı Yapanlar Yetkilendirilmiş Sendika

Yetkilendirilmiş sendikanın çalışanları mağdur ettiğini belirten Genel Başkanımız Kahveci, "Toplantılarında siyasetçi ve bürokrat şakşakçılığı yapan, işçinin hakkına gelince idarecinin yanına hemen dümen kıran yetkilendirilmiş sendika ile iktidar maaşlarımıza da göz dikmiştir. Toplu sözleşmede yandaş ve yağcı sendikanın Hükümetin teklifinden bile düşük bir zamma evet demesiyle çalışanların cebinde büyük bir delik açılmıştır. Enflasyon farkını da istemeyen bu memnun-sen yüzünden maaşlar enflasyon canavarına yenilmiş, maaş dışı ödemeler 1.5 yıl zam görmemiştir." şeklinde konuştu.

Ümitleri Yok Ediyorlar

Genç sağlık çalışanlarının ümitlerinin de yok edildiğini kaydeden Genel Başkanımız Önder Kahveci, "Aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına angarya cumartesi nöbeti dayatılmakta ve "pazar da çalışacaksınız." denilerek hızla köle sistemine dümen kırılmaktadır. Kamu hizmeti yürüten ama kadro talepleri yerine getirilmeyen kamu dışı aile sağlığı çalışanları, vekil ebe hemşireler ve

4/C'liler umutsuzluğa sevk edilmektedir. Okullarından mezun olan fakat atanamayan 250 bine yakın genç sağlık çalışmamızın umutları tükenmektedir. Memurlarımız yok sayılmış, hizmetliler memur görevi yaptıkları halde memur kadrosuna atanamamıştır.

Sınavlarla ilan edilen kadrolar yetersiz kalmıştır. Kısacası dertler boyu aşmış, sabır taşı çatlamıştır. Ama hâlâ çözümden uzak açıklamaları ile İktidar, sorunlara ne kadar uzak olduğunu ortaya koymaktadır.” şeklinde konuştu.

Sağlık Bakanlığı Hiç Vefa Göstermemiştir.

Sağlık Bakanlığı'nın düzenlediği “Şifa Veren Ele Vefa” adlı programla ilgilide açıklama yapan Genel Başkanımız “Sağlık Bakanlığı dün ‘Şifa Veren Ele Vefa’ adlı bir program düzenlemiştir. Öncelikle belirtmek isteriz ki Bakanlık hiçbir zaman sağlık çalışanlarına vefa göstermemiştir. Sayın Bakan, çalışanın sorunlarını çözmek yerine elleri patlayana kadar kendisini alkışlayan yandaş sendikanın toplantılarında boy göstermeyi tercih etmektedir. Şifa veren elleri, sorunları ve dertleri ile baş başa bırakmıştır. Süslü toplantılarla bu işi geçiştirmeyi adet edinmiştir: “ dedi.

Başbakan Müjde Vermedi, Sadece Günü Geçtiirdi

Genel Başkanımız, Başbakan'ın yaptığı açıklamaları da şu sözlerle değerlendirdi:

“ Dünkü toplantıda Sayın Başbakan sağlık çalışanlarının hakları ile ilgili bazı açıklamalar yaptı.

Bu açıklamalara göre;

Nöbet ücretlerine yüzde 50 zam yapılacağı.

Bir saatlik nöbet ücreti bir doktor için şu anda 7 TL,

ebe hemşire arkadaşlarımız için 4.7 TL'dir. Bu

komik ücretlerin yüzde 50 artması çok mu büyük bir müjdedir?

70 yaşına kadar istenirse çalışılabileceği.

Marifet 70 yaşına kadar çalıştırmak değil,

emeklilikte rahat ettirecek insani bir

ücrettir. Şiddet uygulayanların gözaltı süresi

uzatılacağı. Bugün şiddet uygulayanların tutuklu

yargılanmasına yönelik düzenleme var olmasına

rağmen tam uygulanmıyor. Gözaltı süresini uzatınca

ne olacak? Şiddete çözüm mü bulunacak? Yıpranma

payı ile ilgili çalışma yapıyor. Yıpranma payı

için bir senedir aynı sözler söyleniyor. Somut

bir adım, ortaya çıkmış bir icraat yok. Kısacası

sadece siyasetçinin iki dudağı arasında bir senedir

yıpranıyoruz. Ne somut adım var ne de yasa tasarısı

var. Yani tüm bunlara bakılınca söylenecek tek cümle;

“dağ fare doğurmuştur.” Bunlar çalışanların dertine

derman değildir. Günü kurtarma hamlesidir.”

Hayatını Kaybeden Sağlık Çalışanları Şehit Sayılmalı

Görevi başında hayatını kaybeden sağlık çalışanlarının şehit sayılmadığına ve bunun

büyük bir ayıp olduğuna dikkat çeken Türk Sağlık-Sen Genel Başkanı Önder Kahveci, “Biz her şeyden önce güvenli bir çalışma hayatı istiyoruz. Can güvenliğimizden endişe duymadan hizmet üretmeyi arzuluyoruz. Katledilen doktorlarımızı, bulaşıcı hastalıktan hayatını kaybeden hemşirelerimizi, ambulans kazasında vefat eden 112 çalışanlarımızı temsilen önümde üç tabut var. Sağlık çalışanları hizmet verirken hayatlarını kaybediyorlar. Canlarından oluyorlar. Bizim için şehittirler. Sayın Başbakan da dün “Görevi başında hayatını kaybeden sağlık çalışanlarını şehit olarak değerlendiriyorum.” dedi.

Fakat ne yazık ki görevi başında hayatını kaybeden sağlık çalışanları şehit statüsünde değerlendirmemektedir. Vatandaşın can ve mal güvenliği için acil sunulması gereken kamu hizmetlerini sunan çalışanlardan sadece sağlıkçılar şehit kamu görevlisi statüsünde sayılmamaktadırlar. Onlardan bize emanet kalan aileleri, mağdur olmaktadır. Bu büyük bir ayıptır. Bu durum düzeltilmelidir.” dedi.

Haklarımızı Talep Ediyoruz

Sağlık çalışanlarının sadece haklarını talep ettiğini dile getiren Genel Başkanımız Önder Kahveci, “Sağlık çalışanları olarak ne lütuf bekliyoruz, ne de karşılanamaz talepleri dile getiriyoruz. Sadece hakkımızı talep ediyoruz. Haklı taleplerimizi dile getirmek ve çalışanların talepleri karşısındaki

vurdumduymazlığa tepki olarak Tıp Bayramı arifesinde 13 Mart'ta iş bıraktık.

Çalışanların taleplerinin yerine getirilmesi ve Türkiye kamuoyunda tekrar güçlü bir şekilde gündeme gelmesi adına yaptığımız bu eylemle alanlara çıktık ve “yetti gari” diyoruz.

İş bırakma eylemimizi; 2014'ün ilk 10 ayında 2 milyar 750 milyon TL katkı ve reçete parası ödeyen, birçok sağlık hizmeti için cebinden ekstra para çıkan vatandaşlarımız için de yapıyoruz. Tüm vatandaşların eşit, ücretsiz, nitelikli ve ulaşılabilir bir sağlık hizmetine kavuşmasını istiyoruz.

Ayrıca 14 Mart Cumartesi günü de kararlığımızı devam ettirip, aile hekimliklerinde ve TSM'lerde cumartesi nöbetine “hayır” diyerek iş bırakacağız.” dedi.

Yetkilendirilmiş Sendikayı Çalışanlar İyi Tanımalı, Bunlara Bir Dakika Bile Üye Olarak Kalmamalı

Dilekçe kampanyamızı karalayanların, çalışan hakkı için de iş bırakılırken ortadan da kaybolduklarını belirten Genel Başkanımız Önder Kahveci, sözlerini şöyle sürdürdü: “Bugün iş bırakma eylemine neredeyse sağlık alanında faaliyet gösteren tüm STK'lar katılıyor. Biri hariç. O da memur-sen'e bağlı sağlık-sen. Bizim dilekçe kampanyamızı karalayanlar, çalışan hakkı için iş bırakıldığında da ortada yoklar.

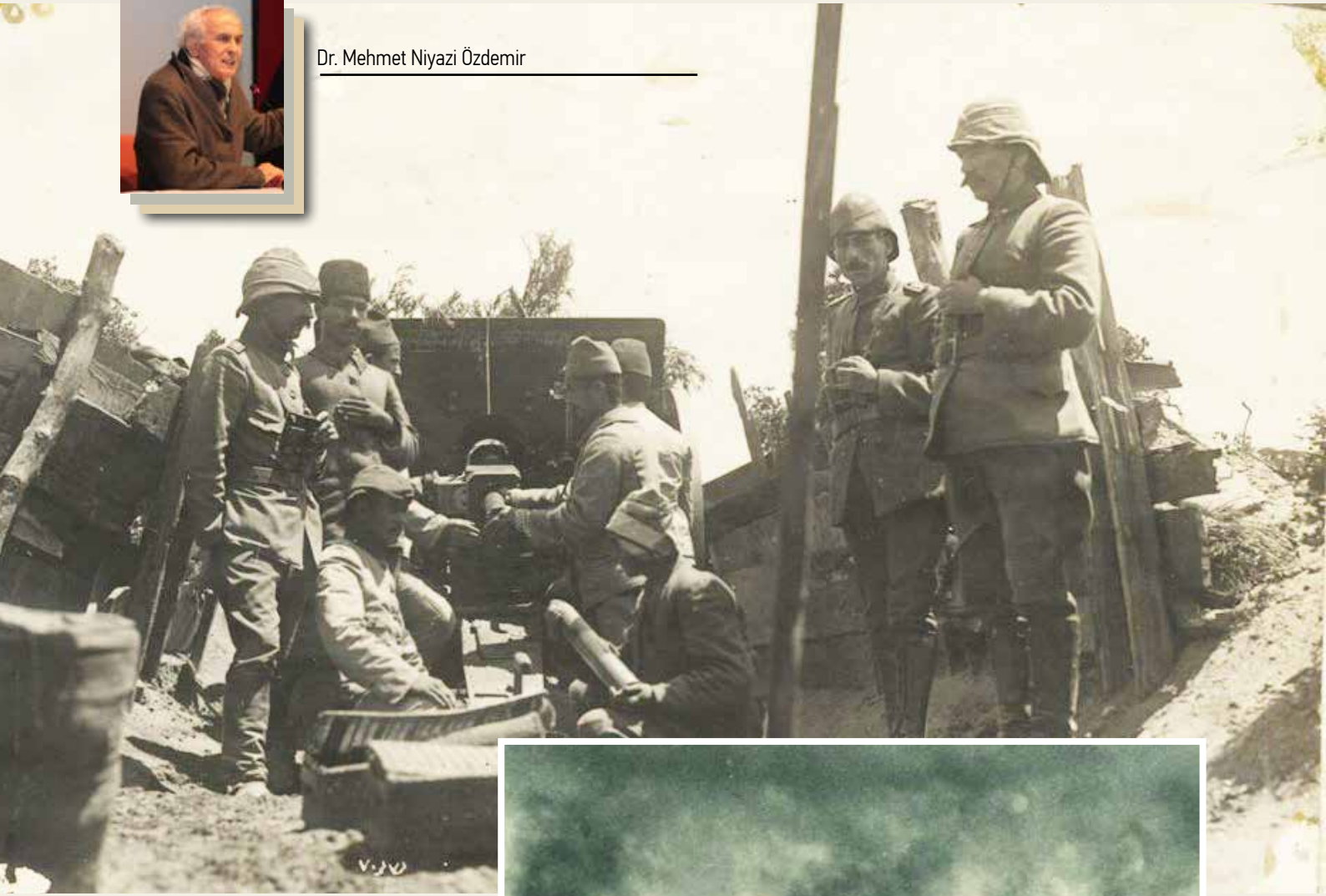
Toplantılarında idareci ağırlayıp, Bakan'dan “oy toplayın” talimatı alanların bugün bu alanda olması zaten çok zordur. Onların yeri idareci yanındır. Çalışanlarla alanlara inmek yerine idarecilerle poz vermek yaptıkları tek iştir. Tüm sağlık çalışanları kendilerini uçurumun kenarına götüren bu yetkilendirilmişleri iyi tanımalı ve görmelidir. Bunlara üye olarak kalınan her saniye çalışanın kendine verdiği en büyük zarardır.

Türk Sağlık-Sen olarak bayram tadında 14 Mart'lar karşılamak istiyor, sorunların çözümü için acil düzenlemeler yapılmasını istiyoruz.

Genel Başkanımızın açıklamalarının ardından görevi sırasında hayatını kaybeden tüm sağlık çalışanları için dua edilip, Fatiha okundu. Eylemimiz sloganlar eşliğinde tamamlandı.

Dr. Mehmet Niyazi Özdemir

Araştırmacı-Yazar Dr. Mehmet Niyazi Özdemir'in anlatımıyla

ÇANAKKALE HATIRATLARI...

ÇANAKKALE'DE BİR 'DELI' PAŞA; BİNBAŞI HALİT...

En tehlikeli savaşlar yapan 21. Alay Kumandanı Deli Halit Paşa 'Binbaşı' olarak Çanakkale'dedir. Onun deliliği şuradan gelir. Aziziye Tabyalarında Ruslara karşı çok çetin bir savaş olur. Bir Rus mitralyöz (makinalı tüfek) bizim tarafa göz açtırmaz. Bir akşam karanlık bastıktan sonra mitralyözün başında bir boğuşma başlar. İki taraf da ne olduğunun farkında değildir. Teyakkuza geçerler. Yarım saat sonra Yüzbaşı Halit bir elinde Rus mitralyöz, bir elinde bayılttığı Rus askeri karanlıktan çıkar. Kumandan paşa sonra sorar; "Bu mitralyöz getirdin tamam da bu adamı niye getirdin?" der ki, "Paşam bunun tekniği farklıdır, belki biz kullanamayız. Bundan öte buna kullandırırız diye bunu da getirdim."

Bu aşırı cesaretinden dolayı tarih ona 'Deli Halit' demiştir. Kars, Ardahan ve Iğdır bugün ay-yıldızlı bayrağın altında bulunuyorsa buraların fatihi Deli Halit Paşa'dır. Soyadı kanunundan önce vefat etmiş ama evlatları 'Karsıalan' soyadını almıştır. Onun için Çanakkale harbi bizim son tarihimizin laboratuvarıdır. Hatta cumhuriyetimizin önsözü olduğunu ifade edebiliriz.

"EN BÜYÜK MUTLULUK TÜRK ASKERİ İLE OMUZ OMUZA SAVAŞMAKTI"

Çıkarmanın kara harekâtının kumandanı Hamilton'du. Sonra onun yerine General Monre geldi. Monre de arzu edilen başarı kazanamayınca çekilmek için Londra'ya başvurdu. Çanakkale'ye İngilizlerin Genelkurmay Başkanı aynı zamanda Milli Savunma Bakanı Lord Kicher geldi. Generallerle beraber çevreyi dolaştılar. Büyük bir konsültasyon yaptılar. Dediler ki, "Biz 200 yıldan beri Türkleri yeniyoruz ama niçin, nasıl yendiğimizi iyi analiz yapmamışız. Biz Türkleri fakirliğinden dolayı yeniyoruz. Çanakkale'de küçük bir toprak parçası ve Türkler bu toprak parçasını savunabilecek kadar silah bulabiliyorlar. Biz burada yenilgiyi kabul edip çekilelim, savaşı geniş alana yayalım. Türkler bunları savunacak silah bulamazlar. Galip gelme şansımız olabilir."

Bunun üzerine 18 Aralık 1915'te Arıburnu'ndan, 9 Ocak 1916'da Seddülbahir'den çekildiler.

Limon Von Sanderss hatıratlarına baktığımız zaman "Hata benim. Ben İngilizlerin çekilebileceğini bilip taarruz emri vermeliydim." diyor. Çok ilginç anılar olan hatıratının ön sözünde diyor ki; "Biz asker için mutluluk denilen bir şey varsa bütün samimiyetimle söylüyorum ki Türk askerleri ile omuz omuza savaşmaktır. Fakir insanlardı. En lüks yiyeceklerini buğday kırığından çorbalarıydı. Sağlıksız su içerler. Fakir toprak barınaklarda kalırlardı. En modern vasıtalarla donanmış gelen düşmana karşı aslan gibi dövüştüler. Bunlar kadar tebessüm ile ölüme giden görmedim."

"BİZİM BAŞIMIZDA KABALAK, ONLARDA ÇELİK MİĞFERLER VARDI"

YOZGATLI KINALI MURAT...

Tabur Komutanı Mahmut Sabri Bey'in hatıratından söz edelim. Diyor ki: "Evlatlarımız gök ekinler gibi biçiliyor. Yenilerini Keşan'da, Edirne'de temel eğitimden yapanlardan karşılıyor. Ben askerlerimin birinci bölümünü dinlenmeye aldım. Karargâha gittim. Döndüğüm zaman askerler zeytinliklerin altından ayağa kalktılar onlarla konuşmak istedim. Moral vermek istedim. Yemeğiniz nasıl iyi mi?"

(Bu arada şunu söyleyebilirim ki "Çanakkale'de aç kaldık" sözü yalandır. Biz iki yerde aç kaldık. Bir Yemen'de, birde Plevne'de. Çanakkale'de açın bakın listelere günde en az bir öğünde olsa mutlaka et yemeği vardır. Bu millet aç kalmıştır lakin cephedeki askerini doyurmuştur. Doğru konuşmak lazım.)

"Yemeğiniz yetiyor mu?" tarzında konuşunca orada temiz yüzlü, çok masum bir delikanlı dikkatimi çekti. Yanına gittim, "Oğlum adın ne senin?" "Murat kumandanım." "Nerelisin oğlum?" diye sordum. "Yozgat'ın Sarıkaya ilçesinin Karayakup Köyü'ndenim kumandanım." dedi. Bir ara dikkat ettim saçları biraz kınalı. "Evladım senin saçların neden kınalı böyle?" diye sordum. "Bilemiyorum ben askere gelmeden annem yaktı" dedi "Her yörenin bir adeti bu adetlerinde çok derin manaları vardır, inşallah bunuda öğreniriz" dedim. Fakat askerlerin arasında adı 'Kınalı Murat' olarak kalıyor. Kınalı Murat okur-yazar

değil. Tıp öğrencisi Kastamonulu Yusuf'a mektup yazdırırken anasına şu notu koyduruyor: "Anacım, gardaşlarım; Cavit ile Ali'nin saçlarına askere gelirken saçlarına sakın kına koyma. Benim saçlarıma koydun kumandanım sordu cevap veremedim. Ona karşı mahcup oldum. Onlarda mahcup olmasınlar."

Bu mektubun cevabı gelmeden mütteliklerin iki hedefi vardır. Bir Seddülbahir'de Alçıtepe, bir de Arıburunu'nda Kabatepe. Eğer Çanakkale'ye gitmediyseniz mutlaka gidin görün. Bu iki tepeye çıktığınızda bütün Çanakkale'nin ayağınızın altında olduğunu görürsünüz. İşte 11 Mayıs'ta Seddülbahir'de Hindistan'dan gelen birlikler büyük taarruza kalkarlar. 11 Mayıs günü orada çok çetin savaşlar olur.

Onbaşı Oğuz anlatıyor: "Kınalı Murat sincip gibi o siperden o siperde atlıyordu. Bağırardım. 'Kınalı' dedim. Kınalı bu sıçrayışlarından birinde şehit oldu. Bende yar gibi, ana gibi, toprağa kavuştuğunda sarılır gibi sarıldım toprağa çevreyi kolluyorum. Bizim askerlerin başında kabalak, onlarınkinde miğfer var diyor. Yani biz fakiriz, bizimki bez. Böyle miğfer kolluyorum diyor. Bir siperde böyle bir miğfer görülmeye başlayınca böyle iyice sindim diyor. Böyle kaşı görülürken tetiği çektim oda geriye doğru yığıldı kaldı."

Şehadetinden 15 gün sonra Kınalı'nın evinden bir mektup gelir. Mahmut Sabri Bey, şehidin mektubunu açar: "Ey gözümün nuru Muratım. Kumandan evladıma selam söyle. Sana kına yaktığım için utanma. Sen orada kurban olacaksın. Her gün dua ediyorum Rab'bim seni uçan yelden yerdeki karıncadan korusun. Ama biliyorum ki sen orada şehit olacaksın. Sen beş kardeşin İsmail'isin. Zabıt efendiye selam söyle bizde ki kurbanlık koyunlar kınanılır öyle gönderilir. Bende seni öyle gönderiyorum."

ÇİFT KILIÇ DÖVÜŞEN BİNBAŞI LÜTFÜ BEY...

Bir Alman yüzbaşı hekimin hatıratlarından anlatıyorum: "4 gün 4 gece Zığındere havadan karadan denizden dövüldü. Hava ikmal yaparken kara dövüldü, kara ikmal yaparken deniz dövüldü, deniz ikmal yapar hava dövüldü. Bu şekilde 4 gün 4 gece dövüldü. Askerler şanslı ise bu oyukların

sağına soluna düşen mermilerle yaralanıyor, kollarını bacaklarını kaybediyor. Yok şanslı değilse mermi üstüne düşüyor, düştüğü gibi havada kalın bir buğultü görülüyor. Buna rağmen Osmanlı askeri çıldırmadı. Bilenler Selaten Tünce'yi okuyor, bilmeyenler tekbir getiriyorlar. O siperlere girenler kaderlerine razı oluyorlar. Bütün bu olanlar 3 dakikada gerçekleşiyor. 17 Temmuz 1915'te saat üç sularında önümdeki askerin kolunu kesmeye çalışırken üzerime toprak dökülünce başımı bir kaldırdım ki 1.90 boyunda bir zenci. Temmuz güneşinde terlemiş eli satırlı kanlı satırlı bir Senegalli zenci. (Çanakkale'de Senegalli zencilerin satırları ile bizim Vehip Paşa'nın bıçaklarının harbi çok önemlidir. Gece olduğu zaman satırla bıçak harbi çok fecaetler olmuştur. Tabi onları bir kenara bırakarak devam edelim.) Anladım cephe bozuldu. Üzerimizden atladı Senegalli. O esnada bir ses duydum. Bu ses insan sesi olamazdı. Sanki ciğeri sökülmiş aslan sesiydi. Tercümana sordum, ne diyor; "Yetiş ya Muhammet! Kitabın gitti yetiş!" diye bağırıyor dedi. Ben Hristiyanım, dinimi unuttum. Ama bu feryat öyle bir feryattı ki kement gibi beni sardı. Siperden çekti çıkardı. Bir baktım ki 26. Alayın 3. Taburunun Kumandanı Binbaşı Lütfü Bey. Çift kılıçla dövüşüyor, ona saldırılarda dönüyor kendini kurtarıp "Yetiş ya Muhammed! Kitabın gitti" diye bağırıyor. Çünkü kaçan askerler belki etrafında toplanır diye bu celaleti gösteriyor. Bu esnada tepeyi aşan Konyalı Mıstık. Çok saf bir delikanlı. Kumandanın tek başına harp ettiğini görünce katırını bırakıyor koşuyor yetişiyor. Yerden bir silah buluyor ve koşuyor gidiyor yardıma. O koşunca sağa sola dağılan askerler Mıstık'ın bu yaptıklarını görünce onlarda celalete geliyor. Benimde aklım başıma geldi ama sağdan soldan sürekli kurşun yağıyor. Kendimi siperde attım ama kulağım hep o seste "Yetiş ya Muhammet! Kitabın gidiyor" sesinden bu sefer ters bir akın başlıyor ve gece karanlığı söküldüğünde bizim siper sayımızın iki tane arttığını öğrendim."

AKŞAM KARANLIĞINDA ÖLÜMÜNE SÜNGÜ SAVAŞI...

Çanakkale çok enteresan olaylar olmuştur.

■ Üç evladıcephede şehit olan
Erzincanlı Onbaşı Oğuz...
Meydanı düşmana dar eden
Deli Halit Paşa... Yozgatlı Kınalı
Murat... Çift kılıç vuruşan Binbaşı
Lütfü Bey... En modern silahlarla
gelen düşmana karşı aslan gibi
dövüştüler, son nefes, son nefer
kalana kadar direndiler. 400
gemi ile gelip "Çanakkale'yi yedi
günde geçeriz" diyen Bizans'ın
çocuklarına dünyayı dar ettiler.

Mesela bunlardan; bir Alaydan bahsedeyim.
57. Alay vardır bizim. Kumandanı Kurmay
Binbaşı Hüseyin Avni Bey'dir. O şehit olmuştur,
kumandayı yardımcısı Yusuf Ziya Bey almıştır.
O da şehit olmuştur, kumandayı Alay Müftüsü
Hasan Fehmi Bey almıştır. O da şehit olmuştur
ama düşman Arıburnu'nda durdurulmuştur.
Düşmanı durdurmak kolay olmamıştır.
Askerimizde bir panik havası başladığını sezen
Fevzi Çakmak'ın kardeşi Nazif Çakmak. (Asker
paniğe kapıldımı durdurmak kolay olmaz, onu
bir daha tutamazsın.) Paniğin önüne geçmek
için bombalarla beraber düşmanın üzerine
atlar. Şehit olur ama orada askerin dağılmasını
engeller. Akşam karanlığında 57. Alayın 4. Taburun
3. Bölüğü'nün Kumandanı Üsteğmen Mustafa
Asım Bey ve askerleri, aşağıdan gelen İngiliz
birliği ile akşam karanlığında birbirlerine girerler.
Ölümüne bir süngü savaşı olur. Sağdan soldan
makinelî tüfekler, bombalar... İki taraftan da sağ
çıkan olmaz. Yapılan ara anlaşmalar neticesinde
ortak bir toplu mezara defnedilirler. 1934 yılında
İngilizler kendi ölümlerini müstakil mezarlıklara
almak için toplu mezarları açarlar. Bir yere
gelirler bakarlar ki iki ceset birbirine girmiştir.
Bakarlar ki birisi Binbaşı Walters ve Üsteğmen
Mustafa Asım Bey'dir. Mustafa Asım Bey'in elinde
binbaşının haçı, binbaşının elinde ise Mustafa
Asım Bey'in muskası vardır.

ONBAŞI OĞUZ VE OĞLU MUSTAFA...

"Erzincan'ın Kemah ilçesinin Oğuz Köyü'nden
Oğuz isimli bir amcamız var Çanakkale'de. Bunun
babası benim babamdan daha da korkak olacak
ki Oğuz Amca'yı 20 yaş ufak yazdırmış. Oğuz
Amca'yı Seddülbahir'de 44 yaşında görüyoruz.
Oğuz Amca'nın iki tane oğlu var. Biri Ali diğeri
Akif. Bunlar Sarıkamış Cephesi'nde babasının
üzerine yazılmışlar. Bir oğlu daha var adı Mustafa,
dört yaşında kızı bir de Hatice isminde eşi. Oğuz
Amca'nın en büyük korkusu Oğuz Köyü'nün
üçte biri Ermeni, üçte ikisi Müslüman. Aramızda
sıkıntılı günler yaşanır. Anadolu'da erkeksiz
ev kuşku kaynağıdır o zaman. Oğlu Mustafa
16 yaşındadır ve 17'sine girdiğinde askere
alınacaktır. Enver Paşa'nın hareketinde iki oğlu
şehit düşer. Künyeleri eve gönderilir. Bizim
analarımız bacılarımız çok fedakârdır. Acılarını
göğüslerinde dindirirler. Eşlerine çocuklarına
yansıtma istemezler. Hatice annemiz de iki
oğlunun şehit olmasını cephedeki eşinden
gizler. Okur-yazar değildir ama eşine mektup
yazdırırken, "Oğullardan mektup aldım sana
selam ediyorlar. Yakında sarıkızı satacağım.
Onlara ve sana para gönderirim" diye yazdırır.
Bu fukara yengemiz bilmez ki Oğuz Amca bir
hemşerisinden çocuklarının şehit olduğunu
öğrenmiştir! O da her mektubunda eşine, "Aman
hanım! Ben buradan onlara mektup yazıyorum
ama sen de çocukları mektupsuz bırakma,
köyden haber beklerler" diye yazıyor. Oğuz
amcanın en büyük korkusu oğlu Mustafa'nın 17
yaşına basmasıdır. Korkunun ecele faydasının
olmadığını ecdad söyler. Mustafa 17 yaşına gelir.
Askere alınır. Keşan'da temel eğitimini yapar, 27.
Alay Arıburnu'ndaki alayda göreve başlar. Baba
Seddülbahir'de, oğul Arıburnu'nda. Arada 25 km
var. Öyle çetin savaşlar olur ki ne baba oğlu ne
oğul babayı arayıp bulamazlar.

BİR SES DUYULUR SİPERDEN... AMAN ALLAH'IM NE SES AMA!

18 Ekim 1915 günü feci yağmur yağar. O gün feci
muharebeler olmuştur. Akşama doğru yağmur ve
muharebe azalmıştı. Vadilerden tek tük mermi
atışları devam ederken, tepelerden gelen kasvetli
bulutlar insanın hüznünü artırıyordu. Ve bu

esnada İsmailoğlu Tepesi'den yanık bir türkü yükselir: "Ela gözlüm ben bu elden gidersem, zulfü perişanım bak melulmelul" diye. Alman Süvari Binbaşı Mühlmann diyor ki; "Ben ömrümde böyle bir ses duymadım. Tüfeğimi önüme attım. Balçığa yattım ve kendimi bu sese bıraktım." Anzak Yüzbaşı Walter diyor ki; "Ben böyle bir ses duymadım bu ses beni aldı Avusturalya'ya götürdü." diyor. Tıp öğrencisi Kastamonulu Yusuf diyor ki; "Ben ömrümde böyle bir ses duymadım. Bu ses beni balçıkta yakaladı ve beni Kastamonu anamın dizinin dibine götürdü. Anamın şefkatli bakışlarını ararken baktım ki önünde Oğuz Amca balçıkta yuvarlanıyor. Gözyaşları balçığa karışıyor. "Ya ilahi alemin! Bana sesini duyurdun. İnşallah kendini de gösterirsin." diyor.

Baba oğul yine birbirlerini bulamazlar. Tam iki ay sonra 18 Aralık 1915'te akşam üzeri bir mitralyöz taraması ile Oğuz Amca düşer. Karlı bir gündür o gün. Sıhhiyeler yaralıları toplamak için sabahı beklemek zorunda kalırlar. Sabah olunca diğer yaralılarla beraber sallarla omuzlarda Oğuz Amca'yı Eceabat'a getirirler. Yaklaşık bin metre kare alana kurulu olan sahra hastanesinin kenarlarında ameliyathaneler vardır. Cepheden durmadan yaralılar gelmektedir.

Oğuz Amca akşamdan beri kan kaybetmiştir. Ameliyathanelerin önündeki yaralıların çokluğundan hastalar odaya çiftler çiftler alınmaktadır. Bundan dolayı çift sıra oluşturulmuştur. Oğuz Amca'nın orada sıra bekleyecek takati kalmamıştır. 5 dakika önce şehit olan bir Mehmetçiğin kanlı yatağına yatırmak için Oğuz Amca'yı sıhhiyeler kolundan tutarlar. Yatağa doğru sürüklerken Oğuz Amca sırada bekleyen oğlu Mustafa'yı duruşundan tanır. Duruşundan tanır çünkü Mustafa'nın tanınacak bir yüzü kalmamıştır. Bir şarapnel parçası onun yüzünü almış götürmüş, geride sadece iki göz kalmıştır. Mustafa sıhhiyenin kollarında gelen babasını görünce, "Babam beni böyle görüp de üzülmesin" diye arkasını döner. Oğuz Amca da görmezlikten gelir. Oğuz Amca beş dakika önce şehadet şerbetini içen Mehmetçiğin kanlı yatağına yatarken "Mustafam" der. Mustafa sanki babasının sesini duymuşcasına sendeler ve orada ruhunu

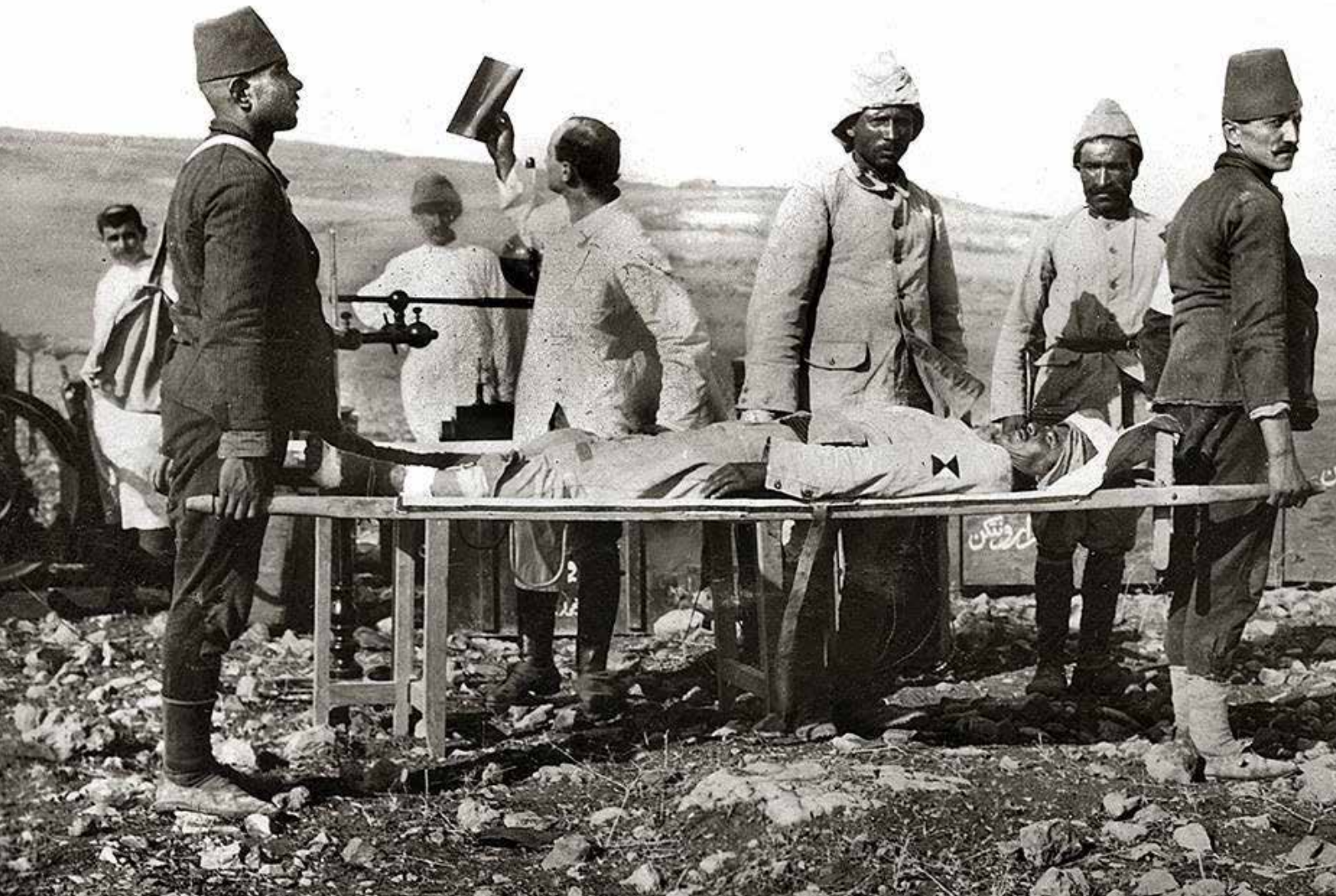
teslim edip, şehadet şerbetini içer.

İSTESE EVİNE DÖNEBİLİRDİ!

Müttefikler 18 Aralık 1915'te Arıburnu'ndan, 9 Ocak 1916'da Seddülbahir'den çekildi.

Hastanede olan Oğuz Amca 46 yaşına gelir. Askerlikten düşmüştür. İsterse elini kolunu sallayarak köyüne gider. İsterse gönüllü olarak savaşa devam eder. Oğuz Amcanın hasta yatağından kalkar, gönüllü olarak savaşa devam eder. Yürüyerek Filistin'e gider. Kendi birliğini bulur. Az evvel bahsettiğim Yüzbaşı Serdar şehit olmuştur. Onun yerine Muallim Naci atanmıştır. Şimdi onun hatıratından anlatıyorum: "Karşıma derisi kemiğine yapışmış saçı sakalı ağarmış, perişan bir adam geldi. Dedi ki; 'Ben Erzincan Kemah ilçesinden Oğuz Köyü'nden Oğuz Onbaşı. Hastanedeydim. Sağlığıma kavuştum. Emrinize amadeyim.' Defterleri kontrol ettirdim. Bilgiler doğru idi. Fakat öyle perişan hali vardı ki yüreğim iki taşın altına kalmış gibi ezildi. Onu korumak için dedim ki "seni mutfakta değerlendirmek istiyorum, ne dersin diye sordum diyor ve bana aynen şu cevabı verdi diyor; "Devlet yolu Allah yoludur. Siz burada devletimizi temsil ettiğinize göre sizin emrinizi yapmak Allah'ın emrini yerine getirmek gibidir. Kumandanım sen emret ordumuzun zafer kazanması için soğan da soyar, pırasa da doğrarım. Ama kumandanım bende yangın var, üç evlat acısı var. Bana tüfek ver, beni en ön cepheye sevk et." dedi diyor. Bende yaşına ve perişanlığına bakmadan onu en ön cepheye sevk ettim." diyor. Sonra Oğuz Amca'yı İzmir'e giren 9 Eylül 1922'deki ordumuzda görüyoruz. 1923'te terhis olup Oğuz Köyü'ne döner. Oğuz Köyü bayırın bir yamacındadır. Tam köye girmeden orada bir çeşme vardır. O çeşmede bir hanım bakracına su doldurmaktadır. Gelen yabancı yüzümü görmesin diye yengemiz sırtını döner. Oğuz Amca "Bir tas versene hanım kızım." der, suyu içer. Suyunu içtiği hanımın kendi hanımı olduğunu evde öğrenecektir.

1939 yılında da bu fani dünyaya veda eder. Bundan iki sene önce Kemah Kaymakamı benim bir talebimdi. Orada Oğuz Amca'nın anısına köyde ufak da olsa bir abide dikme gayretinde bulunduğunu da belirtmek isterim."

TIBBİYELİ HİKMET...

Hazırlayan: Berat ASA

Vatan sevdalısı tıp öğrencisi bir gencin Sivas Kongresi'nde Mustafa Kemal'e bağımsızlık haykırışı:

“Paşam siz de manda fikrini kabul ederseniz, sizi de reddederiz. Mustafa Kemal'i vatan kurtarıcısı olarak değil vatan batırıcısı olarak adlandırır ve lanetleriz.”

TIBBİYELİ HİKMET...

Bağımsızlık ateşi yanmalıdır.
19 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal çoban ateşini Samsun'dan yakar.

23 Temmuz 1919'da ateş Erzurum'a sıçrar.

Ardından Sivas.Erzurum'da verilmiştir;

"Gençlerin de görüşlerini de alalım" diyerek gençlere de çağrı yaptırır.

Askeri Tıp Okulu'nun öğrencileri de (o zaman yalnızca İstanbul'da Tıp Okulu bulunduğundan) Sivas'ta Mustafa Kemal Paşa tarafından vatanın işgalini önlemek için bir kongrenin toplanacağını öğrenince, Sivas Kongresi'ne üç temsilci göndermek için aralarında çalışmaya başlarlar.

Üçüncü sınıf öğrencisi Hikmet Bey ve Yusuf Bey (Balkan) delege seçilir. Yeterli paraları yoktur Sivas'a gitmek için, okulda para toplanır o da anca 9,5 liradır. Bu toplanan para ise sadece bir kişinin yol parasını karşılamaya yetmektedir. Bunun üzerine tıp öğrencisi Hikmet Bey, aralarında aldıkları kararlar Sivas Kongresine öğrencileri temsil etmesi için seçilir.

4 Eylül 1919'da Sivas Kongresi toplanır.

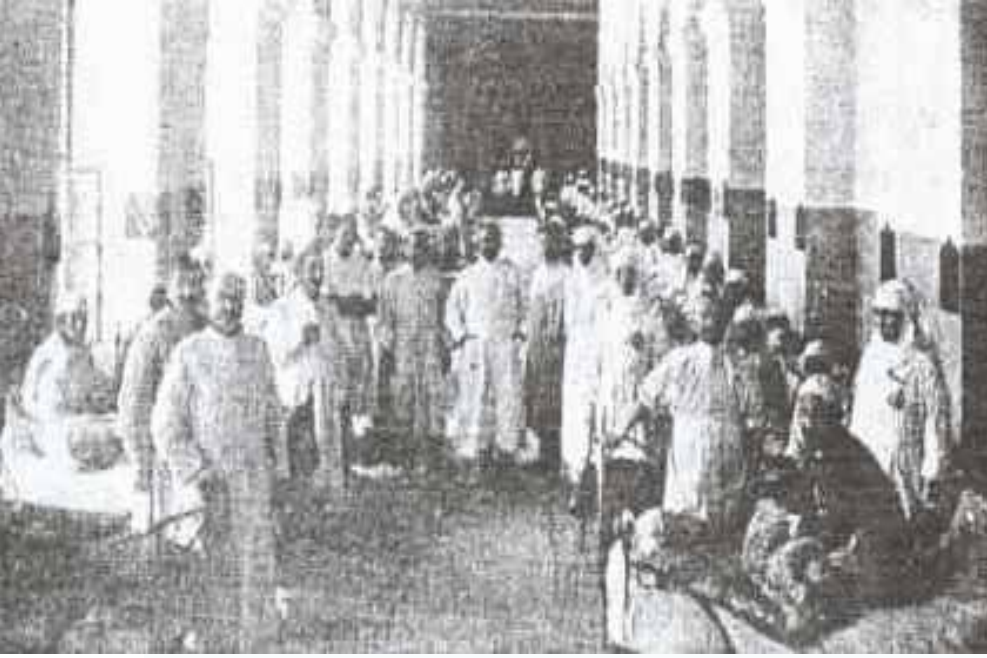
Genel bir değerlendirme, ülkenin içinde bulunduğu durum ve neler yapılabileceği tartışılırken; devletin başsız, ordusuz, silahsız oluşu kimilerinde olağan çekinceler hatta belirsizlik oluşturmakta, işgal devletlerinin güçlü orduları ve silah güçleri

karşılaştırıldığında bu karamsarlık artabilmekte, hatta "manda" denilen başka bir ülkenin egemenliğini kabul etme yolu bile seçenek olarak konuşulmaktadır.

İşte bu kongrede öğrenciler temsilcisi olarak katılan genç Tıbbiyeli öğrenci Hikmet Bey, ABD veya İngiltere'nin Manda veya himayesi konusu telaffuz edildiğinde çok şaşırılmış ve çok sert bir tepki göstermiştir. (Kimi kaynaklara göre ilk gün ilk oturumlar sırasında, kimi kaynaklara göre ikinci gün) Mustafa Kemal'in de bulunduğu bir toplantıda, yüksek sesle, tarihe geçecek aşağıdaki görüşleri ifade etmiştir:

Vatan ve bağımsızlık sevdalısı Hikmet Bey'in Sivas Kongresi'ndeki bağımsızlık haykırışının günümüz ülke gençlerine örnek olması, gençlerin yaşadıkları ülke ve dünya gerçeklerinden kopuk, gelişmelere ilgisiz olmak yerine sorumluluk bilinci ve vatan sevgisi ile yetişmeleri konusunda fikir vermesi nedeniyle Savaştepe'de artık bir Tıbbiyeli Hikmet anıtı dikilmelidir.

“Beyler, delegeesi olarak bulunduğum Türk gençliği beni buraya bağımsızlık yolundaki çalışmalara katılmak üzere gönderdi. Mandayı kabul edemeyiz. Eğer manda fikrini kabul edecek olanlar varsa bunları şiddetle reddeder ve kınarız; eğer Manda fikrini kabul ederseniz sizleri hain ilan ederiz.”

Heyecanla konuşmasını tamamlamış ve ardından Mustafa Kemal’e dönerek aynı coşku ve kararlılıkla:

“Paşam siz de manda fikrini kabul ederseniz, sizi de reddederiz. Mustafa Kemal’i vatan kurtarıcısı olarak değil vatan batırıcısı olarak adlandırır ve lanetleriz” demiştir.

Kongreye katılanların bu kararlı itirazı karşısında şaşkın ve Mustafa Kemal’in tepkisini merak ettiği ortamda,

Mustafa Kemal Paşa tıbbiyeli gencin onurlu duruşunu çok beğenir, mutlu olmuştur (kimi kaynaklarda alınından öperek) ve hemen o ünlü yanıtı verir :

“Evlad içiniz rahat olsun. Biz azınlıkta kalsak bile mandayı kabul etmeyeceğiz. Manda da yok, himaye de yok. Parolamız tektir ve değişmez: Ya istiklal ya ölüm!..” der. (Kimi kaynaklarda) temsilcilere dönerek;

“Beyler gördünüz mü? Muhtaç olunan kudret, gençliğin asil kanında zaten mevcut” deyip, sonra Tıbbiyeli Hikmet’i alınından öper ve “Gençler, vatanın bütün umut ve geleceği size, genç kuşakların anlayış ve enerjisine bağlanmıştır” der.

Kongrede söylenen bu sözler, daha sonra Ulu Önder’in Büyük Söylev’inin sonunda 1927 Ekim’inde,

“... Muhtaç olduğun kudret,

damarlarındaki asil kanda mevcuttur“ olarak tüm gençliğe yol gösterici olmuştur.

TIBBİYELİ HİKMET (HİKMET BEY) KİMDİR?

İşte o Tıbbiyeli Hikmet, 1901 yılında Balıkesir’in Giresun (Kerasus), sonraki adıyla Savaştepe bucağında doğmuştur. Posta-telgraf memurlarından Hakkı Bey’in oğludur. Hikmet Bey, İstanbul’da 1919’da İstanbul Askeri Tıp Okulu’nda okumaktadır.

Sivas Kongresi’nin delegeesi Hikmet Bey, askeri-sivil bütün öğrenciler, gençler adına Sivas Kongresi’ne katılan tıp öğrencisi Hikmet Bey, ülkesini seven bir Türk gencinin nasıl olması gerektiğini göstermiş, sorumluluk bilinci konusunda örnek olmuştur.

Günün koşullarında kaynak ve dökümlerin çok zayıf olduğu o döneme ilişkin çok bilgi ve belge olmamakla birlikte, eldeki çeşitli kaynaklarda çok etkili bilgiler göze çarpmaktadır. Yıllar sonra Mustafa Kemal Paşa yakınındakilere ve Meclis İdarecilerine;

“Bize Sivas Kongresi’nde çok güzel yol gösteren Tıbbiyeli genç vardı, onu bulun, mebus yapalım, vatana hizmet eder” der, ancak yeterince yapılmayan araştırmalarda (kimi kayıtlarda) “O Giresunlu, Giresun vekillikleri dolu” denir. Oysa o, Giresun (ya da Kiresun), Karadeniz’deki değil, Balıkesir’in ilçesi (o zaman

bucağı) Giresun'dur. Konu daha sonra Mustafa Kemal'e ulaştınca "iki tane Giresun olmaz, burası savaşın yapıldığı tepe, adı Savaştepe olsun." der ve M. Kemal Atatürk'ün takdir ve teklifleri ile 10 Ekim 1934'te TBMM'de adı "Savaştepe" olarak değiştirilir.

Bir başka kaynakta M. Kemal'in talimatı üzerine mebus yapılmak üzere araştırıldığı, ancak bulunamayınca "Ölmüş" dediği, Mustafa Kemal'in çok üzüldüğü ancak o sırada Anadolu'da askeri hastanede (kimi kayıtlarda Yalova'da) albay rütbesi ile başhekimlik görevinde bulunduğu belirtilmektedir. (Mazhar Müfit KANSU).

Bir başka kaynakta değişik dönemde Mustafa Kemal'in milletvekilliği önerisi gönderdiği, bu öneri üzerine "Paşamın ellerinden öperim" deyip "Kendisine söyleyin, burada ülkeme daha yararlı oluyorum" dediği yazılıdır. Bu yanıt kendisine aktarıldığı zaman Mustafa Kemal'in gururla ve keyifle gülümseyerek "Ben o değerli çocuktan böyle bir cevap bekliyordum" dediği de aktarılmaktadır. (Toktamış ATEŞ, Cumhuriyet 4 Eylül 1999).

Mustafa Kemal'e bir toplantıda Söylev'in sonundaki o ünlü sözüne göndermeyle "Koca ülkeyi gençlere nasıl emanet ettiniz Paşam?" diye sorulur. M. Kemal bu soruya çok güzel bir yanıt verir: "Ben Milli Mücadele'ye

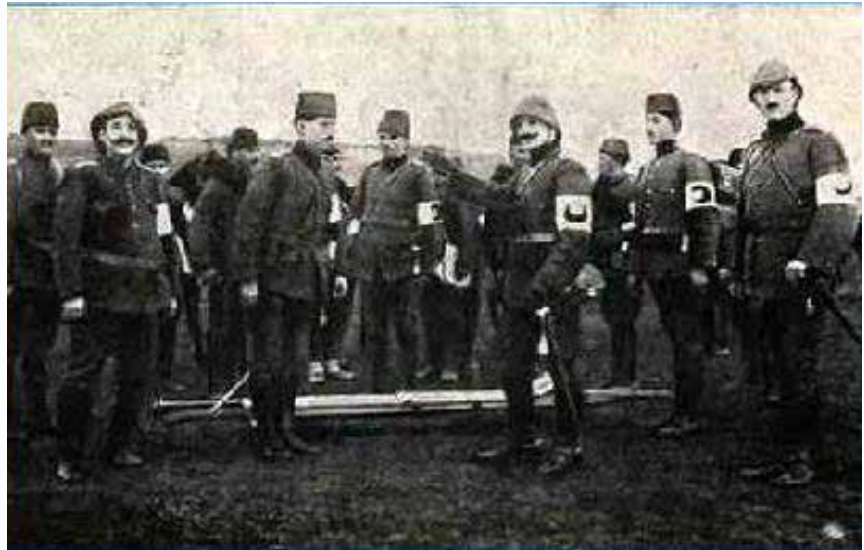
çıktığımda ordunun da halini gördüm, saltanatın da. Bir de bağımsızlık ışığı gözünden parlayan Dr. Hikmet'i" der. Doktor Hikmet, cumhuriyetin ilanından sonra "BORAN" soyadını alır. Öğrenciliğinde ve Cumhuriyetin ilanından sonra tatillerde Savaştepe'ye sık sık gittiği, kaldığı bilinmektedir. Mütevazı kişiliği ile ön plana çıkmayı istemediği, fedakârca çalıştığı, Atatürk'ü çok sevdiği halde yurt gezilerinde yakın illere geleceğini öğrenince izine ayrıldığı, yanına yaklaşmak yerine görünmeden uzaktan dinlemeyi, izlemeyi tercih ettiği bilinmektedir. Erken denecek yaşta, 46 yaşında veremden ölür. Ölümüne neden olan verem hastalığına da Tabip Yarbay olarak Sarıkamış'ta görevliyken soğuk ve kara rağmen özverili çalışması, karda mahsur kalan askerlere ulaşmaya çalışırken ciğerlerini üşütmesi nedeniyle yakalandığı belirtilmektedir. 1945 yılında vefat eden Hikmet

BORAN'ın mezarı Karacaahmet Şehitliği'ndedir.

Oğlu bu yıl kaybettiğimiz ünlü sanatçı, sunucu Orhan BORAN, torunu da Beyin ve Sinir Cerrahisi Uzmanı Op. Dr. Burak Orhan BORAN'dır.

Vatan ve bağımsızlık sevdalısı Hikmet Bey'in Sivas Kongresi'ndeki bağımsızlık haykırışının günümüz gençlerine örnek olması, gençlerin yaşadıkları ülke ve dünya gerçeklerinden kopuk, gelişmelere ilgisiz olmak yerine sorumluluk bilinci ve vatan sevgisi ile yetişmeleri konusunda fikir vermesi nedeniyle Savaştepe'de artık bir Tıbbiyeli Hikmet anıtı dikilmelidir.

Bu genç Tıbbiyeli ruhu, hep örnek olmalı, yol göstermeli, her koşul ve durumda işgaller, dahi olsa vatanın bağımsızlığı için mücadele edilmesi gerektiğini, bu ülkenin bin bir zorlukla kurtarıldığını hatırlatmalıdır.

Gevher Nesibe Tıp Tarihi Müzesi broşüründen alınmıştır.

Şifahane içi..

Hazırlayan:

Em. Savcı Necdet Bayraktaroğlu

SELÇUKLULARDA ŞİFAHANELER VE

SELÇUKLU SULTANI II. KILIÇARSLAN'IN KIZI

GEVHER NESİBE HATUN'UN VASIYETİ

TARİHİ AYDINLATAN BELGELERDEN BİR ANEKTOD

Selçuklu sultanları, bir taraftan fetihle uğraşırken, bir taraftan da ülkenin imar ve halkın refahı, eğitimi, din hayatı için medreseler, camiler, imaretler, kervansaraylar, hamamlar yanında halkın sağlığına önemiyet verdikleri için hastaneler ve şifa merkezleri de yaptırmışlardır. Selçuklulardan önce Rey'de de bir hastane (Bimeristan) mevcut olup, meşhur filozof, tabip, kimyager Ebubekir Razi (Ölümü: 311/923) bu hastanede çalışmıştır.

İslam'da da ilk hastane, Harun Reşit'in Cundişupar'da Sasanilere ait hastane, tabipleriyle birlikte Bağdat'a nakliyle başlamıştır. Bağdat da Buveyhi hükümdarı Adud Ud Devle'ye ait hastane de Moğolların istilasına kadar faaliyetini devam ettirmiştir; fakat bu hastaneler Selçuklular sayesinde ülkenin her tarafına

yayılmış, yüz yıllardır hizmet vermeyi sürdürmüşlerdir.

Selçukluların ilk hastanesi ve tıp merkezi Alparıslan'ın veziri Nizamül Mülk (1063-1072) tarafından Nişabur'da yapılmıştır.⁽¹⁾

Sultan Sencer'in Kaşgarlı Yağan (Togan) Bey'den sonra veziri olan Ahmed Kaşî'nin Kaşan, Ebher, Zencan, Gence, Erran'da darüşşifa (hastane) ve medreseler inşa ettiği bilinmektedir. Sultan Mahmud'un ordusunda tabipleri, müstahdemleri, ilaçları, tıbbi aletleri ve çadırları ile birlikte seyyar bir hastanesi vardı ve iki yüz deve ile taşınmakta idi.⁽²⁾

Selçuklular, asker bir millet olarak ordularına bağlı ve onunla hareket eden seyyar hastane vücuda getirmişlerdi. Ordularında da seyyar hastaneler, bu hastanelerde tabipler, cerrahlar bulunuyordu.⁽³⁾

Savaşlarda yaralıların tedavisine çok önem verdikleri için büyük seyyar hastaneler oluşturmuşlardı. Sultan Melikşah'ın ordusunda da tabiplerle, hastaların, aletlerin yüz deve ile taşındığı bir seyyar hastane bulunmaktaydı.

Beylikler devrinde de Anadolu'da bazı hastaneler yapılmıştır.

Selçuklular, devletin birçok şehirlerinde pek çok tıbbi eser ve darüşşifalar inşa etmişler, diğer ilim dallarının yanında, tıba da çok önem vermişlerdir. Bu darüşşifalar ve tıbbi merkezlerle, sağlık hizmetlerinin yanında uyguladıkları tedaviyle, modern tıbbın gelişmesine de

büyük katkı sağlamışlardır. Anadolu'nun fethini ve Türkleşmesini sağlayan Selçuklular, aynı zamanda Avrupa ve diğer ülke tıbbını, üniversitelerini, hastanelerini de etkilemişlerdir; ayrıca kervansaraylarda hastalanan yolcular için birer tedavi merkezleri de oluşturmuşlardır. Keza Selçuklu saraylarında bile, küçük çapta hastaneler kurulmuş, içinde seçkin tabipler görev yapmışlardır. Sultanlar sıhhatleri için doktorlara çok önem verirler, saraya en meşhur tabipleri tayin ederlerdi. Sultan I. İzzettin Keykavus ve I. Alaaddin Keykubat yerli ve yabancı doktorlardan faydalanırlardı.

Selçuklular 1055 tarihinden

sonra Bağdat, Şiraz, Berdeşir, Kaşan, Zencan, Ebher, Harran, Gence ve Mardin'de de hastaneler kurmuşlar, ancak günümüze kadar bu hastanelerin yapıları ulaşmamıştır. Günümüze kadar ulaşılabilen Selçuklu hastane ve tıp merkezleri ise şunlardır:

Şam'da Nurettin Hastanesi (1154), Kayseri'de Gevher Nesibe Darüşşifası ve Gıyaseddin Keyhüsrev Tıp Merkezi (1206), Sivas'ta Keykavus Darüşşifası (1217), Divriği'de Behram Şahin Kızı Turan Melik Hastanesi (1228), Çankırı'daki Ata Bey Ferruh Hastanesi (1235), Tokat'taki Gök Medrese ve Pervane Bey Darüşşifası (1275), Kastamonu'da Ali Bin Pervane

Hastanesi ve Amasya Darüşşifa Hastanesidir.

Selçuklular, ayrıca genel hastanelerinin yanında, cüzamlıların tecrit edilerek bakıldığı cüzamhaneler ile akıl hastalarının tedavisi için de, merkezler kurmuşlardır. Bu hastanelerin içinde Kayseri, Sivas ve Amasya'daki hastane ve tıp merkezleri uzun süre faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.

Selçuklu eserleri arasında en önemlilerinden biri de şifahanelerdir. Şifahaneler, dönemin hastane yapılarıydı. Şifahaneler insanların iyileşmesine, tedavi olmasına, şifa bulmasına yardımcı olan, gelip geçen yolcu, tüccar, garip ve kimsesizler için yaptırılmış şifa yerleriydi. Selçuklularda sağlık kurumu, darüşşifa olarak anılmakla birlikte, tarihin çeşitli devirlerinde ve değişik coğrafyalarda Bimarhane, Maristan, Darülmerza, Darüttıp, Darüşşihha, Şifaiyye, Darülafiye olarak adlandırılmıştır. Şifa evi, şifa kapısı, şifa yurdu, sıhhat yurdu, şifa edilen yer olarak halk arasında değerlendirilmekteydiler. Selçukluların ortaya koyduğu bu darüşşifalar, hem Türk tarihi açısından hem de dünya tıp tarihi açısından önem taşımaktadır. Darüşşifaların, hem mimari ve tıp tarihi, hem de vakfiye tarihi olarak çok dikkat çekici bulunmaktadır. Selçukluların ulaştığı her yerde, bir bir şifahaneler yapılmıştır. Divriği'deki, ayakta kalan en önemlisidir. Darüşşifalar, Türk

İslam vakıf kültürü içerisinde en önde gelen sosyal yardım kuruluşlarından birisidir. Toplumun sağlık ihtiyaçlarının karşılanması için yapılan bu kuruluşlar varlıklarını, vakıflar ile korumuş ve sürdürmüşlerdir. Bu şifahaneleri yaşatmak için ticarethaneler, dükkanlar ve araziler vakfedilmiştir. Bu vakfiyeleri tahrir ve evkaf defterleri, atama fermanları gibi yazılı belgeler, binaları artık olmasa da bu eserlerin varlığı hakkında bize bilgi vermektedirler.

Sivas'ta, I. Keykavus tarafından 1217 yılında inşa edilen darüşşifada, aynı ihtişamını muhafaza etmiş, ona ait bir vakfiye sureti bize kadar gelmiştir. Bu darüşşifaya hizmetinin devamı için, yüzden fazla dükkan ve pek çokta arazi ve başka akarlar da vakfedilmiştir. Bu darüşşifalarda çeşitli uzman doktorlar, cerrahlar, göz doktorları, memurlar ve müstahdemler çalışmışlardır. Onların ve ilaçların tahsisatı ve hasta masrafları, bu vakıf gelirlerinden temin edilmiştir.

Selçukluların yaptırdığı darüşşifalardan bazıları da şunlardır:

I. Alaeddin Keykubat'a ait Alanya'daki Alai Darüşşifası, Divriği'de Behram Şah'ın kızı Turan Melek (1228), Çankırı'da Ata bey Ferruh (1235), Amasya'da Toruntay (1266), Kastamonu'da Pervanoğlu Ali (1272), Tokat'ta Muineddin Pervane (1275), Amasya'da

Selçuklu eserleri arasında en önemlilerinden biri de şifahanelerdir. Şifahaneler, dönemin hastane yapılarıydı. Şifahaneler insanların iyileşmesine, tedavi olmasına, şifa bulmasına yardımcı olan, gelip geçen yolcu, tüccar, garip ve kimsesizler için yaptırılmış şifa yerleridir. Selçuklularda sağlık kurumu, darüşşifa olarak anılmakla birlikte, tarihin çeşitli devirlerinde ve değişik coğrafyalarda Bimarhane, Maristan, Darülmerza, Darüttıp, Darüşşihha, Şifaiyye, Darülafiye olarak adlandırılmıştır.

Sultan Olcayto (1308) ve Aksaray'daki Darüşşifa gibi eserlerdir.

Amasya Sultan Olcayto Hastanesi'nde baştabiplik yapan Sabuncu oğlu Şerafettin, yazdığı Cerrahname-i İlhani eserde (15. Asır) cerrahlıkta kullanılan bütün aletleri, Türkçe isimlerini ve her hastalığın tedavisine dair pek çok resimi göstermektedir.

Darüşşifaların başına getirilen alim bir kimse, hastaları idare eder, eczaneyi emrinde tutar, her hastanın reçetesine göre ilaçları veririrdi. Hastanelerde görevlendirilecek hekimlerin tıp ilmine vakıf ve cerrahi becerisinin olmasına bakılırdı. Hastalar odalarında, yataklarında yatar, onlarla ilgilenen müstahdemler sabah

akşam hastaların durumunu sorar, hastalara ait ilaç, yemek ve şurupları dağıtırdı. Hastanelerde kadınlar içinde ayrı bölümler vardı. Selçuklular akıl hastalarının ilaç ve müzik ile tedavi edilmelerinde de öncülük etmişlerdir. Hastanelerin yanında, yetimler mektebi, acizler yurdu, zaviyeler, zengin kütüphaneler yer alıyordu. Bunların giderleri vakıflardan sağlanıyordu. Hastanelere gelemeyen hastaları getirmek ve hasta olanları bulmak için de memurlar tayin edilmişti. Hastanelerde aşhane, ilaç, meşrubat ve macunlar için ayrı odalar ve ilaç yapılan eczaneler bulunuyordu. Hastaneyi ve vakıfları idare eden idarehane ve burada görevli memurlar vardı. Hastanelerin yakınlarında kör ve sakatlara hanegâhlar, dul, ihtiyar, yetim ve kimsesizlere yurtlar kurulmuş, bunların hizmet, ihtiyaç ve giderleri için de vakıflar tesis edilmiştir. Bu hastanelerde zengin, fakir, din, dil, ırk ayrımı yapılmadan herkesin tedavi olduğu yerlerdir. Hastalara ilaçlar, yiyecekler ücretsiz verilir, tedavilerden para alınmazdı.

Selçuklular, halk sağlığı için hastane içinde de tıp merkezleri kurmuşlar, tıbbın gelişmesi için de ellerinden gelen imkanları, bu merkezlerin kullanımına sunmuşlardır. Bu merkezlerin, hizmetlerinin devamı için de vakıflar kurulmuş, giderleri bu vakfiyelerden karşılanmıştır. Selçuklular zamanında yapılan bu tıp merkezleri ve hastaneler Osmanlılar zamanında da

aynı görev ve hizmetlerini sürdürmüşlerdir. Tıp mesleğinin uygulanmasına yönelik özel bir mimari anlayışla bu hastaneler ve tıp merkezleri yapılmıştır. Bu tıp merkezlerinde tıp eğitiminin verildiği derslerde İbni Sina, Razi, Hipokrat'ın eserleri ve Hasan El-Curcani'nin, Zahire-i Harizm Şahi adlı ansiklopedik eseri de ders kitabı olarak okutulmuştu.

Teori ve uygulamaya dayalı olarak hizmet veren Kayseri'deki Gevher Nesibe Darüşşifası ve Gıyasettin Keyhüsrev tıp Merkezi (medresesi) Selçukluların en önemli sağlık merkezlerinden birisidir. Bu tıp merkezinde kullanılmak üzere vakfedilen malların 1584 yılındaki gelir toplamı 43643 akçe kadardı. Bu merkezdeki hocalara 20 akçe, hekimlere de 8 akçe maaş verilirdi.

13. yüzyılda kervan yollarının kesiştiği bir merkez olarak öne çıkan Kayseri bu yüzyıldan sonra "Mukarr-ı Ulama" (âlimler şehri) olarak anılmaya başlar. Önemli bir bilim ve sanat merkezi olan Kayseri'de, Selçuklu dönemine ait on beş medresenin olduğu bilinmektedir. Bu medreseler arasında tıp medresesi ve şifahane olarak yapılan çifte medrese, bugünkü adıyla Gevher Nesibe Tıp Tarihi Müzesi, Anadolu'daki ilk tıp merkezidir. Bu medrese 1205-1206 yıllarında Selçuklu Hakanı II. Kılıçarslan'ın kızı Gevher Nesibe Sultan adına kardeşi Sultan I.

Selçuklular, halk sağlığı için hastane içinde de tıp merkezleri kurmuşlar, tıbbın gelişmesi için de ellerinden gelen imkanları, bu merkezlerin kullanımına sunmuşlardır. Bu merkezlerin hizmetlerinin devamı için de vakıflar kurulmuş, giderleri bu vakfiyelerden karşılanmıştır.

Gıyasettin Keyhüsrev tarafından yaptırılmıştır. Gevher Nesibe Şifahiyesi Türklerin yaptırdığı on birinci büyük hastanedir. Anadolu’da ise beşincisi olduğu bilinmektedir. Aynı zamanda içerisinde tıp tahsili yapılanların ilkidir. Gevher Nesibe Tıp Merkezi, yapısı ve tıp eğitimi açısından dünyadaki ilk tıp merkezi olarak geçmektedir. Bu merkezde hekim, cerrah, göz doktoru, yardımcı asistanlar, akıl hastanesi ve ruh hastalıkları koşulları ve ayrıca eczane kısmı da bulunmaktadır. Günümüzde ise bu merkez Erciyes Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü’ne tahsis edilmiş ve 14 Mart 1982’de de Tıp Tarihi Müzesi olarak kullanılmaya başlanılmıştır.

Gevher Nesibe Sultan Tıp Merkezi’nin ilginç bir yapılış hikâyesi vardır. Gevher Nesibe Sultan, saray başsiphahisine gönül vermiştir. Evlenmelerine Nesibe Sultan’ın ağabeyi Hakan I. Gıyasettin Keyhüsrev karşı çıkmıştır. Hakan I. Gıyasettin baş sipahiye savaşa göndermiş, baş sipahi de bu savaşta şehit düşmüştür. Bu olay üzerine ve sonrasında Gevher Nesibe Sultan üzüntüsünden hasta olmuş ve vereme yakalanmıştır. Kız kardeşinin durumunu öğrenen Sultan I. Gıyasettin Keyhüsrev onu ölüm döşeginde ziyaret eder. Son dileğini sorarak özür diler. Gevher Nesibe Hatun da, Hakan Gıyasettin Keyhüsrev’den “Ben devasız bir derde düştüm, kurtulmama imkân yok, hiçbir hekim derdime çare bulamadı,

ben artık ahret yolcusuyum, eğer dilersen benim mal varlığımla benim adıma bir şifahane (hastane) yaptır! Bu şifahanede bir yandan dertlilere şifa verilirken, bir yandan da çaresi olmayan dertlere çare aransın. Bu şifahane ünlü ve hekim ve cerrah yetiştirsin. Burada kimseden bir kuruş para alınmasın. Burası benim adıma bir vakıf olsun” (4) diye vasiyette bulunmuştur.

I. Gıyasettin Keyhüsrev, kız kardeşinin hastalığına kendisinin neden olmasından büyük üzüntü duyar. Onun son isteğini yerine getirir ve 1204 yılında şifahanenin yapımını başlatır. Şifahane iki yılda tamamlanarak, 1206 yılında hizmete açılır. Daha sonra şifahanenin doğusuna, Gevher Nesibe Sultan’ın ikinci kardeşi Sultan İzzettin Keykavus, 1210-1214 yılları arasında tıp merkezini (medresesini) yaptırır. Bu iki yapının 1890 yıllarına kadar, amacına uygun şekilde hizmet verdiği bazı kaynaklarca belirtilmektedir.

Tıp medresesi iki bölümden oluşur. Batı bölümünde şifahane, doğuda tıp merkezi yer alır. Çifte medresenin kış aylarında künklerle merkezi sistemden getirilen sıcak su buharı ile ısıtıldığı anlaşılmaktadır. Medrese bölümünün kuzey doğu bölümünde de Gevher Nesibe Sultan’ın türbesi bulunmaktadır.

Şifahanede Gevher Nesibe Sultan’ın vasiyeti üzerine tedavi gören hastalardan ücret alınmamıştır. Gevher Nesibe

Şifahiyesi ve Medresesi’nde Selçuklu Hükümdarı Alaaddin Keykubat’ın sağlık nazırı olan Ekmelettin hocalık yapmıştır. Ünlü Türk hekimlerinden Ebu Bekir, Gazanferi, Ali Şinasi, Ebu Salim İbni Kübra, Yakubi, Sucauddin Ali Bin Ebu Tahir, Seyit Samet Cevher, Nesibe Medresesi’nde yetişmişlerdir.

Selçuklular, halkın sağlığı ve şifa bulmaları için, ülkenin birçok şehirlerinde sıcak su kaplıcaları (termaller) ve hamamlar inşa etmişlerdir. Iğın, Eskişehir, Kütahya, Erzurum da hizmete açılan sıcak su banyoları ve kaplıcaları, halkın sağlığına sunulmuştur. Anadolu da, hasta ve felçlilerin şifa için gittikleri 300’e yakın sıcak su hamamları bulunuyordu. Sultan I. Alaaddin Keykubat, sefere giderken “Hamam-i Seferi” denilen çadır hamamını da yanında götürüyordu. Bu çadırda altın, gümüş hamam takımları, kokuları, hamam malzemeleri bulunuyordu.

Kaynaklar:

- 1-2-3-Prof. Dr. Osman Turan- Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti-Boğaziçi Yay. İst. 1966
- 4-Muhsin İlyas Subaşı- Aşk Prenseslerinde Öldürür- Gencay Yay.- İst. 2011- S.222.223
- 5-Ahmet Süheyl Ünver- Anadolu Selçuklularında Sağlık hizmetleri-Türk Tarih Kurumu Yay. Ank. 1972
- 6-Arslan Terzioğlu- Bimeristan – Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi- Diyanet Vakfı Yay. İst. 1992
- 7-Sevim Can- Selçuklular Döneminde Kadın-(1040-1308)- Ufuk Ötesi Yay.- 2008
- 8-Abdullah Kılıç- Anadolu Selçuklu- Osmanlı Devleti Abideleri Şifahaneler Hayat Yayınları.

Doç. Dr. Mehmet Akif Okur

Süleyman Şah Türbesi; Misâk-ı Milli'nin Sökülen Sınır Taşı

Süleyman Şah Türbesi'ni sınırlarımızın hemen dibine taşıyan operasyonu övmek için yürütülen muazzam medya kampanyası ibretlik manşetlerle tarihe geçti. Türbe'nin taşınmasıyla herhangi bir millî ya da mânevî kıymetin zâyî olmadığı ileri sürülmesi ve yapılan işi meşrulaştırmak adına sıralanan incitici gerekçeler, gelecekte de ufkumuzun yüreklerimizle birlikte nasıl daraldığını gösteren işaretler olarak hafızalardan silinmeyecekler.

“Türbeler”, Türklerin tarih boyunca anlam coğrafyalarını hangi stratejilerle inşa ettiklerini kavramak isteyenlerin öncelikle üzerinde

düşünmeleri gereken bahisler arasında yer alıyor. İslamla tanışmadan evvel güçlü bir “atalar kültürü”ne sahip olan Türkler, Müslüman olduktan sonra da velilerin ve önemli devlet adamlarının kabirlerini hürmetle muhafaza ettiler. Türbeler, hem topluma yön veren önemli şahsiyetlerin manevi miraslarını zihinlerde zinde tutarak kuşaklar arasında kültürel devamlılığın tesisine katkıda bulunuyor, hem de üzerinde yükseldikleri toprakları “bizim” adımıza işaretliyorlardı. Hürmet edilen zâtlara âit türbelerin bulunduğu beldelerin saldırılara karşı müdafaa edilmesi bir iman meselesi gibi görülüyordu. Bu nitelikteki vatan topraklarının düşman eline geçmesi, maşeri vicdanı kanatıyor ve yitirilen yerleri “kurtarma” ülküsü toplumsal seferberlik için gerekli manevi enerjiyi üretiyordu. Yunanlıların Bursa'yı işgali üzerine Akif'in yazdığı “Bülbül” şiiri, düşman tarafından türbelere yapılan hakaretlerin Türk ruhunda yarattığı ısıdırabı aksettiren yakın dönemdeki en önemli edebi örnekler arasındadır.

Kendilerine atfedilen değer sebebiyle, inşa edildikleri coğrafyaların muhafızına dönüşen türbeler, yalnızca savunma ve istirdat stratejilerini değil, fetih ideallerini de destekliyorlardı. Anadolu'dan Kırım'a kadar uzanan coğrafyada makam kabirlerine rastlanan Sarı Saltuk hakkında derlenen halk inanışları bu hususa güzel bir örnek teşkil ediyor. Prof. Akalın, Diyarbakır'da bir imamdan Sarı Saltuk'un vasiyeti olduğuna inanılan şu sözleri aktarmaktadır: “Ben öldüğüm zaman yedi tabut hazırlayacaksınız. Bu tabutlardan birinde ben olacağım, altısı ise boş olacak. Boş olanları küffar diyarlarına gömeceksiniz. Tabutumun bulunduğu ülkeleri Türkler küffardan alacak.”⁽¹⁾

Süleyman Şah Türbesi'ni bu çerçevenin neresine yerleştirebiliriz? Türbe'nin ifade ettiği manayı layıkıyla kavramak için, âit olduğu tarihi şahsiyete dair devam eden tartışmalarla birlikte, nedense hiç akla gelmeyen bir sorunun peşine düşmemiz lazım. Süleyman Şah Türbesi, Fransızlarla yaptığımız Suriye sınırlarımızı çizen Ankara Antlaşması'na niçin ve nasıl girmişti?

Cevap için Ankara Antlaşması'nın müzakere

sürecine bakmamız gerekiyor⁽²⁾ Ankara Antlaşması'na giden yoldaki ilk önemli kavşak, 11 Mart 1921'de Dışişleri Bakanı Bekir Sami Bey'le Fransız Başbakanı Briand'ın Londra'da imzaladıkları metindir. Ancak, Ankara hükümeti Antlaşmayı Misakımilli'ye aykırı bularak onaylamaz ve yeni bir teklif hazırlar. Süleyman Şah Türbesi'nin adı, ilk defa General Dufieux'ye iletilen bu metinde şu şekilde geçmektedir: "Madde 3: Türkiye-Suriye sınırı şu şekilde olacaktır: Sınır, İskenderun körfezinde Sarıseki'den başlayacak ve Çanakkale, Kırmitlık, Afrinhan, İbrahim (Ahterin'in doğusunda) ve Taşhöyük (Elbeyli nahiyesinde)'ten geçerek Deliçay'ı takip edecek ve Sacir vadisinde Karataşlı Tepe'nin doğusuna varacaktır. Bu noktadan itibaren Fırat'a kadar Sacir vadisini, daha sonra Caber Kalesi (Türk Mezarı) ve Rakka'dan geçerek Fırat vadisini takip edecek ve Fırat'ın güneye doğru eğim gösterdiği Şanuka'dan hareket ederek düz bir çizgi halinde Giran'a varacak, buradan da

Sincar dağlarını takip edecektir. Sınırın geçtiği ve bu maddede adı geçen bütün yerler Türkiye'ye bırakılacaktır."

Görüldüğü gibi Ankara, Süleyman Şah Türbesi'nin ilk bulunduğu yere, Caber Kalesi'ne kadar uzanan tüm toprakları Misakımilli'nin parçası sayarak Fransızlardan istemiştir. Üstelik talep listesi bununla da sınırlı değildir. Antlaşma taslağının 11. Maddesine göre: "Türkiye-Suriye sınırının güneyinde yer alan ve gerek Türk gerekse karma (Türk ve Arap) bir nüfusa sahip bölgelerde özel bir idari rejim kurulacaktır. Bu bölgelerdeki Türk halkının milli kültürü geliştirilecek ve Türkçe dilinin resmi bir niteliği olacaktır."

O sıralar Dışişleri Bakanlığı'na da vekalet eden Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak tarafından Münir Bey aracılığıyla yollanan bu antlaşma taslağı ve ekindeki mektuplar Fransızları ikna edemez. Ziyaretlerle devam eden müzakereler sınırın kuzeye çekilmesi ile sonuçlanacaktır. Sınırı Süleyman Şah'tan geçiremeyen Türkiye, Türbe etrafındaki bir arazi parçasının kendisine bırakılması hususunda ısrarcı olur. "Sovyetlerle muahededen sonra Avrupa'ya da Fransa tarikiyle bir pencere açmaya şiddetle muhtaç" olduğunu

düşünen Ankara hükümeti, Süleyman Şah'la ilgili son talebini olumlu karşılayan Paris'le, şartları bütünüyle içine sinmese de, anlaşmayı kabul eder.

Ankara Antlaşması'nın özetlemeye çalıştığımız müzakere süreci, Millî Mücadele'nin kadrosu tarafından Caber Kalesi'nin kuzeyinin Misakımilli sınırları içinde sayıldığını gösteriyor. Bu noktadan hareketle, Türbe ısrarının ardında gelecek kuşaklara savaş şartları sebebiyle ulaşılamayan ideal sınırları hatırlatacak bir işaret bırakma arzusunun yattığını düşünebiliriz. Süleyman Şah Türbesi, günü geldiğinde hafızalarda yeniden canlanması mukadder görülen Misakımilli'nin sınır taşıydı. Gelecekte, kuvvetlenerek Ortadoğu'ya dönmek isteyecek Türkiye'ye hangi güzergâhı izlemesi gerektiğini gösteren semboller haritasında özel bir yere sahipti. Bir mirastı, bir vasiyetti ve bir ülküydü. Ufkumuz daraldıkça Türbeyi geri çekmekte mahsur görmedik. Tarih suurumuzu eriterek geldiğimiz nihâi nokta ise Süleyman Şah'ın sınırlarımızın dibine taşınmasını bayram olarak kutlamak!

Son olarak, Süleyman Şah Operasyonu'nun yakın vadeli muhtemel sonuçlarına dair bazı endişelerimi paylaşacağım. Öncelikle, türbedeki Türk bayrağını ve askerini güvence sayan civardaki Türkmenler ve Türkiye dostu diğer unsurlar, geri çekilişi kendileri için de "göç zamanı"nın geldiğini anlatan bir işaret olarak yorumlayacaklardır. Suriye'de ilan ettiği kantonları, aradaki toprakları da ele geçirerek birleştirme arzusunu gizlemeyen PKK/PYD ise bu fırsatı değerlendirmek isteyecektir.

Suriye'deki kantonlarının Türkiye'ye hazzettirilmesi sürecinde kritik bir eşiğin ABD'nin de yardımıyla aşıldığını düşünen PKK/PYD, bu operasyon ile hayli moral kazanmış vaziyette. ABD, IŞİD'e karşı mücadelede kullandığı PYD'nin Türkiye tarafından terör örgütü olarak görülmemesini istiyor. Operasyonun PYD'nin kontrol ettiği güzergâh üzerinden gerçekleştirilmesi, ABD'ye PYD/YPG'ye silah verilmesi ve diğer hususlarla ilgili müzakerelerde Türk tarafının önüne koyabileceği yeni bir argüman sağladı.

Muhtemelen, Türk askeri konvoyunun sorunsuz geçişi, PYD/YPG'nin Türkiye'yi tehdit etmediği

iddiasını desteklemek için kullanılacaktır. Ardından da bu örgüte yapılan yardım arttırılmak istenecektir. Daha ileri aşamalarda ise, vaktiyle Ankara - Erbil yakınlaşmasını ekonomi üzerinden teşvik eden ABD'nin, aynı denklemi Suriye'deki kantonlar için bu sefer güvenlik üzerinden kurma çabasına da şahit olabiliriz.

İşin Türkiye'deki Sürece bakan yüzü de bu fotoğrafı tamamlıyor. PKK ile yürütülen süreçte örgütün yalnızca Türkiye'deki değil, dışarıdaki askeri varlığının da sorun kabul edilmesi gerektiği gayet aşikâr. Gerçek anlamda bir silah bırakmadan söz etmek, ancak örgütün tüm coğrafyalarda silahsızlandırılmasıyla mümkün olabilir. Aksi takdirde PKK dilediği zaman teröre yeniden başlayabilecektir. Operasyonun, zamanla bu gerçeği savunanları ikna için de kullanılacağı anlaşılıyor.

Paylaşmak istediğim bir diğer endişem, Türbe'nin yeni yeriyle ilgili. Operasyonun uluslararası meşruiyet bakımından en tartışmalı kısmı, Suriye topraklarında Türbe için tek taraflı olarak bir arazinin çevrilmesidir. Bu durum, gelecekte Türkiye'yi Süleyman Şah Türbesi'nin taşınmasına da gerekçe oluşturan şeyle, Suriye'deki çatışmaya çekilme ihtimaliyle yüz yüze getirebilir.

Türbenin şimdiki yerini askeri bakımdan korumak daha kolay. Ancak, ortaya çıkabilecek yeni bir konjonktürde Şam rejimi Türbe'ye saldırı düzenlerse, eylemine daha kolay gerekçe bulacaktır. Türbenin yeni yeri, askeri caydırıcılığı artırırken hukuki meşruiyeti azalttı. Bu yüzden de, Türkiye'yi gelecekte arzu etmediği bir çatışmaya çekmek isteyecek aktörler, yeni durumun meydana getirdiği zaafa göre hesaplanmış senaryolarla karşımıza çıkabilirler.

Ümit edelim ki endişelerimiz hakikate dönüşmesin, yağmurdan kaçarken doluya tutulduğumuzu görmeyelim...

(1) Prof. Dr. Şükrü Akalın, *Anadolu ve Balkanlarda Sarı Saltuk*, <http://turkoloji.cu.edu.tr/CAGDAS%20TURK%20LEHCELERI/6.php>.

(2) Ankara Antlaşması Hakkında aktaracağımız bilgiler için bkz: Dr. Bige Yavuz, "1921 Tarihli Türk-Fransız Anlaşması'nın Hazırlık Aşamaları", <http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-23/1921-tarihli-turk-fransiz-anlasmasinin-hazirlik-asamalari>.

Sendikamızdan Muhteşem

“Türkiyem Buluşması”

- Sendikamız tarafından 05-08 Şubat 2015 tarihleri arasında Antalya'da gerçekleştirilen **TÜRKİYEM BULUŞMASI: '6. Şube Başkanları ve Yönetim Kurulları İstişare Toplantısı'** büyük bir coşku içinde tamamlandı.

Kemal Atatürk olmak üzere vatan, millet, bayrak uğruna şehitlik ve gazilik mertebesine ulaşmış şanlı ecdadımız, ahirete intikal eden kamu çalışanları ve teşkilat mensuplarımız için saygı duruşu ve akabinde coşku ile okunan İstiklal Marşı ile başlandı. Ankara 3 Nolu Şube Yöneticimiz Mustafa Sarıtaş tarafından Kuran-ı Kerim okunup, dua edilerek hayatını kaybeden teşkilat mensuplarımız ve şehitlerimiz anıldı. Duanın ardından kürsüye gelen Genel Başkanımız Önder Kahveci, sözlerine hayatını kaybeden teşkilat mensuplarımızı anarak başladı. Genel Başkanımız "Türk Sağlık-Sen'in 23 yıllık tarihinde hayatını kaybederek aramızdan ayrılan bu davaya hizmet sunarken, hakkın rahmetine kavuşan tüm yiğit arkadaşlarımızı rahmetle anıyorum." dedi.

Genel Başkanımız Önder Kahveci sendikamızın 23 yıllık tarihini anlatarak başladığı konuşmasında "Bir avuç insanla 'memurun hakkı mı olurmuş?' denilen günlerde yola çıkıldı. Ne elde imkân, ne de güç vardı. Var olan sadece vatan sevgisi ve imandı. Engeller kolay aşılmadı. Duvar gibi, önümüze çekilen setler de kolay yıkılmadı. Siyaset ve bürokrasinin baskısı hep üzerimizdeydi." dedi. 23 yılda Türk Sağlık-Sen'lilere zulüm için her şeyin denendiğini kaydeden Genel Başkanımız rüzgarın bizden alıp götürdüğünün sadece bir toz parçası olduğunu belirtti.

NE MUTLU TÜRK SAĞLIK-SEN'LİLERE

Tüm engellere ve zorbalıklara karşı Türk Sağlık Sen'in ilkelerinden ve kararlı duruşundan asla taviz vermediğini belirten Genel Başkanımız Önder Kahveci, "Onurlu bir duruş sergiledik, ilkelerimizden taviz vermedik. İnandığımız değerlerden hiç sapmadık. Ne zalime boyun eğdik. Ne de zulme sessiz kaldık. Haksızlığın karşısında set olduk geçit vermedik. Çalışanlar için çelik gibi bir iradeyle mücadele ettik. Havaya göre rota çizmedik. Nabza göre şerbet vermedik. Neyi doğru bildiysek onu söyledik. Bedelse bedeli ödedik. Çileyse çileyi çektik. Beraber kederlendik. Beraber gülümsedik. Köklerimizden beslendik, birilerinin figüranı olmayı reddettik. 'Birliğimizden, dirliğimizden asla taviz yok' dedik. İşte biz 23 yılımızı böyle geride bıraktık. Sendikacılık tarihine adımızı altın harflerle yazdırdık. Kutlu mazimizin tarihi budur. Bu tarih bizim ömrümüzün sonuna kadar alın terimiz olacaktır. Şerefimizdir. Çocuklarımıza mirasımızdır. Ne mutlu davasının

adamı olanlara, ne mutlu sayısı 100 bini aşan Türk Sağlık Sen'lilere, ne mutlu bu teşkilatın tüm yöneticilerine." dedi.

ÇALIŞANLAR İÇİN MÜCADELE VEREN SADECE BİZİZ

Türk Sağlık-Sen'in Türk milletini millet yapan değer ve mefkurenin köklerinden beslenerek kararlı ve istikrarlı bir mücadele gerçekleştirdiğini kaydeden Genel Başkanımız Önder Kahveci "Eylemlerimiz, toplantılarımız, mitinglerimiz ve hazırladığımız afiş ve broşürlerimiz ile çalışanlar için kararlı ve istikrarlı bir mücadele gerçekleştiriyoruz. Çalışan hakkı için mücadele veren, alanlara inen sadece biziz. Ne yazık ki çalışanların yıllarca verdiği mücadele sonucu elde ettikleri toplu sözleşme hakkı sarı sendikacılar sayesinde memurun, haklarının öğütüldüğü bir çarka dönüştü. Tabir yerindeyse bu toplu sözleşme Memnun-Sen'ciler sayesinde Memurun Sevr'i oldu." şeklinde konuştu.

ÜYE SAYIMIZ 100 BİNİ AŞTI

Memurun bunlardan bir şey beklememesi gerektiğini kaydeden Genel Başkanımız, "üyelik çalışmalarında şunu anlatın: 2014 ve 2015 kaybettin 2015'te yine bu adamlara yetki verirseniz bundan farklı bir şey beklemeyin. 2015 yılında yapılacak ve 2016 ile 2017 yılını kapsayacak toplu sözleşme masasına yine bu besleme sendikacılar oturursa, kamu çalışanları için 2016 ve 2017 yılı da kayıp yılı olacaktır. Bunların hevesi başka. Memurun meselesi bunların meselesi değil. Bunların beceriksizliklerini ve şahsi ikballeri için toplu sözleşme masasını memurun hak ve hukukunun nasıl pazarlandığını anlatın. Buna mukabil bizim yaptığımız çalışmaları anlatın. Sendikacılık adına tavır koydukça çalışanlar bizimle buluşuyor. Üye sayımızda 100 bini aştık. Üye sayımız da hızla artıyor. Hepinizin emeğine sağlık yüreğine sağlık. Önümüzdeki dönem içerisinde yetkiyi mutlaka alırız. Bunlar geldikleri gibi gidecekler. Sendikacılık konusunda mütevazı değiliz. Ben sizlere güveniyorum. 2015 yılında da iyi bir mücadele ile bunların elinden yetkiyi alacağız." dedi.

Genel Başkanımız daha sonra Hakkari Yüksekova Hastanesi'nden bir doktorumuzun üyelik için attığı mesajı teşkilatımızla paylaşarak "sendikacılık konusunda nasıl bir mücadele verdiğimizizi Hakkari Yüksekova'daki çalışan da biliyor. Edirne'deki, Balıkesir'deki çalışan da görüyor. İktidarın

baskısı bürokrasinin zulmü olmasına rağmen biz sendikacılıkla mesafe alabiliriz. Sarsılmadan güçlü bir irade ile yolumuza devam ediyoruz. İktidarın ürettiği sendikalar yarın bu ülkede olmayacaklar.” dedi.

İŞ GÜVENCEMİZ KIRMIZI ÇİZGİMİZDİR.

Bunların yetkili olmaya devam etmesi halinde memurların daha da artması muhtemel sıkıntılarla karşı karşıya kalacaklarına dikkat çeken Genel Başkanımız Önder Kahveci, sıranın iş güvencesinde olduğunu belirterek ‘ ‘Sayın Cumhurbaşkanlığı işadamlarına diyor ki: ‘siz tazminat verip işten çıkartabiliyorsunuz ama biz memurları iş güvencelerinden dolayı iş akitlerini feshedemiyoruz. O zaman işçi memur ayırımını kaldıralım.’ diyor. Memnun-Sen yetkilileri memurun iş güvencesinin ortadan kalkacağına ilanı olan bu söz karşısında ne yapıyor? Avuçları patlarcasına alkışlıyor. Bu bir sendikacının göstereceği tavır olamaz. Bu tavır sendikacılığın yüz karasıdır. Burdan Hükümet yetkililerine sesleniyorum; sendika ve çalışanlar, besleyerek büyütüklerinizden ibaret değil. Aklınızı başınıza alınız. İş güvencemiz vazgeçilmemizdir. Kırmızı çizgimizdir. İş güvencemizi elimizden almaya kalkarsanız çalışma hayatını durdururuz. Bunu yaparız çünkü buradan öteye artık köy yok. İşte kamu çalışanları aklını başına almazsa, bunları yine yetkili kılarlarsa iş güvencelerini de kaybedeceklerdir. İşte bunların yeni Türkiye’si bu yeni Türkiye’de memur yok. Yeni Türkiye’de güvencesiz çalıştırma var. Yeni Türkiye için siyasete ve iktidara rampa olmuş sendikacılar hayal edip, kurgulanıyor. Biz bu oyunu bozacağız.

TÜRKİYE’NİN BÜTÜNLÜĞÜNÜ KİMSE BOZAMAYACAKTIR.

Yeni Türkiye’de memurun dışında birçok şeyin de yok edilmeye çalışıldığını belirten Genel Başkanımız Önder Kahveci ‘ ‘Ülkede önem verdiğimiz, üstüne titredığımız birçok değer anlamsızlaştırıldı. Andımız kaldırıldı. Bayrak şiiri kitaplardan çıkarıldı. Bayraklar indirildi. T.C. tabelalardan kaldırılmak istendi. Ne olacak kaldırılınca. Şunu hiç kimse unutmamasın Türkiye Cumhuriyeti bir bütündür. Asla kimse bu bütünlüğü bozamayacaktır.’ dedi.

Ülkemizin bir girdaba doğru sürüklendiğini kaydeden Genel Başkanımız terör örgütünün belli bir bölgede özerlik ilan ettiğini belirterek Cizre’de

böyle bir durum yaşandığını ifade etti.

BİZ SELAMIMIZI YOLUMUZU AYDINLATANLARA GÖNDERİYORUZ

Sayın Başbakanın bir toplantıda Kobani’ye selam gönderdiğini ifade eden Genel Başkanımız Önder Kahveci ‘ ‘Başbakan Kobani’ye selam gönderdi. Orada kimler var sivil vatandaş yok. PKK, PYD var. Yürekli Türk Sağlık-Sen’liler, ülkesini karşılıksız sevenler olarak bizler başka yerlere selam gönderiyoruz. Yolumuzu aydınlatanlara, ruhumuzu besleyenlere gönderiyoruz.

Diyoruz ki; ‘Benden eğerimi isteyin vereyim, atımı isteyin vereyim, çadırımı isteyin vereyim, fakat vatanımdan hiç kimse bir karış toprak istemesin vermem, veremem’ diyen Metehan’a; 40 yiğidiyle dünyalara meydan okuyan Kürşad’a; Malazgirt’te beyaz kefen giyip cenk meydanına çıkan Sultan Alparslan’a; bir obadan bir imparatorluk kuran Ertuğul Bey’e, Osman Gazi’ye; Niğbolu’da Yıldırım gibi düşmana saldırıp parçalayan Beyazid’a; ‘Ya İstanbul beni alır ya ben İstanbul’u alırım,’ diyerek kararlılığını ortaya koyan ve Peygamber müjdesinin sahibi olan Sultan Fatih’e; kutlu fetih için çölleri aşan, hocasının atının çamurunu şeref sayan Yavuz Sultan Selim’e; bir mektupla Fransa’yı hizaya getiren Kanuni Sultan Süleyman’a; içeriden ve dışarıdan yapılan tüm saldırılara karşı 40 yılda vatan toprağından bir karış bile verilmeyen Abdülhamid Han’a; Plevne’de ve Kaniye’de şanlı bir direnişin temsilcisi olan Gazi Osman Paşa’ya, Tiryaki Hasan Paşa’ya; vatan toprağına namert eli değmesin diye Çanakkale’de destanlaşan kınalı kuzulara; Türklük uğruna çıktıkları yolda Allah-u Ekber dağlarında canlarını teslim edenlere; ‘Size taarruzu değil ölmeyi emrediyorum’ diyen güçlü iradenin sahibi Başkomutan Mustafa Kemal Atatürk’e ve hâlâ gencecik yaşta vatan, millet ve al bayrak uğruna şehit düşenlere selamlarımızı gönderiyoruz. Biz onlardan ilham alıyoruz. Yolumuzu onlarla aydınlatıyoruz.

Hepsine selam olsun. Ruhları şad mekânları cennet olsun” dedi.

DESTANLAŞAN ÇANAKKALE

Bu sene Çanakkale Zaferi’nin yüzüncü yılı. Bizim selam gönderdiklerimiz 14-15 yaşında tüfeğini daha taşıyamıyorlar. Destanlaşan bir Çanakkale var. 250 bin şehidimiz var. Kim bu değerlerimizi değersizleştirebilir! Eğer biz bunları terk edersek nasıl var olabiliriz? ‘Çanakkale’yi unutalım.

Andımızı unutalım. Bayrağımızı unutalım, Türk milletini yozlaştıralım' denilmesini kabul etmek mümkün mü ? Bu milletin 5 bin yıllık bir tarihi var. Milleti nasıl yok sayarsınız. "Türk" ifadesini silmeye sizin gücünüz mü yeter. İşte Çanakkale! Hepsini rahmetle anıyoruz. Çanakkale'yi okudukça hüzünleniyoruz. Anzaklar binlerce kilometreden her yıl değerlerini korumak için buraya geliyor. Bizimkiler değerlerimizi yozlaştırmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Çanakkale'deki ruhu Muallim Ahmet Rıfki'nın şu hikayesini bize en güzel şekilde anlatmaktadır:

"Çanakkale'de kızılca kıyametin koptuğu günler...

İstanbul'da, düşmanın Çanakkale'yi geçtiği söylentileri, her meslek erbabından insanların akın akın Çanakkale'ye gitmesine sebep oluyor. Herkes, vatan toprağını düşman çizmeleri altında çiğnetmemek için çaba sarf ediyor. Bunlardan biri de İstanbul'da Vefa Lisesi'nde Fransızca muallimi olarak görev yapan Ahmet Rıfki Bey!

1915 yılının Mayıs ayında Ahmet Rıfki her günkü gibi mektepten içeri girer. Koridorlarda sessizlik hâkimdir. İlk dersi birinci sınıflardır ve aynı sükunluk o sınıfta da vardır. Talebeler başlarını önlerine eğmişler öylece sıralarında oturuyorlardır.

Selam verir Ahmet Rıfki, ama çocuklar selama karşılık vermezler. Ahmet Rıfki şaşırmıştır ve talebelerine dönerek şöyle der;

'Çocuklar nedir bu hal? Lütfen biriniz bana bunu izah etsin!'

Arka sıralarda oturanlardan biri ayağa kalkarak konuşur;

'Hocam, mektebimizde ve mahallemizde eli ayağı tutan abilerimiz Çanakkale'ye gönüllü gittiler ama siz hâlâ buradasınız! Biz de gitmek istiyoruz yaşımız tutmuyor, söyler misiniz bize, vatanımız elden giderse sizin verdiğiniz eğitim ne işe yarar?'

Muallim Ahmet Rıfki'nın konuşacak hali yoktur. Çocuklar elbette haklıdırlar ve o an kararını verir. Kendisi de Çanakkale'ye gitmelidir. Vatan için, hak ve hakikat için düşmanla çarpışmalıdır.

Yaşlı gözlerle sınıftan çıkar ve mektebin idaresine dilekçesini verir. Arkadaşlarıyla, talebeleriyle vedalaşır, evine gelir. Ahmet Rıfki'nın hayattaki tek varlığı yaşlı annesi Ayşe Hanım'dır. Vefa semtindeki evlerinde beraberce oturmaktadırlar! Durumu annesine anlatır, ondan hakkını helal etmesini ister. Ardından mahallenin bakkalı, göngörmüş bir zat

olan Selahaddin Adil Efendi'ye uğrar ve şöyle der; 'Selahaddin Amca, düşman Çanakkale'de hançerini vatanın bağına saptırmış, Allah'ın izniyle onu çıkartmaya gidiyorum. Senden isteğim, anamı iaşesiz bırakma. Kısmetse dönüşte borcumu öderim!'

Ahmet Rıfki önce İstanbul'da kısa bir eğitim görür ve sonra Çanakkale-Düztepe'deki birliğine bölük komutanı olarak gider. Çanakkale'de çeşitli cephelerde savaşır. 19 Aralık 1915 günü İngilizlerin döşediği mayınlardan bir tanesi kendisine isabet eder ve bu göğsü iman dolu genç Türk subayı şehit olur.

Ahmet Rıfki'nın şehitlik haberi kısa zamanda İstanbul'a ulaşır. Annesi haberi alır, çok üzülür. Ama imanı bütün bir hanım olduğundan hadiseyi tevekkülle karşılar. Aklına, veresiye yiyecek aldığı bakkal gelir. Doğruca ona gider ve şöyle der:

"Selahaddin Efendi, oğlum Ahmet Rıfki Çanakkale'de şehit düştü. Şehitlik künyesi, eşyası, ikramiyesi, bir heyetle bu sabah bana ulaştırıldı. Yedi aydır senden veresiye alırız, ne kadar borçluysak verelim de oğlum borçlu yatmasın!'

Bunun üzerine Selahaddin Efendi cevap verir:

'Ayşe Hanım sen okuma yazma bilmezsin, okuma bilen bir yakını getir de hesabı o çıkarsın!'

Bunun üzerine Ayşe Hanım, komşusunun kızı Gülşah'la beraber dükkana gider. Selahaddin Adil Efendi, Ahmet Rıfki bölümünü açarak veresiye defterini Gülşah'ın önüne koyar. Genç kız, defteri incelerken birden gözleri dolar ve hıçkırıklarla ağlamaya başlar. Bu duruma şehit annesi Ayşe Hanım ve diğer müşteriler de şaşırırlar. Gülşah'ın yanına gelirler. Gülşah, onlara veresiye defterindeki kırmızı harflerle yazılmış satırları gösterir.

Şöyle yazıyordu defterde;

HESAP, AHMET RIFKI'NIN KANIYLA ÖDENMİŞTİR, VESSELAM!

0 ana kadar hiç konuşmayan bakkal Selahaddin Efendi, dükkanında bulunan insanlara döner ve gözlerinden süzülen yaşlarla birlikte şu sözleri söyler: 'Ahmet Rıfki, bu vatan uğruna canını feda etti. Buna mukabil biz birkaç parça mal vermekten çekinecek miyiz? Katbekat helal olsun! Hiç olmazsa Allah katında bizlere şefaathı olur!'

"Çanakkaleyi anlamak için bu hikaye tek başına yeter." diyen Genel Başkanımız Önder Kahveci konuşmasını Abdurrahim Karakoç'un şu şiiri ile tamamladı:

Namus lekesi değil alnımda gördüğünüz
Vurulmuşum, vurulmuşum düşmüşüm güpe
gündüz.

Şakağımdaki kansa o benim gülüşümdür
Namert yaşamaktansa mertçe ölüşümdür.
Zaten korkaklığın faydası yoktur ecele
Yaşamak hakkındır lakin istiklalinde bile
İnsan denmez bir yol için köpeklesene
İnsan denmez yidilenden daha çok yedene.
İnsan denmez gözyaşı döküp de ter dökmeyene
İnsan denmez yerlerde sürünene.

İhanet oyununda peşrev çekenler bir kez
Bilsinler ki bu toprak hainleri hiç sevmez.

O hainler veremez hükümünü bu celsenin
Hazır olun yakında hüküm sırası sizin.

Hâlâ tevekküldemi kararlısın yoksa

Sükut neyi halleder yaran, oyuk oyuksa

Tevekkül Allahadır zulme katlanılmaz

Ya istiklal ya ölüm bunun ortası olmaz

Ya istiklal ya ölüm bunun ortası olmaz

DEĞERLENDİRME TOPLANTILARI YAPILDI

Sendikamız tarafından gerçekleştirilen TÜRKİYEM
BULUŞMASI: 6. Şube Başkanları ve Yönetim Kurulları
İstişare Toplantısı'nın ikinci bölümünde; Genel
Başkanımız Şube Başkanlarımız ile Genel Başkan
Yardımcılarımız da sorumlu oldukları sekreteryalar
da görev yapan **Şube Başkan Yardımcıları ile
bir araya gelerek değerlendirme toplantıları
yaptılar.** Genel Başkanımız Şube Başkanlarımızla
birlikte sağlıkta ve kamuda yaşanan gelişmeleri
değerlendirdi. Genel Başkan Yardımcılarımız sorumlu
 oldukları sekreteryalar da görev yapan **Şube Başkan
Yardımcıları** ile yaptıkları toplantılarda sekreterya
 çalışmalarını hakkında bilgiler verdiler. Sekreterya
 ların işleyişi ile ilgili fikir alışverişinde bulundular. Şube
 Başkan Yardımcılarımız taleplerini dinleyerek,
 sorularını cevaplandırdılar.

MÜCADELEDE VİTES YÜKSELTİYORUZ

Sendikamız tarafından gerçekleştirilen TÜRKİYEM
BULUŞMASI: 6. Şube Başkanları ve Yönetim Kurulları
İstişare Toplantısı'nda eğitim toplantıları da
 gerçekleştirildi. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi
 Öğretim Görevlisi Dr. Deniz Sezgin tarafından "İknanın
 Psikolojisi" konulu bir eğitim verildi. Slayt eşliğinde
 gerçekleştirilen eğitim teşkilat mensuplarımız
 tarafından dikkatle izlendi. İkinci olarak ise Celal Bayar
 Üniversitesi Öğretim Görevlisi Sayın Kenan Tozak
 tarafından 'Çanakkale'yi Kazandıran Ruh' konulu bir
 seminer verildi. Seminerde Çanakkale savaşları ve
 verilen mücadele büyük bir coşku ve hüznle takip

edildi. Ayrıca toplantımızda Genel Başkanımızın da
 katılarak bir konuşma yaptığı Kadın Komisyonumuz
 ve şubelerimizde görev alan kadın yöneticilerimizin
 bir araya geldiği 'Yönetici Kadınlar Grup Çalışması'
 yapıldı. Bu toplantıda ilk olarak Türkiye Kamu Sen
 ve Türk Sağlık Sen Kadın Komisyonları Başkanı Leyla
 Polat bir konuşma yaptı. Polat kadın çalışanları
 sendikamızla buluşturmak için var güçleriyle
 çalışacaklarını kaydederek "Sahada Türk Sağlık-Sen'li
 kadınların farkını göstermeli ve bu büyük teşkilata
 daha çok kadın elinin değmesi için tüm gücümüzle
 mücadele etmeliyiz." dedi. Genel Başkanımız Önder
 Kahveci de burada yaptığı konuşmada Kadın
 Çalıştayını gerçekleştireceklerini kaydederek
 "Sendikamız teşkilatında görev alan tüm kadınlarımıza
 da göstermiş oldukları mücadeleden dolayı teşekkür
 ediyorum. Kadınlarımızın sendikal çalışmalarımızda
 aktif olarak ön safta yer almalarını istiyoruz. Daha
 önce Uluslararası Kadın Kurultayı düzenlemiştik.
 Önümüzdeki süreçte de Kadın Çalıştay'ımızı
 gerçekleştireceğiz." dedi. Konuşmaların ardından
 kadın yöneticilerimiz toplantılarını gerçekleştirerek
 çalışmalarını tamamladılar.

KINALI KUZULARI UNUTTURMAYACAĞIZ

Eğitimlerin tamamlanmasının ardından Genel
 Başkanımız Önder Kahveci bir kapanış konuşması
 yaptı. 3 Gün süren 'Türkiyem Buluşması'nın çok
 verimli geçtiğini kaydeden Genel Başkanımız "Üç
 günlük toplantımızın oldukça verimli geçtiğini
 düşünüyorum. Destanlaşan Çanakkale'nin ruhunu
 anlamaya çalıştık. Şehitlerimizin bu vatan için neler
 yaptığını, nasıl bir mücadele verdiğini bir kez daha
 yad ettik. Çanakkale sözün bittiği yerdir. Sözün
 bittiği noktada Türk Sağlık Sen olarak biz de açıkça
 ifade ediyoruz. Biz var olduğumuz sürece Albayrak
 dalgalanmaya devam edecek. Kınalı Kuzularımızı
 unutturmayacağız." dedi.

SİZE İNANIYOR VE GÜVENİYORUM

Toplantının sonlanması ile Türk Sağlık-Sen'in bayrağını
 zirveye dikmek için yoğun bir mücadele döneminin
 başladığını kaydeden Genel Başkanımız Önder
 Kahveci, "Toplantımızı sonlandırıyoruz. Yarından
 itibaren sahada tek bir amacımız olacak. Türk Sağlık-
 Sen bayrağını zirveye dikmek. Bunun için yoğun bir
 mücadele dönemini başlatıyoruz. Mücadelemizde
 vites yükseltiyoruz. Hepinize inanıyor ve güveniyorum.
 Hep beraber şanlı bir mücadele ile Sendikamızı
 zirveye taşıyacağımızdan da eminim. Hepinize
 çalışmalarınızda başarılar ve kolaylıklar diliyorum ve
 teşekkür ediyorum." dedi.

Ambulans kazalarından şiddete, vardiya sistemine, lisans tamamlamadan, yıpranma payına kadar

112 ACİL SAĞLIK ÇALIŞANLARININ SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Türk Sağlık-Sen'in sendikal çalışmalarında önemli bir kıstas da çalışanların içinde aktif olarak yer aldığı önerilerle, taleplerin görüşüldüğü, stratejilerin belirlendiği ve fikir üretmek adına tartışma ortamlarını sağlamak.

Türk Sağlık-Sen'in sendikal çalışmalarında önemli bir kıstas da çalışanların içinde aktif olarak yer aldığı önerilerle, taleplerin görüşüldüğü, stratejilerin belirlendiği ve fikir üretmek adına tartışma ortamlarını sağlamaktır.

Türk Sağlık-Sen'in son dönemde bu amaçla gerçekleştirdiği sendikal faaliyetlerinden birisi de 18-20 Kasım 2014 tarihlerinde yapılan 112 Acil Sağlık Hizmetleri Çalıştayı oldu. Söz konusu Çalıştaya ülkemizin dört bir yanında 112 Acil sağlık hizmetlerinde görev yapan tüm meslek mensuplarının temsilcileri ve 112 çalışanlarının mesleki derneklerinin yöneticileride katıldı.

Çalıştay'da oluşturulan 13 grupta 112 çalışanlarının mesleki, özlük ve çalışma ortamı ile ilgili sorunları ve talepleri tartışıldı, tespitler yapıldı ve çözüm önerileri belirlendi.

İşte 112 Çalışanlarının sorunları ve çözüm önerileri:

İŞ YÜKÜ VE İSTİHDAM

Türkiye'de 2 bin 72 Acil Yardım İstasyonunda 26 bin 263 çalışan görev yapmaktadır. 112 ambulans sayısı ise 3 bin 357'dir. Acil yardım istasyonu başına 37 bin, ambulans başına ise 22 bin kişi düşmektedir. 2013 yılındaki toplam vaka sayısı ise 3 milyon 665 bindir. Bir yılda 112 acil yardım istasyonu başına düşen vaka sayısı 1769, ambulans başına düşen vaka sayısı 1092'dir. Bu yoğunluğun yanı sıra 2013 yılında asılsız ihbarların sayısının 111 milyon olduğu da dikkate alınırsa 112 çalışanların nasıl bir iş yükü ile karşı karşıya olduğu net biçimde ortaya çıkmaktadır.

İş yükünün azaltılması için;

- Öncelikle yıllar geçtikçe azaltılan ATT ve paramedik alımında bir an önce artışa gidilmesi gereklidir.

- 112 Acil İstasyon ve Ambulans sayısı; personel istihdamı ile orantılı olarak arttırılmalıdır.
- Acil sağlık hizmetlerinde çağrı karşılama merkezlerindeki personellerin özellikli yetiştirilerek vakaları belirlenecek kıstaslar çerçevesinde eleme veya basit bilgi ve beceri gerektirmeyen müdahaleleri yaptırma yetkisinin verilmesi gereklidir.
- Caydırıcı bir önlem olarak asılsız ihbarlara Kabahatler Kanunu gereğince verilen mevcut ceza (250 TL) arttırılmalı ve bu cezaların mutlaka asılsız ihbarda bulunanlara tebliği gerçekleştirilmelidir.
- İl dışı ve hasta nakilleri de 112'lerin önemli bir iş yükünü oluşturmaktadır. Bu konuda yeni bir düzenleme yapılarak ayrı bir Ambulans ekibi oluşturulmalıdır.
- 112 çalışanlarının iş yükünü hafifletmeye yönelik bazı yetki düzenlemeleri (ex raporu vb.) yeniden gözden geçirilmelidir.
- İcap nöbeti ücreti ödememek için hiçbir yerde tarifi olmayan yedek personel listesi ile bir nöbet uygulaması getirilmesi kabul edilemezdir. Bu yedek personel listesinin gerekçesi olan İl Ambulans Servisi Çalışma Yönergesi'nin 17. maddesinin iptali için Türk Sağlık-Sen tarafından dava açıldı. İdarenin angaryaya dönüşen bu haksızlığı sonlandırması gerekmektedir.

ÖZELLEŞTİRME

Sağlıkta dönüşüm ile birlikte sağlık alanında taşeronlaşmanın önü açılmış ve bazı kamu sağlık hizmetleri Anayasa'ya aykırı olmasına rağmen hizmet alımı usulü ile gördürülmektedir.

Ne yazık ki bu uygulamaya 112 Acil

Sağlık hizmetleride dâhil edilmeye çalışılmaktadır.

Bursa'da bir poşet firmasına 112 hizmetleri ihalesinin verilmesi ile başlayan süreçte, Ankara'da da kısmi bir özelleştirme yapılmış son olarak Kocaeli'nde de 18 adet ambulansın şoförleri ile birlikte kiralanması yöntemine gidilmiştir.

Sosyal devletin gereği, nitelikli, kaliteli ve kar-zarar hesabına dayanmayan bir sağlık hizmeti verilebilmesi için 112 acil sağlık hizmetlerinin kamu çalışanı vasıtasıyla gördürülmesi ilkesinden asla taviz verilmemesi gerekir.

112 Acil Hizmetlerinde özelleştirme uygulamalarından vazgeçilmeli ve hali hazırda olan tüm uygulamalar iptal edilmelidir.

ŞİDDET

Türk Sağlık-Sen olarak gerçekleştirdiğimiz bir anket çalışmasına göre 112 çalışanlarının yüzde 88'i görev sırasında fiziki ve sözlü şiddete uğradığını belirtmiş, yüzde 86'sı ise vakaya giderken can güvenliğinden endişe duyduğunu ifade etmiştir.

Bu iki verinin de ortaya koyduğu gibi 112 çalışanları yoğun bir şekilde şiddete maruz kalmakta ve bu şiddet çalışma yaşamlarını olumsuz yönde etkilemektedir. 112 çalışanlarının büyük oranda olay yerinde şiddete uğradıkları göz önüne alınırsa acil olarak şu önlemlerin alınması gereklidir;

- 112 Acil çağrı sistemi Amerika ve bazı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi emniyet ile de irtibatlandırılmalı özellikle adli vakalara ambulans ve polislin aynı zamanda gitmesi sağlanmalıdır. Gerekirse illerde bir kısım emniyet mensubu bu işle vazifelendirilmeli ve Sağlık Polisliği hayata geçirilmelidir.

Bu konuda Sağlık Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı ile bir protokol yapılmalıdır.

- Caydırıcı bir unsur olarak ambulanslara kamera takılmalıdır.
- Sağlıkta şiddete verilen cezalar arttırılmalı, tutuklu yargılanma aktif şekilde uygulanmalıdır.

AMBULANS KAZALARI

Ülkemizde 11 yılda 7 bin 247 ambulans kazası yaşanmış,112 acil hizmetlerinde görevli 135 arkadaşımız bu kazalarda hayatını kaybetmiştir. Son iki ayda ise ölüm veya yaralanma ile sonuçlanarak kamuoyuna yansıyan 22 ambulans kazası yaşanmıştır.

Öncelikle; bize göre görev şehidi sayılan, hayat kurtarmak gibi kutsal vazifeyi ifa ederken aramızdan bu kazalar sonucu ayrılan tüm arkadaşlarımızı bir kez daha rahmetle anıyoruz.

Son derece yoğun bir şekilde yaşanan ambulans kazalarının önüne geçilmesi için;

- Ambulans şoförlüğünde gönüllülük ile kabiliyet esas alınmalı ve ambulans şoförlerine yeterli sürede ileri sürüş teknikleri eğitimi verilmelidir.
- Ambulanslara yol vermeme nedeniyle yaşanan kazalarında sıklığı göz önüne alındığında trafikte ambulanslara yol vermeyenlere ambulans

şoförlerinin bildirimini sonucu trafik cezası kesilmesi ile ilgili düzenleme yapılmalıdır.

- Ambulanların güvenlik açısından sağlam ve yeni olmasına dikkat edilmeli, periyodik bakımları yapılmalı ve belli bir kilometreye ulaşan ambulanslar yenileri ile değiştirilmelidir.

ŞEHİTLİK VERİLMESİ

Acil sunulması gereken kamu hizmetleri (İtfaiye, Güvenlik vb.) görevlerini yerine getiren kamu çalışanlarından sadece 112 çalışanları görev şehidi sayılmamaktadır. Hayatını kaybeden çalışma arkadaşlarımızın ailelerinin üzüntüsüne, mağduriyetleri de ekleyen haksızlığa bir son verilmeli ve gerekli düzenlemeler yapılarak bu haksızlık giderilmelidir.

MALİ SORUMLULUK SİGORTASI

Kazalar ve vakalarda meydana gelebilecek ve çalışanı zor durumda bırakan tazminatların önüne geçilmesi için 112 çalışanlarına mesleki mali sorumluluk sigortası gibi bir güvence sistemi kurulmalıdır. Bunun finansmanını kamu karşılamalıdır.

VARDİYA SİSTEMİ

112 Çalışanlarının çok uzun bir zamandır, 24 saat nöbet sistemine göre mesai yapmaktadırlar Araştırmalara göre çalışanların yaklaşık yüzde 90'ı da bu çalışma düzeninden memnunlardır.

Çalışanların memnuniyetinin olduğu ender konulardan biri olan ve uzun süredir devam eden bu çalışma düzenini keyfiyete dayanan bir şekilde değiştirme girişimleri bazı illerde görülmektedir. Çalışanı zora sokacak ve hizmet verimliliğini düşürecek ayrıca da hizmet sunumuna herhangi bir katkısı olmayacak bu tür değişikliklere

gidilmemelidir.

YEMEK YARDIMI

112 acil sağlık hizmetleri çalışanlarının yemek ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili olarak her ne kadar mevzuat düzenlemeleri yapıldıysa da sıkıntılar ne yazık ki çözülememiştir.

112 çalışanlarının yemek temini ile ilgili sıkıntısına kalıcı çözüm bulmak adına yapılacak tek düzenlemenin yemek yardımlarının nakdi olarak ödenmesidir. Bu konuda gerekli mevzuat değişikliğine gidilmelidir.

GİYECEK YARDIMI

112 çalışanlarının kıyafetler ile ilgili şikayetleri artmaktadır. Kalitesiz ve bedenlere dikkat edilmeyen ölçülerde hazırlanan kıyafetler mevsimlerine görede düzenli olarak verilmemektedir.

Bu sorunun giderilmesi için daha kaliteli kıyafetler üretilmeli ve bu kıyafetler uygun zamanlarda personele ulaştırılmalıdır. Kıyafet kaliteleri sağlık ve güvenlik şartlarına uygun olarak belirlenmelidir. Ayrıca çalışanların rahat hareket edebilecekleri şekilde

dizayn edilmelidir.

ÇALIŞMA ORTAMI ve FİZİKİ ŞARTLARIN DÜZENLENMESİ

112 İstasyonları ve ambulansların daha uygun nitelikte hizmet sunmaya müsait hale getirilmesi gerekmektedir. Bugün 112 İstasyonlarının önemli bir kısmında personelin vaka beklerken dinlenebilecekleri ve ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri alanlar ihtiyaca cevap vermemektedir. Personelin ihtiyaçlarının karşılayacak şekilde 112 istasyonlarında düzenlemeler yapılmalıdır.

BASKI VE GEÇİCİ GÖREVLENDİRMELER

Kamunun genelinde yaşanan idareci baskısı ile çalışanlara sendikal tercihlerinde dayatma yapılması ne yazık ki Acil Sağlık Hizmetlerinde de yaşanmaktadır.

Bazı idareciler daha kaliteli ve nitelikli bir sağlık hizmeti sunumu için çalışanların taleplerini karşılayacakları yerde çalışanların anayasa ile güvence altına alınmış sendika seçme özgürlüklerine müdahalede bulunarak baskı

yapmaktadırlar.

Hatta geçici görevlendirmeleri kamu hizmetlerinin sürdürülebilmesi adına bir ihtiyaç için değil de, bu sendikal baskı unsurunun bir aracı olarak kullanılmaktadır. Aynı zamanda suç olan bu tür baskılara bir an önce son verilmelidir.

Ayrıca geçici görevlendirmelerde objektif kriterler esas alınmalıdır. Aksi takdirde bu tür uygulamalar personelin huzurunu ve çalışma barışını bir daha düzelemeyecek bir hale getirecektir.

GÖREV TANIMLARI

Sağlık Bakanlığı'nın son yaptığı düzenleme meslek mensuplarının görev tanımlarını yeniden belirlemiştir. Bu belirlemede çalışanların ve çalışanların temsilcilerinin görüşlerinin alınmaması nedeniyle görev tanımları ve uygulamalarında pratik ve teorik arasında çelişkiler yaşanmaktadır.

Hatta iller arasında bile farklılıklar göze çarpabilmektedir. Uygulama bütünlüğü ve çalışma ortamında

karşılaşılan problemleri giderme adına görev tanımları çalışanlar ve temsilcilerinin görüşleri alınarak yeniden düzenlenmelidir.

EĞİTİM NEDENİYLE TAYİN HAKKI

Sağlık Bakanlığı Atama ve Nakil Yönetmeliğinde eğitim ömrü tayini 4 yıllık sağlık ile ilgili bir bölümü kazanan çalışanlara tanınmıştır. Bu düzenleme nedeniyle ATT olarak görev yapan çalışanlar paramediklik eğitimi görmelerinin önünde büyük bir engeldir. Eğitim haklarından mahrumiyet yaşamaktadırlar.

Bu durum Sağlık Bakanlığı'nın personellerin eğitim seviyesini yükseltmek olarak belirlediği çalışan eğitimi ile ilgili hedefiyle de çelişen bu düzenleme değiştirilmeli ve 2 yıllık sağlıkla ilgili bir ön lisans bölümünü kazanan çalışanlara da eğitim ömründen tayin hakkı tanınmalıdır.

LİSANS TAMAMLAMA VE YIPRANMA PAYI

Tüm sağlık çalışanlarının beklediği lisans tamamlama, kamu çalışanlarının çocukları için kreş açılması ve yıpranmaya payı verilmesi 112 çalışanlarında önemli gündem maddesini oluşturmaktadır. Bu üç konuda beyanatlar ve sorunları çözüme kavuşturmayacak sadece oyalama anlamına gelen düzenlemeler yerine somut adımlar atılmasını 112 çalışanları beklemektedirler.

Yukarıda belirtilen hususlarda yapılacak düzenlemeler ile Türkiye'de acil sağlık hizmetlerinde yaşanan sorunların çözümünde büyük bir yol kat edilmiş olacaktır. Daha nitelikli bir hizmet sunumu ve çalışanların memnuniyetinin sağlanması için bu konular hakkında gerekli düzenlemelerin yapılmalıdır.

SÖYLE MEMUR!

TÜRKİYE KAMU-SEN'DEN BAŞKA KİMİN VAR?

2014 yılını malum-sen nedeniyle zararlar kapatan ve maaşı eriyen kamu çalışanlarının haklı ek zam taleplerini Türkiye Kamu-Sen alanlarda dile getirdi. İlk olarak binlerce Türkiye Kamu-Sen'li Ankara Sıhhiye'deki mitingde tepkisini gösterdi. TBMM önünde de Türkiye Kamu-Sen ek zam için bordro yaktı. Memurun sesi, soluğu ve yanında olan sendikası yine sadece Türkiye Kamu-Sen oldu.

20 BİN TÜRKİYE KAMU-SEN'Lİ ALANLARA İNDİ

Toplu sözleşme masasında iki oturumda iradesi pazarlanan, 123 TL'ye mahkûm edilen, enflasyon farkı unutulmuş, göz göre göre iki yılı çalınan on binlerce memur hep bir ağızdan "ek zam" talebini haykırdı. Yaklaşık iki yıldır "tarihi başarı" diye yutturulmaya çalışılan toplu sözleşmenin aslında tam bir hezimet olduğu bir kez daha bizzat memurlar tarafından tescillendi. Türkiye'nin dört bir yanından olumsuz hava koşullarına rağmen, hak için yollara düşen memurlar Türkiye Kamu-Sen çatısı altında gerçek temsilcilerinin kim olduğunu bir kez daha tüm ülkemize ilan ettiler.

Sabahın erken saatlerinden itibaren Celal Bayar Bulvarı'nda toplanan on binler, başta Genel Başkanımız İsmail Koncuk ve Sendikalarımızın Genel Başkanları olmak üzere yiğitlerin er meydanı Abdi İpekçi Parkı'na doğru harekete geçtiler. Yürüyüş güzergâhı boyunca vatandaşların alkışlarla destek verdiği kamu görevlileri "**Memurun katili yandaş sendika**", "**Kamu-Sen burada yandaşlar nerede?**", "**123 yetmez 'ek zam' isteriz!**" sloganlarıyla Ankara'yı inletti. Ayağa kalkan Sakarya misali Toros Sokak üzerinden miting alanına doğru akın eden on binlerce inanmış yürek, Hükümetten hakkını istedi.

Sloganlar, marşlar ve tezahüratlar eşliğinde büyük coşku ve alkışlarla kürsüye gelen Genel Başkanımız İsmail Koncuk'un konuşmasından bazı satırbaşları:

ALNI ÖPÜLESİ YİĞİTLERSİNİZ!

Sizler bugün burada, sendikacılığın tarihini bir kere daha; yeniden yazıyorsunuz. Sizler bugün burada, hak aramanın, dik durmanın, onurun, namusun, şerefin kitabına imzanızı atıyorsunuz. Sizler, diktatörlerin, tiranların, kapı kullarının, el etek öpen yalakaların kol gezdiği yerde; haksızlığa, hukuksuzluğa, yolsuzluğa gömülmüş bu diyarda, menfaat uğruna cümle âlemin dilini yuttuğu bu zamanda, "Bu devran böyle gitmez." diyen, alnı öpülesi baba yiğitlersiniz.

YAZIKLAR OLSUN KARAYA AK DİYENLERE!

Tarihi ve kritik bir dönemden geçiyoruz. 12 yıllık yıkım politikaları memuru, işçiyi, emekliyi, dul ve yetimi bitirdi. Ülke güvenliğimiz, sınırlarımız delik deşik edildi. Milli kimliğimiz, milli ve manevi değerlerimiz alt üst edildi. Yargı fethedildi. Basın kuşatıldı. Hukuk esir alındı. Ormanlarımız, madenlerimiz, limanlarımız, fabrikalarımız özelleştirme, yapılaşma, yapılanma kisvesi altında birilerine peşkeş çekildi. Kurumlar darmadağın edildi. Milletten sesi kısıldı, mazluma kulak tıkandı, şehit yakınına, gaziye sırt çevrildi. Teröristler baş tacı edildi.

MEMURUN AYLIK ZARARI 200 TL

İktidar ve malum konfederasyon iş birliği, memurları 123, emeklileri 140 TL zamma mahkûm etti. Toplu sözleşme sonunda kamu görevlilerinin hakkı olan enflasyon farkı ödemesi

dahi gasp edildi. Bunlar sesini çıkaramadı. 123 lira toplu sözleşme görüşmelerinde Hükümetin ilk teklifi olan yüzde 3+3 maaş zammından bile daha düşük bir zam demek. 123 lira en düşük memur maaşına yüzde 6,6; ortalama memur maaşına yüzde 5,2 artış demek. Böyle olunca, memur maaşları hükümetin ilk teklifinin bile altında kaldı, memurların aylık zararı ortalama 200 lirayı aştı.

MEMURUN 3 MİLYARINI HÜKÜMETE PEŞKEŞ ÇEKTİLER!

Bunlar, önlerinde 23 gün süre varken, 2 günde toplu sözleşme imzaladılar. Toplam 5 saat masada kaldılar, "Tam 1150 talebi tek tek anlattık, tartıştık." dediler. Yüzleri hiç kızarmadan memurun, emeklinin gözünün içine baka baka gerçekleri çarpıttılar. 2014 yılı bütçesinde memurlara ayrılan paranın tam 3 milyar lirasını Hükümete peşkeş çektiler. Memurlarımız 1 yıldır, toplu sözleşme görüşmelerinde uğradığı bu ihanetin bedelini ödüyor.

MEMURUN ÇALINAN 730 GÜNÜ TELAFİ EDİLSİN

Son bir yılda enflasyon yüzde 9,5 oldu. Doğalgaza, elektriğe, suya yüzde 9 zam yapıldı. Gıda fiyatları bir yıl içinde yüzde 12,5 arttı. Et ve ekmek yüzde 11, ulaşım yüzde 20, meyve yüzde 38 zamlandı. Ailenin zorunlu harcamaları tam 434 lira yükseldi. Biz, Türkiye Kamu-Sen olarak 2013 Ağustos ayından beri, gerçekleri dile getirdik, imzalanan toplu sözleşmenin defolu olduğunu, memurların haklarının gasp edildiğini ifade ettik. Memnun konfederasyon ise 123 lirayı anlata anlata bitiremedi ama bir yıl içinde gerçekler ortaya çıktı. Kim haklı, kim haksız belli oldu. Dün ne dediysek, bugün de aynısını söylüyoruz.

123 TL'İN NESİNİ SAVUNACAKSINIZ?

Memurları ve emeklileri bir kalemde açlığa mahkûm ettiniz. Harcamalar 434 lira artarken maaşlara 123 lira zam yaptınız. Bu arada belli kesimlere de 725 lira ile 1155 lira arasında zam yapıp, diğerlerini unuttunuz. Böyle bir adalet olabilir mi? Alınan zam ortadadır. Altı da, üstü de 123 lira. Bunun nesini savunacaksınız? Aile yardımına zam yok! Çocuk parasına zam yok! Fazla çalışma ücretine zam yok! Ek ödemeye zam yok! Ek derse zam yok! Tazminatlara zam yok! İkramiyelere zam yok! Ama bunların toplu sözleşmesinde satış var, hezimet var, perişanlık var, ihanet var. İşte bunların bütçesi de, yandaşların sendikacılığı da, memurun

zammı da koskoca bir sıfırdır. Paraları sıfırlama konusundaki uzmanlıklarını memuru, emekliyi sıfırlamakta da kullanıyorlar.

MEMNUN-SEN'İN YOK SAYDIKLARI!

Memurun maaşı, her gün mum gibi eriyip gidiyor. Ama AKP ile bu Memnun-Sen kol kola girmiş, “Enflasyon yüzde 9,5 olacak ama sana bir yıl için 123 lira yeter de artar. 2015 yılında da yalnızca yüzde 3+3 alacaksın.” diyor. “Memuru masada unuttunuz.” diyoruz, kızıyorlar. Enflasyon farkı: Unuttular! Hizmet kolları: Unuttular! Yardımcı Hizmetliler: Unuttular! Görevde yükselme: Unuttular! Başta 4/C’liler olmak üzere kadroya geçirilmeyen personel: Unuttular! Sağlık çalışanları ve döner sermayeli kurumlarda çalışanlar: Unuttular! Tüm ek ödemelerin emekliliğe sayılması: Unuttular!

Vergi dilimlerindeki adaletsizlik: Unuttular! KİT çalışanları: Unuttular! Uzmanlar: Unuttular! Disiplin affı: Unuttular! 2005’ten sonra göreve başlayanlara bir derece: Unuttular! Üniversiteli işçiye kadro: Unuttular! Emeklilikte yaşa takılanlar: Unuttular!

Taşeronlaşmaya çözüm: Unuttular! Allah aşkına siz neyi unutmadınız?

NEYİ UNUTMADILAR!

Yandaşlığı, yalancılığı, yağmacılığı unutmadılar! Adam kayırmayı, ayrımcılığı, bölücülüğü unutmadılar! Son olarak yönetici atamalarında yaşanan rezaleti hepimiz, ibretle ve hayretle takip

ettik. Sürerek, tehdit ederek, görevden alarak memuru sindirmeye çalışanları gördük. İsimlerini adalet koyanların, adaleti, hakkaniyeti, liyakati nasıl katlettiklerine şahit olduk. “Sendikacıyız, hak arıyoruz.” diyenlerin, nasıl kul hakkı yediklerini gördük. Biz memura, emekliye yüzde 12 ek zam istiyoruz. Biz “Memurun çalınan 730 günü telafi edilsin.” diyoruz.

BORDROLARDA YAKILDI

Çoşkulu mitingin ardından ilk büyük eylem yine Türkiye Kamu-Sen tarafından tüm yurttta gerçekleştirildi. 15 Ocak’ta maaş bordroları yakıldı.

2013 AĞUSTOS’UNDA İMZALANAN TOPLU SÖZLEŞME, MEMURLAR VE EMEKLİLER ADINA ADETA BİR SEVR ANTLAŞMASI OLMUŞTUR

TBMM önünde gerçekleştirilen yoğun ilgi ve katılımın olduğu eylemimizde konuşan Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı İsmail Koncuk, 2013 yılında imzalanan toplu sözleşmenin memurlar ve emekliler için adeta bir Sevr Antlaşması olduğunu söyleyerek, "Sonuçları itibarı ile basiretsiz, hesap bilmez, hak gözetmez, mücadele etmekten aciz, memurun yerine sahibinin sesi olanların imzaladığı toplu sözleşme, memur ve emeklilerinin tam 730 gününü çalmıştır." dedi. Koncuk, "2013 Ağustos'unda imzalanan toplu sözleşme, memurlar ve emekliler adına adeta bir Sevr Antlaşması olmuştur.

Memurlarımızın hakları masa başlarında gasp edilmiş, sorunları yok sayılmış; 2 milyon 600 bin memur, 1 milyon 900 bin emekli adeta pazarlanmıştır. Toplu sözleşme masası, memurlar adına pazarlık yapılan yerdir. Kapalı kapılar ardında, herkesten saklanarak neyin pazarlığının yapıldığı ise hâlâ muammadır.

KONCUK: MEMURLARIMIZ BUGÜN ACI GERÇEKLE BİR KEZ DAHA YÜZLEŞTİLER

Memurların 15 Ocak'ta sözde maaşlarını alınca acı gerçekle bir kez daha yüzleştiklerini belirten Genel Başkanımız İsmail Koncuk, "İmzalanan toplu sözleşmeyle memurların haklarının gasp edildiği bir kez daha ortaya çıkmıştır." dedi.

Koncuk, "Ekonomi iyi yolda, istikrar sürüyor, enflasyon düşüyor masalı, çarşı pazardaki gerçek fiyatlarla kâbusa döndü. Hükümet, her yıl hedef enflasyonu bilinçli olarak düşük göstererek memurlarımızı düşük ücret artışına mahkûm ederken, milletimizi zorunlu harcamalarında dahi enflasyon canavarına teslim ediyor. Gerçekler ortada; 2014 memurlarımız ve emeklilerimiz için kara bir yıl odu.

2015 daha da zor olacak. Şimdi malum konfederasyon, İktidarın arkasına saklanmış, Başbakan'a perde arkasından sufle veriyorlar, Başbakan da "Memurlara %17 zam yaptık." diyor. Maliye Bakanı'na sufle yapıyorlar, Maliye Bakanı, "Memura 8,5 zam yaptık; zam işini abarttık." diyor.

Sözde yetkili konfederasyonun 1,5 yıldır, memur maaşları ile ilgili bir tek açıklama yaptığını görmedik. Allah için çıkıp da Başbakan'ı; Maliye Bakanı'nı dahi düzeltmediler.

"Hayır, bizim imza attığımız maaş artışı, ortalama memur maaşına %5,2 zam demek." diyemediler. Bunlar, %12 ek zam talebimize de karşı çıktılar. Sanırsınız, bunlar memur sendikası değil de Maliye Bakanlığı yetkilisi.

Biz istiyoruz, herkesten önce onlar karşı çıkıyor. Ama iş konuşmaya geldiğinde, "sendikacıyız" diye ortalıkta dolaşıyorlar. Lafla peynir gemisi yürümez. Yalanla hiç yürümez. Artık memurlar da gerçeği görmelidir. Bunların sendikacılık gemisi yalanla, lafla yürümüyor. Gemi su alıyor;

2015 yılında batacak ama kendileriyle birlikte memurları da batıracaklar. Memurlar adına bir tek açıklamaya imza atmayanlar, memuru unutup, yolsuzluğa, hırsızlığa destek verenler, bir yılda ailenin zorunlu harcamaları 403 lira artmışken, 123 lira zamma “Evet” diyenler, mevki, makam ve siyasi çıkarları uğruna kamu görevlilerini masada satanlar ve şu soğuk günlerde evinde battaniyeyle ısınmaya çalışanların, ellerini otomobil egzozlarında ısıtanların, soğuktan donan bebeklerin ahını aldılar.

Bunlar elbette yalan söyleyecekler, suçlarını, hesap bilmezliklerini kapatmaya çalışacaklar. İş bilmeyen, sözde sendikaların, iktidarla el birliği yapıp, memurlara verdiği zararı, bizzat yaşayarak görüyoruz. Bir yıl sonrasını dahi göremeyen ve memurların kazanılmış haklarını bile savunmaktan aciz bir konfederasyonun, 2 milyon 600 bin kamu görevlisi ile 1 milyon 900 bin dolayındaki emekliyi temsil edemediği açıktır.” dedi.

KONCUK: KAMU ÇALIŞANLARI HAKLARINI GASP EDENLERİ ŞİLKİNİP SIRTINDAN ATMALIDIR

“İktidar ve sarı sendikanın işbirliği ile memurun 730 günü cehenneme döndü.” diyen Genel Başkan İsmail Koncuk, “Memurların haklarını gasp edenleri silkinip sırtından atma vakti gelmiştir.” dedi.

2015 yılının yeni bir toplu sözleşme sürecine sahne olacağı düşünüldüğünde, memurlarımızın bugünkü kayıplarının ve ellerinden uçup giden 730 günün hesabını yaparak sendikal taraflarını belirlemeleri, hayati derecede önem kazanmıştır.

İktidar, sarı sendika işbirliği, 730 günümüzü cehenneme çevirmiştir. Memurlarımızın artık kaybedecek, feda edecek, heba edecek bir tek günü dahi kalmamıştır.

Bu bakımdan, memur ve emeklilerin kayıplarının telafisi hayati derecede önemlidir.

Biz, %12 ek zam talebimizi sonuna kadar dile getireceğiz. Biz, memurlarımızın haklarını sonuna kadar müdafaa edeceğiz. Biz, gerçekleri, her şeye rağmen, her platformda, her ortamda söyleyeceğiz.

Milyonlarca memurun, emeklinin, masumun hakkını yiyenler, ek zam talebimize herkesten önce itiraz eden, hesap bilmez sözde sendikalar, yüzleri kızarmadan, “Memura %17 zam yaptık” yalanını söyleyenler ise, yarattıkları

ekonomik yangının ateşini, milyonlarca memurun bordrolarında görecekler.

Ay sonunu getiremeyen, borç batağında çırpınan, masada pazarlanan milyonlarca memurun, bordrosundan yükselen bu ateş, hem bu dünyada, hem öteki dünyada yalancıları, arsızları ve memur pazarlamacılarını saracaktır.” dedi.

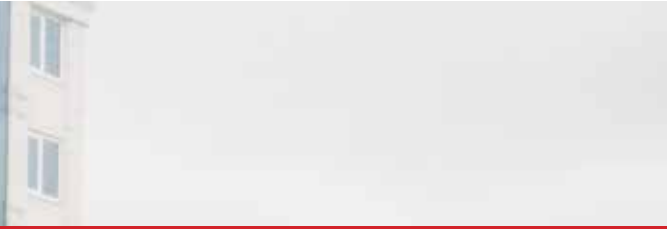
Türkiye Kamu-Sen Genel Başkanı İsmail Koncuk’un konuşmasının ardından kamu çalışanları 2015 yılı için verilen 3+3 zammı ve kendilerinden çalınan 730 günü bordrolarını yakarak protesto ettiler.

Cumartesi zulüm nöbetine
Türk Sağlık-Sen'den her cumartesi bir tepki var!

KAYAYI DELEN, DAMLALARIN SÜREKLİLİĞİDİR

Zulmün Aile Hekimliğindeki adı olan cumartesi nöbetlerine karşı yoğun bir mücadele sürdürülüyor. İlk olarak Aralık ayında Aile Hekimleri Federasyonu'nun gerçekleştirdiği, Türk Sağlık-Sen'in de yoğun destek verdiği eylemde Ankara'da 5 bine yakın aile hekimi ve aile sağlığı çalışanı, Sağlık Bakanlığı'nı protesto etti. Ocak, şubat ve mart aylarındaki tüm cumartesi günleri iş bırakıldı. Türk Sağlık-Sen tarafından Bakanlık önünde bir eylem gerçekleştirilerek çalışana vurulmak istenen zincir kırıldı.

İLK MİTİNG ARALIK AYINDA ANKARA AYAZINDA YAPILDI

Aile Hekimleri Federasyonu tarafından 12 Aralık 2014 Cuma günü ilk iş bırakma eylemi gerçekleştirildi. 13 Aralık 2014 tarihinde ise AHEF Ankara'da 5 bin aile hekimi ve aile sağlığı çalışanının bir araya geldiği miting düzenledi. Türk Sağlık-Sen ise ilk iş bırakmaya ve mitinge çok ciddi bir şekilde destek veren sendika ise sadece Türk Sağlık-Sen oldu.

13 Aralık günü sabah saatlerinde Ankara Maltepe'de toplanan aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanları Kolej kavşağına kadar sloganlarla ve protestolar eşliğinde yürüdüler. Kolej'deki miting alanında ilk konuşmayı süpermen aile hekimi yaptı. Süpermen kılığındaki aile hekimi, "Biz insanız ama bizden süper kahramanların yapacağı işler istiyorlar. Ailemize ve kendimize vakit ayıramıyoruz." dedi.

GİRGİNER: TAVİZ VERMEYECEĞİZ

Süpermen'in ardından konuşan Aile Hekimleri Federasyonu (AHEF) Derneği Başkanı Murat Girginer, şunları söyledi: "Bizler, 08.00 - 17.00 saatleri arasında birinci basamak aile sağlığı merkezlerinde, koruyucu sağlık hizmetlerinde halkımıza laikıyla sunuyoruz. Sayın Bakan'ın bize taviz vermeyecek şekilde 'Cumartesi günü çalışacaksınız' zorlamasına cevap veriyoruz. Biz de aile hekimliğinden taviz vermeyeceğiz. Aile hekimliğini sonuna kadar savunacağız. Birinci basamakta tüm dünyada olduğu

gibi koruyucu sağlık hizmetleri mesai saatleri içerisinde saat 08.00 ile 17.00 arasında sürdürülür. Biz de yetkilileri bilince davet ediyoruz. Aile hekimliğinden taviz vermeyeceğiz."

AHEF Başkanını ardından kürsüye gelen Genel Başkanımız Önder Kahveci, konuşmasına eyleme katılan aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına ve eylemi gerçekleştiren AHEF yönetimine teşekkür ederek başladı.

KAHVECİ: BAKANLIK MESELEYE ŞAŞI BAKMAYA, YALANINA YALAN KATMAYA DEVAM EDİYOR.

Genel Başkanımız Kahveci, aile hekimliği sisteminin yalanlar üzerine kurulduğunu belirterek "2005 yılında aile hekimleri sadece 1. basamak sağlık hizmetleri ile ilgilenecek dediler. Ancak her yeni genelge ve yönetmelikle yeni görevler yüklediler. Bugün aile hekimlerinin sorumluluklarını alt alta yazınca 200'ü buluyor. Nöbet olmayacak dediler; bu hafta bir genelge çıkartıp cumartesi nöbeti getirdiler. Sağlık Bakanı yine yetmez diyor; pazar da çalışmanızı istiyor. '2-3 yıl içinde bu da olacak' diye size aba altından sopa gösteriyor. Akıllarınca ölümü gösterip sıtmaya razı edecekler.

Avrupa'da bir aile hekimine bin 500 kişi düştüğünü, Türkiye'de ise bu sayının 3 bin 500 olduğunu kaydeden Genel Başkanımız Önder Kahveci bir aile hekiminin bir yılda 10 bin muayene yaptığını belirterek "Bundan daha fazla çalışma nasıl olacak?, Bundan daha ala iş yükü olur mu?" dedi.

SÖKE SÖKE ALACAĞIZ

Aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına zulüm edildiğini kaydeden Genel başkanımız Önder Kahveci taviz yok denilerek çalışanın tehdit edilmesine de tepki göstererek, "Teröriste, kaçakçıya, hırsıza, uğursuza taviz veren ama çalışana gelince taviz yok diyenler iyi bilsinki bizde de hiç geri adım yoktur. Sizin taviz dediğiniz bizim hakkımızdır. Söke Söke alacağız.

Sağlık Bakanlığı'nın kalıcı bir çözümle uğraşmadığını kaydeden Kahveci "Kalıcı çözümle uğraşmıyorlar. Günü kurtaralım da ne olursa olsun diyorlar. Bir yerdeki yırtığı başka bir yeri kopararak dikmeye çalışan acemi terziler gibi davranıyorlar. Aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanları nöbet tutmuyor diyorlar ama 1 dakika bile nöbet tutmayan, idari pozisyonlarda görev yapan 4 bin hekime yönelik bir düzenleme yapmıyorlar. Kısacası ne çalışan hakkı biliyorlar; ne de adaletten yana bir tavır sergiliyorlar. Peygamber Efendimiz bir hadisi şeriflerinde buyuruyorlar ki; "Adalet güzeldir; fakat yöneticilerde olursa daha

güzelidir” fakat bunlarda zerre kadar adalet duygusu yok. Hak, hukuk deyince yüzlerini çevirip kulaklarını tıkıyorlar. Ama onlara bu meydanlarda adaleti, hakkı ve hukuku öğreteceğiz. Keyiflerinin istediği bir çalışma hayatı olmayacağını göstereceğiz. Köle düzenini kurdurmayacak, zalimi sevindirmeyeceğiz.” dedi.

KAHVECİ: SİZE HER ZAMAN DESTEK VERECEĞİZ

Aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına desteklerinin süreceğini kaydeden Genel Başkanımız Önder Kahveci, “Dün iş bırakıp, bugün de meydana çıkan sizler, bunun bir hatırlatmasını yaptınız. Türk Sağlık-Sen olarak biz de her zaman yanınızdayız. Size desteğimiz sürecektir. Buradan son bir kez daha sesleniyorum. Aile hekimliğinde iş yükünü arttırmaktan, nöbetten vazgeçin. Çalışanın daha verimli bir şekilde hizmet üretmesinin yollarını arayın. Çalışma hayatını zehir etmeyin. Yoksa biz de size meydanları dar etmeye devam edeceğiz. Hakkımızı alana kadar mücadelemizi sürdüreceğiz.”

Genel Başkanımızın konuşmasının ardından bazı dernek temsilcileri de birer konuşma yaptı. Konuşmaların ardından miting sona erdi.

ANKARA'DA -10 DERECEDE ZİNCİRLER KIRILDI

Türk Sağlık-Sen 10 Aralık Cumartesi günü ise tüm Türkiye’de eyleme gitti. Aile hekimlerine ve aile sağlığı çalışanlarına cumartesi nöbetini Sağlık Bakanlığı önünde, kar yağışı altında hava sıcaklığı -10’u gösterirken protesto etti.

Eylemde “Nöbet dediniz, canımızdan ettiniz. Angaraya Hayır” sloganları atıldı. “Angarya Suçtur, ASM’ler Acil Servis Değildir” dövizleri taşındı.

Eylemde Genel Başkan Önder Kahveci konuşmasına ilk olarak 10 Ocak Çalışan Gazeteciler Gününü kutlayarak başladı. Genel Başkanımız Önder Kahveci sesimizi kamuoyuna duyuran medya mensuplarına teşekkür etti.

BAKANLIK ÇALIŞANI ZİNCİRE VURUYOR

Sağlık Bakanlığı’nın aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarını mağdur ettiğini belirten Genel Başkanımız Önder Kahveci “ İş yükünün fazlalığına rağmen hala nöbetlerle iş yükünü arttırmakla yapılacak olan çalışana zincire vurmaktır. Pazar nöbeti ile de zinciri prangaya dönüştürmek istemektedirler.” dedi.

Bu gidişin hiç hayra alamet olmadığını belirten Kahveci “Sağlık Bakanlığı ilerleyen zamanlarda aile hekimleri eşlerinden ayrılınsınlar, çocuklarını da unutsunlar. Artık ASM’lerde yatıp kalkacaklar derlerse şaşırmanın. Çünkü Bakanlık, çalışana hiç düşünmemektir. Onların aile ve sosyal yaşamları Bakanlığın umrunda

değildir. Bakanlık sadece robot gibi çalışan ve hiçbir şey istemeyen bir çalışan modeli oluşturmak istemektedir.” şeklinde konuştu.

İŞ BIRAKMAYI SİTELERİNDEN BİLE YAYINLAMADILAR

Sağlık Bakanlığı’nın malum sendika ile kurduğu düzeni bozacaklarını kaydeden Kahveci “Malum yetkilendirilmiş sendika çalışanların yoğun tepkisi ve istifası sonrası iş bırakma kararını gücbela almıştır fakat bunu sitesinden ilan edememiştir. Yüreği yetmemiştir. Alanlara ise bunlar zaten yabancıdır. Salonlarda idareci ve siyasetçi ağırlamakla meşguldürler. Bakanlığın malum sendika ile kurduğu bu düzende çalışana vurmak istediği zincirleri kıracağız. Bu çarkın dişlilerini bozacağız. Bunun için tüm çalışanların da tavır göstermesini bekliyoruz. Bizimle birlikte hareket etmelerini istiyoruz.” dedi.

ZİNCİRLERİ KIRACAĞIZ, ZALİMİ SEVİNDİRMEYECEĞİZ

Aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına kürek mahkûmu muamelesi yapılmasını kabul etmiyoruz diyen Genel Başkanımız “Tüm bunlara tepki olarak iş bırakıyor ve alanlara çıkıyoruz. Zulüm yapanlara bu meydanlarda adaleti, hakkı ve hukuku öğreteceğiz. Keyiflerinin istediği bir çalışma hayatı olmayacağını göstereceğiz. Köle düzenini kurdurmayacak, zalimi sevindirmeyeceğiz. Bugün burada çalışana bağlanmak istenen zincirleri kıracağız. Biz aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarının yanında olacağız.” dedi.

İŞ BIRAKAN ÇALIŞANLARA TEŞEKKÜR

Konuşmasında iş bırakan aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına da teşekkür eden Genel Başkanımız Önder Kahveci “Bugünde iş bırakan tüm aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına teşekkür ediyorum. Onlar da hakkın ve adaletin yanında olmuşlardır. Zalime tavır koymuşlardır. Bu tavırları ile isimlerini çalışma hayatlarına altın harflerle yazdırmışlardır. Haklarına, hukuklarına sahip çıkmışlardır.” şeklinde konuştu.

İŞ BIRAKANLARA SORUŞTURMA AÇMAK SUÇTUR

İş bırakmanın sendikalı memur için bir hak olduğunu ve bu konuda yüksek mahkeme kararları olduğunu hatırlatan Genel Başkanımız Önder Kahveci iş bırakan aile hekimleri ve aile sağlığı çalışanlarına soruşturma açan, tutanak tuna tüm idareciler hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını ifade etti.

Genel Başkanımız konuşmasının ardından temsili olarak aile hekimlerine ve aile sağlığı çalışanlarına Bakanlığın bağladığı zincirleri kesti.

TÜRKİYE'DEKİ MEMURLAR

ORTA SINIFIN NERESİNDE?

Prof. Dr. Tevfik Erdem
Doç. Dr. Fetullah Akın

Orta sınıf önemlidir çünkü orta sınıf bir toplumda kültür üreten ve ürettiği kültürü sonraki nesillere aktaran bir sınıftır. Orta sınıf bir toplumdaki var olan ve var olması, sürdürülmesi gereken toplumsal değerleri ve normları üretir ve yayar. Bu yüzden diğer sınıfların toplumla bütünleşmesi orta sınıf değerleriyle bütünleşmeleriyle alakalıdır. Toplumsal hedefler orta sınıf ekseninde çizilir ve genelde orta sınıfa göre belirlenir.

Bir toplumda gelir dağılımı ve demokrasiyle yakından bağlantılı olan orta sınıf, siyaset bilimcilerden iktisatçılara oradan sosyologlara kadar birçok disiplinin ilgi alanına girmektedir. Orta sınıfın varlığı, yokluğu ya da zayıflığı ideolojilerin biçimlenmesine, politikacıların politika yapma tarzlarına kadar birçok hususu etkilemektedir.

Orta sınıfın büyüklüğü ve genişliği bir toplumdaki gelir dağılımının dengeli dağılımıyla bağlantılıdır. Orta sınıfa mensup bir birey olmak, o toplumdaki ortalama hayat standardını yakalayacak bir gelir düzeyine sahip olmak anlamına gelmektedir. Bu noktada birbirlerinden oldukça farklı seviyelerde gelir düzeylerine sahip olan **“Türkiye’deki memurları orta sınıfın neresinde konumlandırmak gerekir?”** sorusunun cevabı hayli belirsizdir. Bunun birkaç nedeni vardır. Birinci neden, Türkiye’deki memurların her birisini aynı kategori içinde değerlendirmenin mümkün olmamasıdır.

İkinci olarak, memurları orta sınıf kategorisi içinde değerlendirmeye engel olan çok önemli bir gösterge olarak sendikaların açıkladığı açlık ve yoksulluk sınırları oranlarının varlığı ve ikazıdır. Sendikaların yaptığı değerlendirmeye göre birçok memur grubu açlık ve yoksulluk sınırı içinde yer almaktadırlar. Öyleyse memurların en azından bir kısmı için orta sınıf

değerlendirmesi yapmak mümkün görünmemektedir.

Modern toplumların önemli bir çalışan bileşeni olarak memurlar, tüccar ve küçük girişimcilerin, esnaf ve zanaatkârın yanında, orta sınıfı oluşturan kesim olarak kabul edilmektedir. Memurların oldukça geniş bir yelpaze içinde dağılması memurların toplumsal tabakalaşma içindeki konumlarının netleştirilmesini güçleştirmektedir. Bu güçlüğün yanında sorunun analizini zorlaştıran bir başka husus da, orta sınıfın sınırlarının tüm dünyada olduğu gibi Türkiye gibi ülkelerde de çizilmesinin zorluğu ve buna ilave olarak hem gelir dağılımı hem de meslekler bağlamında bu tür bir çalışmanın hiç yapılmamış olmasıdır. Yapılan çalışmalar çok sınırlı ve orta sınıfın veya toplumsal tabakalaşmanın içerisine sokulmadan yapılan biraz ideolojik ekseni biraz da operasyonel ve sonucu baştan belirlenmiş çalışmalardır. Memurları orta sınıf bağlamında incelemek hem ekonomik hem de sosyolojik yönü olan bir çalışmayı gerektirmektedir. Çalışmanın ekonomik yönü ücretler ve gelir dağılımı alt sorunları üzerine odaklanırken sosyolojik yönü yoksulluk, tabakalaşma, sınıf ve özel olarak da orta sınıf üzerinde odaklanmayı gerektirmektedir.

Araştırmanın sosyolojik ve bir yönüyle de ekonomik alt başlığı olan yoksulluk, gelir düzeyine bağlı olarak düşük hayat standardı, içinde yaşanan toplumla bütünleşememe ve bunlardan kaynaklanan toplumsal sorunları vb. ifade eder. Yoksulluk kabul edilemez düşük gelir, temel ihtiyaçları karşılayamama olarak tanımlandığında, gerçekte orta sınıfın aktörleri olan memurların orta sınıf içinde yer alabilmelerini gerektiren temel ihtiyaçların ne olduğunun yanı sıra kabul edilemeyen düşük gelirin ne olduğu sorunu ortaya çıkar. Gerçekten de “kabul edilemeyen gelir (maaş) nedir? Temel ihtiyaçlar nelerdir?” sorularının cevabı elbette ki kişilere, aynı şehir içinde mahallelere, aynı ülke içinde illere/bölgelere ve ülkelere göre

İşgücü maliyeti ile çıplak ücret (ele geçen net ücret) arasında çok yüksek bir fark bulunmaktadır. Mesela bir çalışanın devlete ya da işverene maliyetinin ancak yarısı kadar çalışanın eline ücret olarak geçmektedir. Geri kalan ücretin %50'si vergi, sosyal sigorta kesenekleri v.b. gibi yollarla devletin eline geçmektedir.

değişecektir. Bu değişkenlik temel ihtiyaçların bir anlamda göreliliğini yani zamana, bölgeye ve kişilere göre değişeceğini göstermektedir. Bu çalışmada memurların içinde bulunduğu yoksulluk, göreliliği yoksulluk kategorisi içinde değerlendirilmiştir. Memurların çok az bir kısmı sendikaların belirlediği açlık sınırı etrafında yaşarken büyük bir çoğunluğu da yoksulluk sınırı içinde yaşamaktadırlar. Bu durum memurlarla yapılan mülakatlarda belirgin bir biçimde ortaya çıkmaktadır.

Bu araştırma yoksulluğu memurlar bağlamında "göreliliği yoksulluk" olarak ele alırken "memurların sınıfsal pozisyonunun nerede?" sorusunu cevaplanması gereken esas soru olarak alır ve bu sorunun cevabının çok da net olmadığını çünkü bir kısım memurların alt sınıf konumunda yer alırken bir kısmının ise orta sınıf (orta orta sınıf ve alt orta sınıf çok azının da üst orta sınıf) içinde değerlendirilebileceğini iddia eder.

Memurların bir kısmı alt sınıfta yer almaktadır ve bu kendileri tarafından açıkça ifade edilmektedir. Bu durumunun sebebi aslında yapılan açlık ve yoksulluk sınırı araştırmalarında açıkça ortaya çıkmaktadır. Örneğin Türkiye Kamu-Sen'in (aslında diğer sendikaların yaptığı araştırmalar

da aynı seviyelerdedir) yaptığı araştırmada Ekim ayı için çalışan tek kişinin yoksulluk sınırı 2.029,23 TL iken, dört kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 4.112,82 TL olarak belirlenmiştir. 2014 yılı için ortalama memur maaşının 2.159,10 TL olduğu görülmektedir. Bu ortalama memur maaşının en düşük memur maaşına bakıldığında 1.678,48 TL olduğu görülmektedir. Yani bırakın en düşük memur maaşını ortalama memur maaşları bile çalışan tek kişinin yoksulluk sınırı olan 2.029,23 TL civarındadır. Haliyle Türkiye'de ortalama bir memur düşük düzeyde bir hayatı sürdürmektedir. Bu durum da hem onun hem de çocuklarının yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu gelir ve yaşam kalitesi onların oldukça büyük bir kısmını orta sınıf içinde değerlendirmeyi zorlaştırmaktadır.

Peki, memurların orta sınıf içinde ve orta sınıf ekseninde değerlendirilmesi neden önemlidir? Bu sorunun cevabı orta sınıfın kendi özgün öneminde gizlidir.

Orta sınıf önemlidir çünkü orta sınıf bir toplumda kültür üreten ve ürettiği kültürü sonraki nesillere aktaran bir sınıftır. Orta sınıf bir toplumdaki var olan ve var olması, sürdürülmesi gereken toplumsal değerleri ve normları

üretir ve yayar. Bu yüzden diğer sınıfların toplumla bütünleşmesi orta sınıf değerleriyle bütünleşmeleriyle alakalıdır. Toplumsal hedefler orta sınıf ekseninde çizilir ve genelde orta sınıfa göre belirlenir. Orta sınıfın erimesi, yok olması toplumsal varlığın, istikrarın ve düzenin tehdit altında kalması şeklinde yorumlanır çünkü toplumu ayakta tutan sınıftır orta sınıf.

Memurlar ve özellikle beyaz yakalı çalışanlar kategorisi içine giren memurlar orta sınıf içinde değerlendirilir. Orta sınıf içinde yer almak ortalama bir gelire ve hayat standardına sahip olmak demektir, ancak bu araştırmada da görüldüğü gibi memurlar kendilerini orta sınıf içinde bile tanımladıklarında alt sınıfa özgü birçok sorunla temayüz etmektedirler. Sadece bu durum bile Türkiye'deki memurların nasıl ve hangi sınıfsal çerçevede değerlendirileceğine bir işarettir. Çünkü memurlar aylık sınırının hemen üzerinde kendilerini tanımlamakta ve bunu yaparken de asgari ücret üzerinden ve asgari ücrete göre kendileriyle ilgili bir değerlendirme yapmaktadırlar. Yani kendilerinden daha düşük gelire sahip olanları esas alarak kendilerini orta sınıfa sokmaktadırlar yoksa kendi gelirleri ya da yaşam tarzları üzerinden bir değerlendirme yaparak kendilerini orta sınıfa sokmamışlardır.

Orta sınıf bireyler kendi hayatlarından hoşnut oldukları gibi gelecekte çocuklarının da iyi bir geleceğe sahip olacaklarına dair bir öngörü ve kanaate sahiptirler oysa bu araştırmada da görüldüğü gibi memurlar ne kendilerinin ne de çocuklarının geleceği ile ilgili bir iyimserliğe sahip olduklarının işaretini verirler.

Orta sınıf kültür üreten, yayan ve aktaran bir sınıftır. Oysa Türkiye'deki memurlar bu araştırmada da görüldüğü gibi kültür dünyasıyla iç içe olan mevcut kültürle etkileşim içinde olan bir sınıf değildir. Onlar kazançlarının (maaşlarının) sosyo-kültürel faaliyetlere harcayacak kadar çok olmadığını belirtmektedirler. Bu durum memurların en çok yakındıkları konular arasındadır.

Orta sınıfın özelliği krizler karşısında görel

istikrarıdır oysa bu araştırmada şu ortaya çıkmıştır: Kendisini orta sınıf içinde gören memurlar krizlere (bu ister ekonomik bir kriz olsun isterse aile için küçük bir tamirat gerektiren bir durum olsun) daha dayanıksızdırlar. Burada görüldüğü gibi çok az para gerektirse bile paraya acil ihtiyaç duyulan durumlarda veya uzun vadeli yatırım gerektiren ev veya araba alma gibi durumlarda memurlar büyük bir sıkıntı yaşamaktadırlar.

Bu araştırmanın sonuçlarından birisi de, araştırmanın ekonomik yönüyle ilgidir. Türkiye'deki ücret seyriyle ilgili belirtilmesi gereken bir sorun vardır ki bu sorun memurların gelirleri için bir kere daha belirtilmesi gereken bir durumdur.

Türkiye'de uzun dönem ücret seyrine bakıldığında, 1963-1980 döneminde ücretlerde sürekli reel artışlar gerçekleşmiş, ancak 1980-1990 döneminde ise özellikle memur maaşlarında toplamda yüzde ellilere varan oranda reel ücret düşüşleri olduğu görülmüştür. 1990'lardan günümüze kadar hem memur maaşlarında hem de işçi ücretlerinde düzgün trendlerde seyretmeyen ama sürekli reel artışlar tespit edilmiştir.

Bu durum GSYİH reel artışlarıyla mukayese edildiğinde, ücretlerdeki reel artış GSYİH reel artışının çok gerisinde kalmıştır. Mesela 1998 temel yıla (baz yıl) göre 2013 yılında en düşük memur maaşlarında %59'luk, ortalama memur maaşlarında ise %21'lik bir reel artış olduğu halde GSYİH için söz konusu bu artış %74 olarak gerçekleşmiştir. Bunun sonucunda toplam istihdamda ücretli sayısı önemli ölçüde arttığı halde milli gelir içinde ücret payı artmamış hatta bir miktar düşmüştür. Böylece ücretliler aleyhine seyreden fonksiyonel gelir dağılımındaki adaletsizlik sürdürülmektedir. Mesela 2006 yılında milli gelir içinde ücret payı %26 iken, kâr, faiz ve rant payı %50'lerde seyretmiştir.

Hal böyle iken gelir vergisinin %63'ü ücretli kesimden tahsil edilerek bir yandan vergi adaletsizliği sürdürülmekte diğer yandan

ücretliler aleyhine fonksiyonel gelir dağılımı daha da bozulmaktadır.

Hem memur hem de işçi olarak ücretli kesim arasında da ücret farklılıkları çok yüksektir. Toplu pazarlık yapılan iş yerlerindeki ücret düzeyi bunun dışında kalan işyerlerine göre % 60'tan daha yüksek belirlenmektedir. Bu durum sendikal gücün ücretleri daha yüksek belirlemede ne kadar etkili olduğunu göstermektedir.

İşgücü maliyeti ile çıplak ücret (ele geçen net ücret) arasında çok yüksek bir fark bulunmaktadır. Mesela bir çalışanın devlete ya da işverene maliyetinin ancak yarısı kadar çalışanın eline ücret olarak geçmektedir. Geri kalan ücretin %50'si vergi, sosyal sigorta kesenekleri, v.b. gibi yollarla devletin eline geçmektedir. Bu durum da bir yandan ücret düzeyinin düşük kalmasına yol açarken, diğer yandan, istihdam vergisi alınıyormuş gibi, istihdamın düşmesine yol açmaktadır. Kayıt dışı ekonomiye yol açan nedenlerden bir tanesi de şüphesiz ki, ücretlerden kesilen vergi ve primlerin yüksekliğidir.

GSYİH artışının gerisinde kalan memur maaşlarının artışı sonuç olarak memurların gelir düzeylerini, harcama düzeylerini, yaşam standartlarını hülasa toplumsal sınıf pozisyonunu da etkilemektedir. Alt, üst ya da orta sınıf içinde yer almak neden bu kadar önemli görülmektedir.

Bir toplumsal sınıf içinde yer almak insanın hayatının birçok yönünü belirler. Birey içinde bulunduğu toplumsal sınıf pozisyonuna göre eğitim imkânlarına sahip olur, sağlık hizmetlerinden faydalanır, standartları daha yüksek bir hayatı yaşar sürdürür.

Bu noktada memurların buldukları sınıfsal pozisyonun orta ya da alt sınıf olması hem memurların hem de ailelerinin yaşam standartlarını ve fırsatlarını belirler. Örneğin, üst ve orta sınıfta yer alan bir bireyin çocuğu (çocukları) için yapacağı eğitim masrafı alt

sınıftan bir bireyin çocuğu (çocukları) için yapacağı eğitim masrafından farklıdır. Üst ve orta sınıf mensupları çocuklarını özel (kolej ve üniversite gibi) okullarda okutup daha nitelikli bir eğitim imkânı sunabilirler. Üniversite öncesi eğitim aşamasında çocukların özel dersane veya kurslarla bu donanımına sahip olması sağlanırken üniversite aşamasında da yine aynı süreç aynı şekilde devam ettirilmiş olunur. Böylece sınıfsal pozisyonun sadece hane reisi bireyle sınırlı olmayan bir sonucu aşarak ailenin çocuklarını da içine alan bir sonuç ortaya koyduğu görülebilir. Bu ne anlama gelmektedir? Bu süreç sosyolojik dille okunursa, modern toplumlardaki eşitsizlik durumlarını gösteren sınıf farklılıkları olgusu memurlar söz konusu olduğunda aslında geleneksel ve arkaik toplumlardaki eşitsizlik biçimi olan "kast sistemi"ne benzemektedir. Bilindiği gibi kast sistemi toplumu hiyerarşik eşitsizlikler üzerine kurulu birbirlerinden kopuk, bağlantısız ve kastlar arası geçişkenliğin olmadığı katı bir tabakalaşma sistemidir. Memurların durumu da bu anlamda yoksulluk sınırında ve hatta altında yaşayan, kendisi bu hayatı sürdürdüğü gibi çocuklarının da bu hayatın dışına, üstüne çıkmasına imkan vermeyen bir cenderenin içinde bulunduğu yani orta sınıfa geçişin olmadığı bir kast sistemini anlatmaktadır.

Bunun sosyolojik sonucu şu şekilde ifade edilebilir: Modern toplumların tabakalaşma tipi sınıfsal tabakalaşmadır. Modern öncesi toplumlarda var olan tabakalaşma türlerinden birisi de, özellikle Hindistan ile anılan ve modernleşme süreciyle yasalarla ortadan kaldırılmaya çalışılan ama fiilen varlığını devam ettirdiği belirtilen, kast sistemidir. Kast sistemi, toplumu çeşitli açılardan birbirlerine benzeyen ve diğerlerinden yalıtılan, kastlar arası geçiş, hareketlilik, evlilik vb.nin olmadığı oldukça katı bir tabakalaşma ve eşitsizlik biçimidir. Bu araştırma çerçevesinde alt sınıf ve ortanın altında yer alan memurlar için bu kast sisteminin devam ettiği iddia edilebilir çünkü en alt gelir diliminde yer alan memurların çocukları için

yapabilecekleri eğitim harcaması sınırlıdır. Modern bir toplumda bireyin yukarı doğru hareketliliğini sağlayan en temel unsur olan eğitime yeterli harcamayı yapamayacak olan memurlar böylece ister istemez çocuklarının diğerlerine göre standartları daha düşük bir eğitim almalarına ve diğerleri karşısında daha düşük bir rekabet gücü ortaya koymalarına şahit olacaklardır. Böylece de kendi sahip oldukları alt sınıf pozisyonlarını çocuklarına miras olarak bırakmış olacaklardır. Modern toplumların toplumsal hareketlilik unsuru olan eğitim, çocuklar arasındaki dersane ve özel hoca rekabeti üzerine kurulu olduğundan zaten günü kurtarma telaşı içinde hayatını sürdüren memurun bu tür harcamalar yapması bazen mümkün olmamakta bazen de bu tür harcamalar onun belini iyice bükmektedir. Sadece eğitim değil alt sınıfta yer alan memurlar çocuklarına daha sağlıklı bir hayat, üst ve orta sınıfların sahip olduğu bir beslenme listesi sunma konusunda daha az imkâna sahip olacaklardır.

Böylece alt sınıfta yer alan yani en düşük gelire sahip memurların yaşam standartları keskin bir açıyla onları diğerlerinden ayırır, soyutlar ve dışlarken aynı sürecin çocukları için de devam edeceğini öngörmek büyük bir kehanette bulunmak anlamına gelmeyecektir. Batılı ülkelerde yapılan araştırmalarda alt sınıf mensuplarına ve bunların yaşadıkları yerlerde sunulan sağlık, eğitim ve emniyet hizmetlerinin nitelik açısından üst ve orta sınıflara göre mukayese edilmeyecek ölçüde farklı olduğunu ortaya koymaktadır.

Eğitim belirtildiği gibi yukarı doğru sınıfsal hareketliliği sağlamada en önemli etkindir ancak bu konuda da bir şerh düşmek gerekir; çünkü sadece eğitim bazen bireylerin sınıfsal pozisyonlarını değiştirmeyi mümkün kılmaz. Özellikle bu araştırmada ortaya konulduğu gibi Genel İdari Hizmetler (GİH) içerisinde çalışanların çoğu gerçekte üniversite mezunu memurlardan oluşmaktadır, ancak bu memurların aldıkları ücret oldukça düşük,

sendikaların belirlediği yoksulluk sınırının altındadır. Dolayısıyla üniversite mezunu olup çalışmasına rağmen yine de yoksul ve alt sınıfta yer alan bir çalışan tipi ortaya çıkmaktadır. Yani Türkiye’de artık üniversite mezunu olmak yoksulluktan kurtulmak anlamına gelmemektedir. Çalışan yoksullar (working poor) terimi, yoksulluğun sebebini bireylerin tembellik ve yardım bağımlılığına bağlayan bakış açısını eleştiren ve hatta yerden yere vuran çok önemli bir terimdir. Bugün Türkiye’de çalıştığı halde yoksul olan ve yoksulluktan kurtulamayan bir çalışan kesimi vardır.

Memurların büyük kısmı görece yoksuldur ve memurlar gibi sabit maaşlı görece yoksullar uzun vadeli borçlanmalar ve beklenmedik yüksek bütçeli harcamalar için adeta korunmasızdırlar bu yüzden de böyle bir durumla karşılaştıklarında ne kadar istikrarsız bir hayat sürdürdüklerini anlayacaklardır. Onlar bütün çalışma ve gayretlerine rağmen sürdürdükleri düşük hayat standardını değiştirebilecek güce sahip olmadıklarını yani arzu ettikleri bir hayatı yaşamadıklarını ve aynı zamanda hayatları üzerinde de bir kontrole sahip olmadıklarını hissettikleri ölçüde de anomi ve yabancılaşmayı yaşayacaklardır.

Onlar bu kendilerini böyle bir hayatın içinde bulmuşlardır yani babalarından miras kalan bir şey yoktur ve maalesef onların da çocuklarına aldıracağı eğitim dışında başka bir miras bırakmaları söz konusu olmayacaktır. Çünkü Türkiye deki memurlar birikim yapmayan, yapamayan insanlardır.

Bütün bu olumsuz tabloya rağmen memurların bu durumunun düzelmesi için bir çare yok mudur, sorusunun cevabı çok basittir: Gelir dağılımının yeniden düzenlenmesi ve adil bir gelir dağılımının sağlanması. Gelir vergisinin %63’ünün tahsil edildiği ücretli kesim lehine bir vergi adaleti söz konusu olduğunda yani ücretliler lehine fonksiyonel gelir dağılımı gerçekleştiğinde daha huzurlu, daha adil ve daha barışçı bir toplum ortaya çıkacaktır.

TÜİK istatistikleri incelendiğinde ilk yıllarda kadınların istihdam ve işgücüne katılım oranlarında ciddi bir düşüş olduğu görülmektedir (TÜİK). Örneğin 2002 yılında kadın istihdam oranı (İO) %25,3 ve işgücüne katılım oranı (İKO) %27,9 iken 2005 yılında bu oranlar İO için %20,7 ve İKO için ise %23,3 olarak gerçekleşmiştir. Belli bir süre durağan seyreden bu göstergelerin, ne hikmetse 2008 ve 2009 yıllarından sonra tekrar artışa geçtiği görülmektedir.

Aybike Çiloğlu

KADIN İSTİHDAMI GERÇEKTEN ARTIYOR MU? NASIL BİR KADIN İSTİHDAMI?

12 yıllık AKP iktidarında her şeyin temel niteliklerinin değiştirildiği ve bilimsel ölçütlerin bile göz ardı edildiği bir ortamda, kadın istihdamı ile ilgili verileri değerlendirmek ne kadar sağlıklı olur bilinmez ama mevcut iktidarın bürokratik baskısından nasibini alan Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) yayımladığı veriler üzerinden bakıldığında bile iş hayatındaki Türk kadının bu süreçte sömürülmekte olduğu bir kez daha anlaşılmaktadır. Kadın sömürüsünün önüne geçilmesi için önerilerin ele alındığı bu çalışmada kadın istihdamındaki aldatıcı unsurlar gözler önüne serilmektedir.

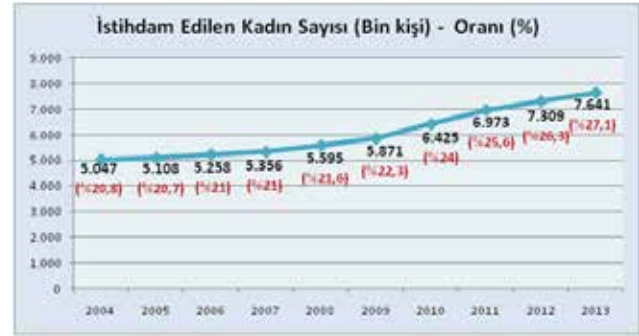
TARİHTE TÜRK KADINI

AKP iktidarında talihsiz bir süreçten geçmekte olan Türk kadını, aslında geçmişte de benzer zorluklar yaşamasına rağmen bunları aşmasını bilmiş ve önemli işler başarmıştır. Tarihte yerini almış olan Orta Asya Türk Devletlerinin hepsinde kadınlar önemli hak ve yetkilere sahip olmakla birlikte, erkeğinin hemen yanında sosyal ve günlük hayatın tam ortasındadır. Örneğin İskit Türklerinde göçebe kadınlar her savaşta erkeklerle birlikte çarpışıyorlardı. Büyük Hun İmparatorluğu adına Çin ile ilk barış anlaşmasını Mete'nin hatunu imzalamıştır (Ögel, 1951, s.32). Osmanlı'nın kuruluş döneminde var olan Bacıyan-ı Rum Teşkilatı ile Türk kadınının Anadolu'da ne kadar etkin olduğunu görmekteyiz. Kadınların üretim yaparak gelir elde etmesini, sosyal hayatın içerisinde olmasını ve yeni devletin kuruluşuna katkı yapmasını sağlayan bu örgütün, Ahilik teşkilatının kurucusu Ahi Evren'in eşi Fatma Bacı tarafından kurulduğu düşünülmektedir (Kurt, 1999, s.445). Osmanlı'da mülk sahibi olan kadınların sayısının çok olduğunu ancak mülkünü işleten kadınların göreceli olarak daha az olduğunu belirten Jennings'e göre (1975: 65), Osmanlı Devleti'nde ticari faaliyet gösteren tüccar kadınlar özellikle tekstil ve dokuma sektöründe, gıda üretiminde, hamam ile çamaşırhane işletiminde ve özellikle de zanaat gerektiren alanlarda yoğunlaşmıştır. Çanakkale Savaşlarında Nezahat Onbaşı, Mücahide Hatice Hanım, Zeynep Mide Çavuş ile Kurutuluş Savaşı sürecinde Nene Hatun ve Halide Edip Adivar gibi önemli kadın figürler, diğer örneklerle birlikte incelendiğinde Türk kadınının aslında iş ve sosyal hayatta yer almanın da ötesinde, vatan savunması ve devlet yönetimi gibi konularda en az Türk erkeği kadar milliyetçi olduğu ve onlardan geri kalmadığı görülmektedir.

AKP İKTİDARINDA KADIN İSTİHDAMI

TÜİK istatistikleri incelendiğinde ilk yıllarda kadınların istihdam ve işgücüne katılım oranlarında ciddi

bir düşüş olduğu görülmektedir (TÜİK). Örneğin 2002 yılında kadın istihdam oranı (İÖ) %25,3 ve işgücüne katılım oranı (İKO) %27,9 iken 2005 yılında bu oranlar İÖ için %20,7 ve İKO için ise %23,3 olarak gerçekleşmiştir. Belli bir süre durağan seyreden bu göstergelerin, ne hikmetse 2008 ve 2009 yıllarından sonra tekrar artışa geçtiği görülmektedir. Nitekim 2010 yılında kadınlar için İÖ %24 ve İKO %27,6 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılsonu verilerine göre ise bu oranlar sırasıyla %27,1 ve 30,8 düzeyine erişmiş görülmektedir.

(KAYNAK: TÜİK verilerinden hazırlanmıştır)

Yukarıdaki grafikte görülen bu artış aldatıcı olup aslında bir algı operasyonunun parçasıdır. İstihdamı hesaplama yöntemlerinde bazı tasarruflarda bulunması ile göstergelerin olumlu yönde manipüle edilmesi mümkündür. Nitekim 2007 yılında başlayan "Evde Bakım Programı" ile evde bakım hizmeti veren kadınların, çalışan nüfus içerisinde gösterilmesi bu artışa yol açmaktadır. Grafikten de fark edileceği üzere 2007 yılına kadar 100'er bin gibi makul oranlarda artış gösteren kadın çalışan sayısı, 2008'den itibaren ani bir ivme yakalamıştır. Yıllık 300 - 500 binlik bu artışların, evde bakım hizmeti veren kadınların çalışmış gibi gösterilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu kadınlar, hizmet sektörü başlığı altındaki insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri kapsamında sanki istihdam edilmiş gibi gösterildikleri için istihdama artış sağlayan bir sonuca ulaşılmaktadır. Ayrıca, ücretli çalışan gündelikçiler de kendi hesabına çalışan olarak kabul edildiklerinde, bu şekildeki istihdam artışları görülmektedir. Kısacası, kadın istihdamında son yıllarda görülen bu artışlar aslında kayıt dışı istihdamdaki bir artış olup, kadın istihdamı probleminin niteliksel kaygılarla ve kaliteli istihdam (tatminkâr ücretli, sosyal güvencesi olan ve eğitimi ile niteliklerine uygun istihdam tipi) anlayışı yerine niceliksel kaygılarla ve sadece aldatıcı artışlar içeren kayıt dışılıkla çözülmeye çalışıldığı görülmektedir.

Kadın istihdamında sektörel dağılıma bakıldığında ise hizmet sektöründe 2002 yılında %26,3 olan oran 2013 yılsonu itibariyle 14,6 puanlık bir artış göstererek %47,7'ye yükselmiştir (TÜİK). Tarım sektöründe ise 2002 yılında %60 olan kadın istihdamı sert düşüşler göstererek 2013 yılsonu itibariyle %37'ye düşmüştür. Sanayi sektöründe 2002 yılında %13,7 olan kadın istihdamı, artarak 2005 yılında %16,6'ya kadar çıkmıştır. Sonraki yıllarda dalgalı bir şekilde seyreden bu oran, 2013 yılsonu itibariyle %15,3'e düşmüştür. Son on iki yılda tarımdan ayrılan kadınların çoğunlukla hizmet sektörüne kaydığı ve çok az bir kısmının ise sanayide iş bulduğu görülmektedir. Ancak tarımdan gelen bu kadınların yeteri kadar eğitim alamadıkları ve niteliklerini geliştiremedikleri için katma değeri düşük, güvencesiz ve düşük ücretli işlerde çalışmak zorunda kaldıkları da bilinen bir gerçektir. Kısacası AKP iktidarı ile kırsaldan kente göç eden kadın iş güvenliği olmayan, sağlıksız koşullarda ve düşük ücretli işlerde çalışmak zorunda kalmaktadır.

Son on yılda kadınların eğitim seviyelerinin ve buna paralel olarak işgücüne katılım oranlarının yükseldiği bir gerçektir. Ancak, bazı ilerlemelere rağmen kadınlardaki işsizlik probleminin devam ettiği görülmektedir. Özellikle lise ve teknik / meslek lisesi mezunlarındaki işsizlik oranları %20'ler civarında olup kaygı verici düzeydedir (TÜİK). Yine bu grupların işgücüne katılım oranları ancak %30'lar düzeyindedir. Yükseköğretim mezunlarının işgücüne katılım oranı yüksek olmasına rağmen 2014 yılı Ağustos ayı rakamlarına göre işsizlik oranının %18,6'ya yükselmiş olması endişe vericidir. Okur-yazar olmayan veya lise altı eğitimlilerde ise işsizlik oranı daha düşüktür. Bu da göstermektedir ki AKP iktidarı ile kaliteli iş olanakları geliştirilememektedir. Kadınlar, eğitilmiş ve donanımlı olsalar bile, iş bu-

Çanakkale Savaşlarında Nezahat Onbaşı, Mücahide Hatice Hanım, Zeynep Mide Çavuş ile Kurutuluş Savaşı sürecinde Nene Hatun ve Halide Edip Adivar gibi önemli kadın figürler, diğer örneklerle birlikte incelendiğinde Türk kadınının aslında iş ve sosyal hayatta yer almanın da ötesinde, vatan savunması ve devlet yönetimi gibi konularda en az Türk erkeği kadar milliyetçi olduğu ve onlardan geri kalmadığı görülmektedir.

lamamaktadır. Bu iktidarın kadınlara sunduğu iş imkânları yandaş şirketlerin ve taşeron firmaların düşük ücretli niteliksiz işgücü ile sınırlıdır.

Tarım nüfusundan, kentteki hizmet sektörüne doğru işgücü göçü olduğu için ücretsiz aile işçisi kadınların oranı giderek azalmaktadır. Ancak, işveren konumundaki kadınların oranı 2002'de %0,9 iken, 2013'te bu oran ancak %1,2'ye kadar çıkmıştır (TÜİK). Kendi hesabına çalışan kadın oranı da 2002'de %12,4 iken 2014 yılı Ağustos ayında %8,9'a kadar düşmüştür. Öte yandan, 2013 yılsonu itibariyle kadınlardaki kayıt dışı istihdam hala %51,9 düzeyindedir. Kısacası AKP iktidarında da kadın istihdamındaki kayıt dışılık sorunu devam etmektedir. 2013 yılında istihdam edilen kadın sayısı 7.641.000 kişi olup kayıt dışı çalışan kadın sayısı ise 3.973.000 civarındadır. Çalışan kadınların yarısından fazlasının kayıt dışı çalışıyor olması kabul edilemez bir durumdur. Ancak ne var ki AKP iktidarının bu konuda da kalıcı adımlar atmadığı görülmektedir. 2013 yılsonu verisine göre ev işleriyle meşgul olduğu için işgücüne dâhil olamayan kadınların oranı %58,7'dir (TÜİK). Bunun temel nedeni ev işlerinin toplumda kadınlara yüklenen bir rol olmasının yanı sıra, çocuk-engelli ve yaşlı bakımı gibi nedenlerin de kadınları işgücüne katılmaktan alıkoyduğu bilinmektedir. Bu engeli aşmak için hükümetin

yapması gereken en temel şey, okul öncesi eğitim ve bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılmasıdır. Bu bağlamda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın konusu olan gündüz bakımevi ve kreş sayılarının artmasını sağlayacak tedbirlerin hayata geçirilmesi gerekmektedir. 10.Kalkınma Planı'nda da yer alan "kaliteli, erişilebilir ve ucuz kreş hizmetlerinin oluşturulması" hedefi için adımlar atılmalı ve kadın istihdamının önündeki bu büyük engel giderilmelidir.

KADIN İSTİHDAMI İÇİN ÖNERİLER

Mevcutta Türk kadını düşük ücrete razı olmak durumundadır. Sosyal güvencesi olmayan ve eğitimi ile niteliklerine uymayan istihdam yöntemi kadınlarımızı rencide etmektedir. Üstelik bu sömürü sadece işgücü ile sınırlı kalmamakta, cinsel ve fiziksel taciz de çalışan kadınların diğer sorunları olmaya devam etmektedir. Her ne kadar son yıllarda istihdam edilen kadın sayısında bir artış gözlenirse de, bu artış tartışma konusudur. Sayısal anlamda artış gösteren kadın istihdamının, kaliteli istihdam olmadığı düşünülmektedir. Kırsal alandan ve tarımdan ayrılan kadınlar, zor da olsa kente kendilerine iş bulmaktadırlar. Ancak bu işler düşük ücretli, güvencesiz, sağlıksız koşullardaki ve uzun çalışma saatlerini kapsayan işler olup kadınların daha da sömürülmelerine neden olmaktadır. Bu işlere bile giremeyen kadınlar ise kayıt dışı çalıştırılmakta ve kadınların üzerindeki yük daha da ağırlaşmaktadır. Öte yandan, eğitilmiş kadın sayısı da artmasına rağmen bu kadınlar, eğitimlerine ve niteliklerine uygun olmayan işlerde çalışmak durumunda kalmaktadırlar.

Son on iki yılda işgücü piyasasına giremeyen kadınların sayısı 1,5 milyondan daha fazla artmıştır. Günlük ağır çalışma hayatından kalan zamanda ev işleri ve çocuk bakımıyla da ilgilenmek zorunda olan kadınlar, evde hasta, yaşlı veya engelli olması durumunda ise istihdamdan ayrılmak zorunda kalmaktadırlar. Bunlar ise sadece buzdüğünün görünen kısmıdır. Genel eğilimler bu şekilde devam ederse “eğitilmiş ama işsiz”, “çalışan ama güvencesiz”, “tarımdan-kırsal alandan ayrılan ama kente uyum sağlamayan”, “düşük ücretli ve sömürülmeye açık” olan kadınların sayısı hızla yükselecektir. İstatistiksel göstergelerin olumlu olması, bu gerçeklerin üzerinin kapatılması ve göz ardı edilmesine yol açsa da ileriki zamanlarda telafisi güç sosyal problemlerle karşı karşıya kalınması muhtemeldir.

Kaçak saraylara korkunç miktarlarda kaynak ayırabilen bir mekanizmanın, kadınlara yaradır bir istihdam oluşturmak için de bütçe ayırması gerektiği düşünülmektedir. İşsizlik sigortası fonundan bile kaçak yapılara ödenek göndermek yerine, bu miktarın kadın istihdamı için ayrılması, tüm bu yanlışlardan dönülmesi için bir başlangıç olabilir. Bu noktada, “analık ve süt izinlerinin yeniden düzenlenmesi, doğuma bağlı yarı zamanlı çalışma, kreş ve bakım hizmetleri, vergi indirimleri ile çalışan annelere yönelik destekler” içermesi gereken kadın istihdamı çalışmasında, aşağıdaki gibi bazı yeni düzenlemeler önerilmektedir. Buna göre;

- Analık iznininin 16 haftadan, en az 18 haftaya kadar çıkarılması,

- Doğum sonrası işe dönüş sürecini ve işe uyumu kolaylaştıracak mekanizmalar oluşturulması,
- Analık izni sonrası isteyen ebeveyne (anne ve babadan birisine) esnek çalışma ile yarı zamanlı çalışma haklarının verilmesi,
- Yarı zamanlı çalışılan süre içerisinde ücretin tam olarak ödenmesi, işçi çalıştıran özel sektör işverenlerinin prim giderlerinin ise işsizlik sigortası fonundan ödenmesi,
- Kadın memurların ücretsiz doğum izinlerinde(erkeklerin askerlik hizmetlerinde geçen sürelerinin kademe ve derece ilerlemesinden sayılmasına paralellik sağlayacak şekilde) düzenleme yapılarak sigorta borçlanmasına olanak verilmesi,
- En azından kamu kurumları için bebek süt ve/veya emzirme odası ile çocuk bakımevleri ve kreşlerinin kurulması ya da hizmet satın alımı ile zorunlu hale getirilmesi,
- Özel sektör için ise kreşlerin yaygınlaştırılması amacıyla kreş vb kurumların vergi muafiyeti ve işveren sigorta primlerinin devlet tarafından karşılanmasına yönelik teşviklerin uygulanması,
- Girişimcileri ve büyük yatırımcıları kreş ve gündüz bakımevi açmaları konusunda desteklemek için, yapılacak yatırımlarda devlet yardımı içerecek teşvik sistemlerinin getirilmesi tavsiye edilebilir.

Yukarıda sıralanan öneriler ve diğer olası tedbirlerle, Türk kadınına hak ettiği iş yaşamı konumunu sunabilecek bir kadın istihdamı politikası için ilk adımlar atılabilir. Fakat konuşmak isteyen hemcinsinin engellenmesine göz yuman bir Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı ile kadın ve erkeğin neden eşit olmadığını anlatan bir Cumhurbaşkanının olduğu bir ortamda, sokaktaki adam da eski eşini öldürme hakkını kullandığını söyleyebilme cüretini göstermektedir. Bu bağlamda, kadın istihdamındaki aldatıcı istatistikler üretmek yerine başta siyasetler olmak üzere tüm yetkililerin, öncelikle kadınların insan haklarına saygıyı esas almaları ve kadına şiddete karşı bir duruş sergilemeleri esastır. Daha sonrasında ise kadın istihdamı için, yukarıdaki öneriler çerçevesinde çalışmalar gerçekleştirilmelidir.

Kaynaklar

- JENNINGS Ronald C., (1975) "Women in Early 17th Century Ottoman Judicial Records The Sharia Court of Anatolian Kayseri", *Journal of the Economic and Social History of the Orient*, V.18, s.53-114.
- KURT Abdurrahman (1999) "Osmanlı Kadınının Sosyo-Ekonomik Konumu", *Osmanlı Ansiklopedisi*, Cilt V, Ankara, s.444-447.
- ÖGEL Bahaettin (1951) "Türk Kültürünün Gelişme Çağları", *DTCF Dergisi*, Cilt VI. Ankara, s.30-38.
- TÜİK, www.tuik.gov.tr

12 yılda neler satıldı?

Cari açığı kapatmak için ülkenin neyi var neyi yok hepsini elden çıkardılar!

AKP Cumhuriyet dönemi boyunca yapılan kamuya ait, başta sanayi olmak üzere tüm tesisleri arka arkaya satışa çıkardı. Bunların çoğu, iktidara yakın yerli ve yabancı sermaye tarafından yok pahasına kapışıldı.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın kayıtlarına göre, 12 yıl içerisinde aralarında Türk Telekom, TEKEL, SEKA, PETKİM, TÜPRAŞ ve ERDEMİR gibi sanayi tesisleri, limanların tamamı, 195 kamu tesisiyle 2 bin 629 adet arsa, bina ve lojman satıldı.

Kamuya ait bu varlıkların satışından 38 milyar 84 milyon dolarlık gelir elde edildi. Cumhuriyet döneminde milletin ödediği vergilerle yapılan tesislerin satışından elde edilen gelir, IMF'ye olan 23.5 milyar dolarlık borcu kapatmaya yetti. Artan kısmıyla da bütçe açıkları finanse edildi.

YIL 2003

KAYSERİ'deki Taksan, Bolu Gerede'deki Gerkonsan, SEKA'nın Balıkesir, Afyon, Kastamonu, Aksu ve Çaycuma işletmeleriyle Taşucu tersane alanı, TEKEL'in kaya tuzu tesisleri, Çeşme, Kuşadası, Trabzon ve Dikili limanları, Sümer Holding'in Merinos Halı Markası ve Adıyaman İşletmesi, Türkiye Ziraat Kurumu'nun Sakarya işletmesi, İş Bankası C, Arçelik, Tofaş, Ünye Çimento ve Türkiye Kalkınma Bankası'na ait kamunun elindeki hisselerle 277 adet taşınmaz, 103 arsa ve 90 adet lojman;

YIL 2004

TEKEL'in alkollü içkiler bölümü, Eskişehir Doğalgaz Şirketi (Esgaz), Artvin Murgul ile Kastamonu Küre'de bakır madeni çıkarıp işleyen Eti Bakır, Sivas ve Malatya'daki Divriği Hekimhan Maden İşletmeleri, Bursa Doğalgaz Şirketi (Bursagaz), Amasya Şeker Fabrikası, Kütahya Tavşanlı'daki Eti Gümüş, Elazığ'daki Eti Krom, Antalya'daki Eti Elektrometalurji işletmeleri, Çayeli Bakır İşletmeleri, Kütahya Şeker Fabrikası, Türkiye Gübre Sanayi şirketine ait Gemlik ve İstanbul'daki fabrikaları ile Kütahya Gübre Varlıkları ve Şanlıurfa depoları arazisi, Sümer

Holding'in Malatya, Bakırköy ve Diyarbakır işletmeleri, SEKA'nın Karacasu, Ardanuç ve Akkuş işletmeleriyle Ankara Alım Satım Müdürlüğü binası, EBÜAŞ'ın Samsun Soğuk Hava Deposu, Manisa Kombinasyonu ve arsası, Sümer Holding'e ait Ortadoğu Teknopark şirketi, Çanakkale Deri, Malatya ve Tümosan işletmeleri, Türkiye Demir Çelik İşletmeleri'ne ait Kalkınma Bankası hisseleri, TEKEK'in Tuzluca ve Sekili tuzlaları, Bursa İnelgöl'deki Kibrit Fabrikası, Kadadeniz Bakır İşletmeleri'nin Samsun İşletmesi, Türkiye Denizcilik İşletmeleri'ne ait Ankara ve Samsun feribotları, THY'nin 126 milyon dolarlık hissesi ile 375 adet taşınmaz ve lojman;

YIL 2005

TÜRK Telekom, TEKEK'in sigara bölümü, İstanbul Ataköy Turizm, Ataköy Otelcilik, Ataköy Marina ve Yat İşletmeleri, Konya Seydişehir'deki Eti Alüminyum Fabrikası, Kıbrıs Türk Hava Yolları şirketi, Adapazarı Şeker Fabrikası, Türkiye Deniz İşletmeleri'nin Karadeniz ve Turan Emeksiz gemileri ile şehir hatları hizmetleri ve gemileri, TEKEK'in Kristal Tuz Rafinerisi ile Kağızman Tuzlası, Sümer Holding'in İstanbul İmar Şirketi, Beykoz İşletmesi, makina ve teçhizatları, Türkiye Gübre Sanayi'nin Samsun Gübre Fabrikası ve Ordu Fatsa ile Tekirdağ depoları, DSİ, Bayındırlık

Bakanlığı ve Karayolları'nın Kayseri Erciyes'teki sosyal tesisleri, Sümer Holding'in Aselsan'daki hissesi, Sarıkamış ve Tercan işletmeleri, Yeşilova Halı ve Battaniye Fabrikası, Emekli Sandığı'nın Kuşadası Tatil Köyü ile İstanbul Hilton Oteli, THY'nin USAŞ'taki hissesi, TOPRAŞ ve PETKİM'deki kamu hisselerinin bir bölümüyle 120 taşınmaz ile 41 adet arsa;

YIL 2006

TÜPRAŞ, Erdemir, Başak Sigorta ve Başak Emeklilik, TEKEK'in Kayacık, Yavşan ve Kaldırım tuzlaları, TEKEK'in ikiz kuleler olarak bilinen Ankara Başmüdürlük Binası ve Bodrum tesisleri, Emekli Sandığı'nın başkentteki Büyük Ankara Oteli ve Kızılay Emek İşhanı, İzmir'deki Büyük Efes Oteli, İstanbul'daki Büyük Tarabya Oteli, Türkiye Denizcilik İşletmeleri'nin Yakıt-2 gemisi, Çanakkale Şehir Hatları Hizmetleriyle 9 gemisi, THY'ye ait kamu hisselerinin bir bölümüyle 350 adet daire, arsa ve taşınmaz;

YIL 2007

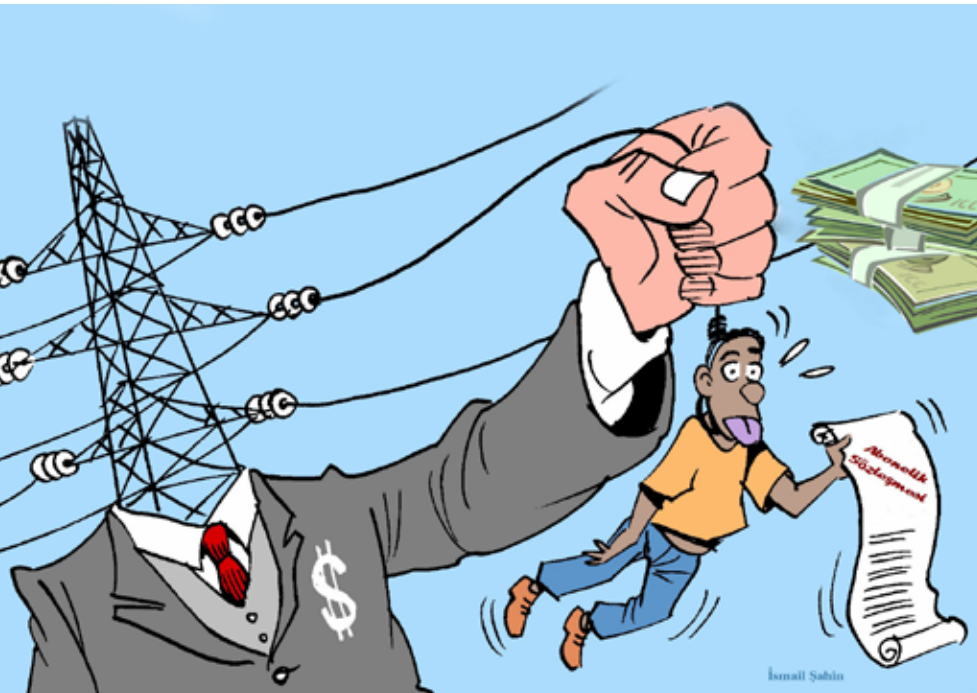
TCDD- Deveci Maden Sahası İşletme Hakkı, TCDD Mersin Limanı, KGM İstanbul Levent Arsası, Sümer Holding- BUMAS, Araç Muayene İstasyonunun 1.-2. bölgesi, Emekli Sandığı Mülkiyeti Bursa Çelik Palas Otel, Türkiye Halk Bankası, 245 adet daire, arsa ve taşınmaz;

YIL 2008

Petkim Petrokimya Holding A.Ş., Sümer Holding NİTRO-MAK Makine Kimya Nitro Nobel Kimya Sanayi A.Ş.'nin %33.5 hissesi, Tekel ve Sigara Sanayii İşletmeleri ve Ticareti A.Ş., Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin 9 santrali, Tekel ve Sigara Sanayi İşletmeleri'ne ait Pipo ve Nargile Markaları, Türk Telekomünikasyon ve 196 adet daire, arsa ve taşınmaz;

YIL 2009

TEDAŞ Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş., TEDAŞ Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş., TEKEK Kastamonu Jüt İpliği Fab. Makine ve teçhizatı,

Milletin ödediği vergilerle yapılan dev kurumlar, sanayi tesisleri, limanlar, köprüler, kamu binaları bir bir elden çıkarıldı. Sırada köprüler ve otoyollar var.

TEDAŞ Konya Meram Elektrik Dağıtım A.Ş. ve 140 adet daire, arsa ve taşınmaz;

YIL 2010

TCDD'nin Samsun ve Bandırma limanları, TEKEL'in Çamaltı ve Ayvalık tuzlaları, Eskişehir Osmangazi, Çamlıbel, Uludağ, Çoruh, Yeşilirmak ve Fırat elektrik dağıtım şirketleri, Sümer Holding'in Antalya Barit ve Mersin Taşucu işletmeleriyle 205 adet daire, arsa ve taşınmaz;

YIL 2011

Bayburt, Çemişgezek, Girlevik, Bünyan, Çamardı, Pınarbaşı, Sızır, İznik, Dereköy, İnegöl, Cerrah, Mustafakemalpaşa, Suuçtu, Çağ Çağ, Otluca, Uludere, Adilcevaz, Ahlat, Malazgirt, Varto, Değirmendere, Karaçay, Kuzuculu, Turunçova, Finike, Kayadibi, Besni, Derne, Erkenek, Kernek ve Kovada 1-2 akarsu santralleri, İskenderun Limanı, Trakya Elektrik Dağıtım şirketiyle 195 adet daire, arsa ve taşınmaz;

YIL 2012

ACISELSAN'ın %77 hissesi, PETKİM'in %10 hissesi, Kayseri Elektrik'in %20 hissesi, Beykoz'daki iskele ve rıhtım, Halk Bankası'nın %24 hissesiyle 192 adet daire, arsa ve taşınmaz; (Ceren Koluman / Sözcü)

YIL 2013

Sivas Kangal Termik Santrali, Seyit Ömer Termik Santrali ve Seyit Ömer Linyitleri, Tedaş'ın tüm dağıtım şirketleri, Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ, Koç-UEM-Ülker ortaklığının 25 yıllık işletmesinin 5,7 milyar dolara kazandığı köprü ve otoyolların özelleştirme ihalesi iptal edildi, ihale yenilenecek. Ziraat Bankası ve Milli Piyango'nun özelleştirilmesi gündemde.

Maliye Bakanı Şimşek:

"Özelleştirme çalışmalarına kararlılıkla devam edeceğiz."

MALİYE Bakanı Mehmet Şimşek, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Plan Bütçe Komisyonu'nda "hesap" verdi.

2003 yılından bugüne kadar 61.2 milyar dolarlık özelleştirme yaptıklarını söyleyen Şimşek, satışlara devam edeceklerini belirtti. Şimşek, "Önümüzdeki dönemde; başta enerji, ulaşım, sigortacılık, telekomünikasyon ve şans oyunları sektörleri başta olmak üzere kapsama alınan tüm sektörlerle yönelik özelleştirme çalışmalarına kararlılıkla devam edeceğiz." dedi. Mehmet Şimşek, 21 Kasım 2014 tarihi itibariyle 2/B taşınmazlarının satışından ise 3.2 milyar lira tahsil edildiğini ifade etti.

(Kaynak: Millet Gazetesi)

"ŞEHİR HASTANELERİ" VESİLESİYLE HASTANE YÖNETİMİ

Prof. Dr. Osman Hayran
İstanbul Medipol Üniversitesi

Yıllar önce katıldığım bir toplantıda yaptığım bir hastane tanımı şu şekilde idi: “Hastaneler, hasta damgası vurulmuş kişilerin kapatıldığı mekânlardır. Bu mekânlarda tek tip kıyafet zorunluluğu vardır. Tek tip kıyafet giyen hastalar üniformalı görevlilerin koyduğu kurallara uymak zorundadır. Bu kurallara uygun olarak zamanlarını yatarak geçirmek ve görevliler tarafından uygun görülen yiyeceklerle beslenmek zorundadırlar. Üniformalı görevliler zaman zaman hastaların ağzından ya da iğneler sokarak damarlarından, kaslarından bazı kimyasal maddeleri hastalara vererek onların fizyolojisini veya psikolojisini değiştirme hakkına sahiptir. Hatta bununla da yetinmeyip günün birinde bazı hastaları aç bırakıp, daha sonra sabah erken saatte soyarak bir sedyeye yatırıp, genellikle hastanelerin bodrum katlarında yer alan özel işlem merkezlerine indirebilirler. Sonra bayılarak vücutlarının çeşitli kısımlarını kesip bazı iç organlarını çıkarabilirler. Bu işlemleri yaparken de tanınmalarını zorlaştıracak maskeler ile parmak izlerini engelleyecek eldiven kullanırlar. Bu arada ölen hasta falan olursa da normal karşılanır, çünkü

belirli oranlarda öldürme hakları bulunmaktadır.” Bu anlatımda gerçek dışı ya da hayal ürünü bir şey olduğunu sanmıyorum. Cezaevlerinde bile olmayan uygulamaların söz konusu olduğu bu mekânlara hastaların zorla değil, kendi istekleriyle gelmeleri ve bunun için bir de para ödemeleri işi daha da garipleştiren bir durumdur. Tabii ki hastaneleri bu ifadelerle değil de yapılan her işlemi hastaya yarar sağlayıcı bir işlem olarak tanımlayarak ve tüm görevlilerin hastaların acılarını dindirmek, yaşam kalitesini yükseltmek gibi kutsal işlerle uğraştıklarını vurgulayarak, tanımlamak da mümkündür; ancak, bu ikinci tanımın anlamlı olabilmesi için hastanelerin ihtiyaçlara uygun şekilde tasarlanmış, hastalar için güvenli, çalışanlar için doyumsuz işlerin yürütüldüğü, mevcut vesayet rejiminden arınmış, demokratik katılımcılığın egemen olduğu kuruluşlar olması gerekmektedir.

Tüm toplumlarda sağlık hizmetlerinin büyük kısmı hastanelerin dışında gerçekleşmekte iken, nedense hastaneler sağlık sektörünün en önemli kurumları olarak algılanmaktadır. Tıpkı “sağlık” denildiğinde ilk akla gelen mesleğin

hekimlik olması ve diğer sağlık mesleklerinin çok yanlış bir şekilde “Yardımcı” sağlık meslekleri olarak adlandırılması gibi. Bu algıların kaçınılmaz sonucu olarak sağlık yöneticiliği de uzun süre hastane yöneticiliği ile eş anlamlı görülmüş, hastane yöneticiliği ise yakın zamana kadar “Başhekim” unvanını taşıyan, aslında yönetim eğitimi olmayan, mesleğinde tecrübeli sayılan hekimlerin tekelinde kalmıştır. Hastane ve sağlık yöneticiliği kavramları, uzun süre kamu hastanelerini ilgilendiren mevzuatı iyi bilmekle eş anlamlı olmuş, yürürlükteki sağlık mevzuatını ayrıntılarıyla ezber söyleyebilen sağlık profesyonellerine saygı duyularak, “Büyük yönetici” gözüyle bakılmıştır; ancak, zaman değişmiş, küreselleşme ile birlikte sağlık sektörü hızla gelişmiş, zamanın ruhuna uygun olarak kamu hastanelerinin yerini hızla artan özel hastaneler almaya başlamıştır. Yeni kurulan düzende hastane ve sağlık yöneticiliği kavramlarının bu kez de neredeyse yatırım ve finansman yönetimi ile eş anlamlı kullanılmaya başladığı görülmektedir. Bugün için her sağlık yöneticisinin öncelikli hedefi sektörde isim yapmış bir hastanenin üst düzey yöneticisi olabilmek, kendisinden beklenen en önemli işlev ise hastaneyi verimli bir işletme olarak yönetebilmektir. Oysa sağlık ve hastane yöneticiliği bunların çok ötesinde bir uzmanlık alanıdır.

HASTANELERİN KURULUŞ ÖYKÜSÜ...

Günümüzdeki hastanelerin ortaya çıkışı yüz yıldan biraz daha fazla bir zamana dayanmaktadır. 19. yüzyıl sonlarına kadar var olan hastaneler daha ziyade düşkünlerin, yoksulların ve kimsesizlerin barınmaları için

düzenlenmiş hayır kurumlarıdır. 19. yüzyıl ortalarından başlayarak hemşireliğin meslek haline gelmesi, anestezinin, mikroorganizmaların keşfi, dezenfeksiyon kavramlarının önem kazanması sonucu günümüz hastanelerinin ilk örnekleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Gelişmelerin hızlı olduğu sanayileşmiş ülkelerde başlangıçta hekimler, daha sonra işletmeciler tarafından yönetilen hastaneler, 60'lı yıllardan itibaren bağımsız bir meslek haline gelen sağlık yöneticileri tarafından yönetilmeye başlanmıştır. Yani hastane yönetiminin ve yöneticiliğinin geçmişi de ancak yarım yüzyıl kadar olup sosyolojik açıdan evrimini tamamladığını söylemek pek mümkün değildir.

HASTANELERİ KİM YÖNETMELİ?

Hastanelerin kimler tarafından yönetilmesi gerektiği, hekim olmayan profesyoneller tarafından yönetilmesinin ne derece doğru olacağı konusu çok tartışılan ve çok tecrübe birikimi olan bir konudur. Yöneticilerin mutlaka hekim olması gerektiğini ileri sürenlerin bu iddiaları, hekim dışı mesleklerin sağlık hizmetlerinden anlamayacağı ve hekimlerin mesleki özellikleri nedeniyle ancak kendi meslektaşları tarafından yönetilebilecekleri varsayımlarına dayanmaktadır. Hekimlerin eğitimleri sürecinde insan kaynakları, finansman, mevzuat, işletme eğitimi almamış olmaları ise hastanelerin hekim dışı profesyonellerce yönetilmesini savunanların temel dayanağını oluşturmaktadır.

“Hastaneleri kimin yönetmesi gerektiği” sorusuna bugün verilebilecek en kısa yanıt, “Hem sağlık bilimleri, hem de işletme bilimleri alanında optimum bilgi

ve becerilere sahip profesyoneller” olmakla birlikte, çağdaş yönetim işlevlerinin artık tek tip bir profesyonel ile değil de her biri kendi alanında donanımlı ve yönetim eğitimi almış farklı profesyonellerce gerçekleştirilebileceği akılda tutulmalıdır. Aslında üzerinde durulması gereken konu hastanelerin kimler tarafından yönetileceği değil, nasıl yönetilmesi gerektiği konusudur. İnsan sağlığı ve yaşamının kalitesi ile ilgili bir alanda her türlü meslek şovenizminden uzak durulması şarttır.

Toplumların demografik yapılarının sürekli olarak değişmesi, tıp alanındaki bilimsel ve teknolojik gelişmeler, hasta ve çalışan beklentilerinin hızla değişmesi gibi nedenlerle, hastane ve sağlık yönetimindeki yaklaşımlar ve anlayışlar da sürekli olarak evrim geçirmektedir. Hastane, sağlık sistemleri içerisinde yer alan organizasyon türlerinden birisidir ve geleneksel olarak da çok önemlidir. Her organizasyon gibi hastaneler de belirli bir amaç veya amaçlar doğrultusunda bir araya gelmiş, iş tanımları, rolleri ve aralarındaki ilişkileri kurullarla belirlenmiş insanlardan oluşur. Tabii ki bu insanların içinde çalışmalarını için bir fiziki yapı, amaçlarını gerçekleştirmek için kullanacakları araç-gereçler, cihazlar da bulunur; ancak, bir organizasyonu organizasyonu yapan ana unsur, tüm bu nesnelere, yapılan yatırım, harcanan ve kazanılan para değil, onu oluşturan insanlar, kurullar ve amaçlarıdır. Kaliteli sağlık hizmeti ve hasta güvenliği, hastanenin fiziki yapısı ve donanımından ziyade çalışanların bilgi, beceri ve iş doyumu ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle nitelikli personelini

doyurucu ücretlerle istihdam etmek, eğitimlerini sürekli kılmak, iş doyumlarını en üst düzeyde tutmak için gereken önlemleri almak, her hastane yönetiminin birincil hedefi olmalıdır. Bunun etkili bir şekilde başarılabilmesi için de hastanelerin özerkliklerinin artırılması, patronların tercihlerinden ya da hükümetlerin politik kararlarından olabildiğince az etkilenmesi gerekmektedir.

“KÂR AMACI GÜTMİYEN” KURULUŞLAR!

Hastaneler kalıcı organizasyonlardır. Bir kez kurulduktan sonra, yapılan yatırımlar, yarattığı istihdam imkânları, sunulan hizmetler nedeniyle kapatılmaları hem ekonomik hem de politik açıdan çok zordur. O nedenle hastane yapma ve işletme kararı verilirken çok iyi bir ihtiyaç analizi ile dikkatli bir planlama yapılmalıdır. Gerek kamu gerekse özel sektör tarafından yeni hastane yapımına karar verilirken; bölgenin, ülkenin bütününe dikkate alınarak planlama yapılmalı, duplikasyonlar, yetersiz hizmet kullanımları gibi nedenlerle oluşabilecek ekonomik kayıplar önlenmelidir. Kamu kesiminde eskiden var olan, SSK, Belediye, PTT, Polis, Öğretmen, vb. hastanelerin tek bir çatı altında toplanması ile bu bir ölçüde başarılmıştır, ancak, son yıllarda teşvik edilerek sayıları hızla artan özel hastanelerin yer seçimlerinin ve kullanımlarının ulusal bir plan dahilinde yapıldığını söylemek mümkün değildir. Öte yandan, ülkemizdeki özel hastanelerin ağırlıklı olarak “kâr amaçlı” organizasyonlar olması, gelişmiş Batı ülkelerinde çoğunlukta olan “kâr amacı gütmeyen” özel hastanecilik tecrübesinden yararlanılmadığının bir

göstergesidir. Buradaki “kâr amacı gütmeyen” kavramının kâr etmeyen anlamında değil de, birincil amacın kâr etmek olmadığı anlamında kullanıldığını unutmamak gerekir (ülkemizdeki Üniversite ve Vakıf hastaneleri bunun örneğidir).

Hastanelerin başarısı artık yatak doluluk oranları, kârlılıkları ile değil, hizmet sundukları toplumun sağlık kalitesine sağladıkları katkı ile ölçülmektedir. Bu yaklaşım ve değişen hastane kavramı yatay ve dikey entegrasyonu gündeme getirmiştir. Yatay entegrasyon, birbirine benzer, aynı özellikleri taşıyan kuruluşların bir araya gelmesi anlamına gelmekte, bu yolla ekonomik ve hizmet kalitesi anlamında avantajlar sağlanmaktadır. Örneğin, bu yöntemle, malzeme alımlarında miktarın fazlalığı nedeniyle piyasaya karşı pazarlık gücünün artması mümkün olmakta, insan gücü hareketliliğini denetlemek daha kolay hale gelmekte, kalite güvencesi ve kalitenin iyileştirilmesi çalışmaları daha başarılı olmaktadır.

Dikey entegrasyon ise, birbirinden farklı hizmetleri sunan kuruluşların bir araya gelerek her türlü hizmeti sunacak organizasyonlar oluşturması anlamına gelmektedir. Örneğin, prenatal tanı merkezlerinden terminal dönem hastalarına bakım veren merkezlere kadar her türlü birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşları ile laboratuvarlar, görüntüleme merkezleri, evde bakım hizmetleri, rehabilitasyon merkezleri, huzurevleri aynı çatı organizasyon altında birleşmesi sayesinde, birbiriyle ilişkili hizmet türleri bir araya getirilerek, sektörde daha güçlü olmak, pazardan daha fazla pay almak ve sigorta kuruluşları

karşısında daha güçlü olmak gibi avantajlar sağlanmaktadır. Dikey entegrasyon, hizmetlerin pek çok türünü kapsaması nedeniyle hasta güvenliği için farklı aşamalarda gerekli önlemlerin alınmasını ve hizmetlerin kalitesine bütüncül bir yaklaşım sağlanmasını da kolaylaştırmaktadır. Hastaneler her ne kadar kendi başlarına özerk birimler olsalar ve özerkliğin sayısız avantajları bulunsada; diğer hastanelerle, sağlık kuruluşları ile işbirliği yapmak, birinci basamak sağlık hizmeti verenlerle bütünleşmek, verimlilik ve kalite anlamında büyük yararlar sağlamaktadır.

Teknolojik ve bilimsel gelişmelere paralel olarak hastaneler de şekil değiştirmektedir. Bilişim teknolojilerindeki gelişmeler teletıp hizmetlerini, evde bakımı yaygınlaştırmakta, robotik cerrahi, loperaskopi gibi uygulamalar ile cerrahi işlemlerin önemli bir kısmı artık hastanede yatmayı gerektirmemekte, kişiselleştirilmiş tıp uygulamaları ile pek çok tanı ve hastalık izleme imkânları sağlık kuruluşlarının tekelinden çıkmaktadır. “Duvarlar ötesi hastane” kavramı her geçen gün önem kazanmaktadır. Ülkemizdeki kurulması planlanan “Şehir Hastaneleri” bu anlamda gözden geçirilmelidir. Öte yandan, yönetim anlayışı da hızla değiştiğinden, yakın bir gelecekte sağlık personelinin seçkin statülerini, hekimlerin ise geleneksel yarı-tanrı rollerini kaybetmeleri ve hasta danışmanlığı rolü ile yetinmeleri kaçınılmaz görünmektedir.

Sağlık yöneticileri ve sağlık çalışanları böyle bir dünya için kendilerini şimdiden hazırlamaya başlamalıdır.

Prof. Dr. Ahmet Berhan YILMAZ

BİR KÖRDÜĞÜM Kİ!

Sistem, artan sağlık hizmeti beklentilerine, doktorların ücretlerinin artmasına nispeten cevap vermiştir, fakat özünde hizmetin kalitesinin değil sayısal artışının hedeflenmesi ve “Ne kadar çok hasta bakar, ameliyat yaparsan, ne kadar çok tetkik, tahlil istersen o kadar çok para kazanırsın” baskısı sebebiyle, popülist bir anlayışla sistemsel olarak artırılan hasta sayısı ve devlete getirdiği aşırı para yükü sebebiyle kendi kendini çıkmaza sokmuştur.

2003 yılında sağlık hizmetleri alanında personelin aldığı yetersiz ücretlerin kısmen de olsa karşılanmasını, sağlık kurumlarının imkânlarının, hizmet standartlarının iyileştirilmesini, hizmetin artmasını sağlayabilmek amacıyla sağlıkta büyük dönüşüm adı altında “Performansa dayalı ödeme sistemi” önce devlet hastanelerinde, sonra da üniversite hastanelerinde uygulamaya konmuştur.

Sistem, artan sağlık hizmeti beklentilerine, doktorların ücretlerinin artmasına nispeten cevap vermiştir, fakat özünde hizmetin kalitesinin değil sayısal artışının hedeflenmesi ve “ne kadar çok hasta bakar, ameliyat yaparsan, ne kadar çok tetkik, tahlil istersen o kadar çok para kazanırsın” baskısı sebebiyle, popülist bir anlayışla sistemsel olarak artırılan hasta sayısı ve devlete getirdiği aşırı para yükü sebebiyle kendi kendini çıkmaza sokmuştur.

Bu sistem getirilirken mevcut alt yapının, bölgeler, kurumlar, hastaneler arası insani ve alt yapı gücünün önemsenmemesi, dikkate alınmaması sonucu, Ferrari ile Murat 124’ün aynı yarış pistine konularak “Hadi bakalım kim kimi geçecek”

gibi anlamsız bir yarışa sokulmasına benzer bir şekilde taraflar arasında adaletsizliğe, güvensizliğe, gereksiz bir rekabete yol açmıştır. Bütün bunların sonucunda da sağlık personeli arasında sistemin benimsenmemesine ve şiddetli bir uyumsuzluğa sebep olmuştur.

Uygulanabilirliği incelenmeden, ilgili taraflarla görüşülmeden, aleracele uygulanmaya konan performans sistemi; hastaların, sağlık personelinin ve özellikle üniversite hastanelerinin kalbine zehirli bir bıçak gibi saplanmıştır ve ülkemizin sağlığını giderek artan bir hızla zehirlemektedir.

Dünyanın hiçbir ülkesinde bu şekliyle uygulaması olmayan performansa dayalı ödeme sistemi, ülkemizde sağlık adına kaliteyi, iş ahlakını ve yapılan işlerin denetlenmesini mümkün kılamadığı için tetkik, tahlil, teşhis, ameliyat, müdahale, girişim kısaca aklınıza gelebilecek her şey gereksiz ve etik dışı bir şekilde artmıştır. Düşününüz ki ilgili profesörlerin açıklamalarına göre maalesef belli alanlarda %90’a varan gereksiz ameliyatlar olabilmektedir ve ne yazık ki ilgililer bunu çok çok iyi bilmektedirler.

Toplumumuz, Demokles’in

Kılıcı gibi tepesinden indirilmediği için bir türlü unutulmasına müsaade edilmeyen geçmişin yanlışlarını düşünerek, sistemin kendisine ve sağlığına zarar veren “Ne kadar iş, o kadar para” sebebiyle; puantaj ve dolayısıyla paraya yansıdığı için hastaneye rahat girmeyi, hekime rahat ulaşabilmeyi ve ilacını rahat alabilmeyi önemli bir gelişme olarak görmektedir.

Bunun yanı sıra, gereksiz müdahaleleri, gereksiz tetkikleri, aşırı teşhisleri ve tedavi olabilmek için bu kadar git gele rağmen neden tedavi olamadığını bir türlü sorgulamamaktadır.

Bilinmelidir ki; bu sistem sebebiyle hastalara yeterli zaman ayrılmadığı için tanı, tedavi ve özellikle koruyucu hekimlik son yıllarda sınıfta kalmıştır.

Öte yandan, konunun direkt hekimlere yansıyan kısmı olan ve sistemin temelini oluşturan puanlama ve buna bağlı ücretlendirme; adaletten, hakkaniyetten ve hasta güvenliğini sağlamaktan çok uzak olduğu için hekimler arası, hekim personel arası ve özellikle hekim hasta arası güveni, sağlıklı ilişkiyi, huzuru ve dayanışmayı ortadan kaldırmıştır. Düşünün

ki aynı kurumda hatta aynı klinikte çalışan hekimler arasında bir kaç kat ücret farkı doğabilmekte, bu da bütün düzeni, huzuru ve güveni alt üst etmektedir.

Bir hekimin hastalanması, kanuni hakkı olan izne ayrılması veya rapor alması durumunda yapılan ödemenin kesilmesi, alınan ücretlerin emekliliğe yansımaması da hekimlerin çalışma hevesini kırmakta hatta izne ayrılmadan uzun süreli ve yıpratıcı çalışmalarına sebep olmaktadır.

Dünyanın hiçbir ülkesinde olmayan ve bir hekimin maaşının altı katına kadar performans ücreti alabileceği olması ve performans harici maaşlarının çok düşük olması da hekimleri aşırı teşhis, tetkik, müdahaleye ittiği için hasta güvenliği çok kötü yönde etkilenmektedir.

Bunun yanı sıra yetkililerin pembe tablolarla anlattığı, aslında hiç de öyle olmayan, hastaların başlarına neler geldiğini bir türlü bilemedikleri bu sistemde, yöneticilerin hak etmeden aldıkları çok yüksek ücretler hariç, hiçbir hekimin ulaşamadığı rakamlardan sanki alınıyormuş gibi bahsedilerek toplum yanlış yönlendirilmekte ve hekimlere düşman bir

toplum oluşturulmaktadır.

Bu durum aslında ne olup bittiğini bilen ve olayı bütün sıkıntılarıyla yaşayan ve bunu hizmet ettiği topluma bir türlü anlatamayan sağlık personelinin çok kötü yönde etkilemekte, motivasyonlarını yok etmektedir.

Bu sistem sonucu ülkemizde hastaların tedavi edilebilirliğinin azalması, ilaç kullanımının gereksiz yere çok yüksek rakamlara ulaşması, kişi başına düşen muayene ortalamasının neredeyse çift haneli rakamlara ulaşması da bu sistemin olması gereken hedeflerin çok çok gerisinde kaldığını göstermektedir.

Aldıkları ücretlerin artmasına rağmen hekimlerin %93 gibi kahhar ekseriyetle sistemden neden rahatsız olduklarını, neden güvensiz, huzursuz ve şikâyetçi olduklarını düşünme zamanı gelmiştir hatta geçmiştir.

Özellikle toplumumuz bunu çok iyi düşünmeli ve değerlendirmelidir, çünkü aslında olan bu milletin ve ülkenin sağlığına olmaktadır.

Nasip olursa bir daha ki sefere bu sorunlara çözüm arayabilmek ve çözüm önerilerimizi sunabilmek amacıyla, hoşçakalınız.

Bu sistem getirilirken mevcut alt yapının, bölgeler, kurumlar, hastaneler arası insani ve alt yapı gücünün önemsenmemesi, dikkate alınmaması sonucu, Ferrari ile Murat 124'ün aynı yarış pistine konularak "Hadi bakalım kim kimi geçecek" gibi anlamsız bir yarışa sokulmasına benzer bir şekilde taraflar arasında adaletsizliğe, güvensizliğe, gereksiz bir rekabete yol açmıştır.

Sağlık harcaması 84 milyar 390 milyon TL olarak gerçekleşti

Türkiye'de kişi başı sağlık harcaması

1110 TL

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
verilerine göre 2012 yılında 74 milyar 189 milyon TL olup, 2013 yılında %13,8 oranında artarak, 84 milyar 390 milyon TL'ye ulaştı. Cari sağlık harcamasının toplam sağlık harcaması içindeki payı, 2012 yılında %94,7, 2013 yılında ise %94,4 olarak gerçekleşti.

Sağlık harcaması 84 milyar 390 milyon TL olarak gerçekleşti

Sağlık harcaması, 2012 yılında 74 milyar 189 milyon TL olup, 2013 yılında %13,8 oranında artarak, 84 milyar 390 milyon TL'ye ulaştı. Cari sağlık harcamasının toplam sağlık harcaması içindeki payı, 2012 yılında %94,7, 2013 yılında ise %94,4 olarak gerçekleşti.

Kişi başı sağlık harcaması 1 110 TL olarak gerçekleşti

Kişi başı sağlık harcaması, 2012 yılında 987 TL iken, 2013 yılında 1 110 TL olarak gerçekleşti. Aynı gösterge, ABD Doları (\$) bazında değerlendirildiğinde, kişi başı sağlık harcaması 2012 yılında 548 \$ iken, 2013 yılında 583 \$ olarak hesaplandı.

Hizmet sunucularına göre sağlık harcamaları, 2012-2013

	(Milyon TL)							
	2012				2013			
	Toplam	%	Genel devlet	Özel sektör	Toplam	%	Genel devlet	Özel sektör
Toplam sağlık harcaması	74 189	100,0	50 700	23 489	84 390	100,0	60 220	71 502
Çarşı sağlık harcaması	70 288	94,7	50 040	20 248	79 792	94,4	60 447	71 250
Hastaneler	56 088	75,6	39 600	16 488	64 785	79,4	54 095	64 000
Evde hemşirelik bakımı	2	0,0	-	2	2	0,0	-	2
Ayaktan bakım sunanlar	10 126	13,6	7 118	3 008	10 607	12,6	7 928	12 500
Perakende ilaç ve diğer tıbbi malzeme sunanlar	19 106	25,8	14 400	4 706	21 220	25,2	15 747	24 000
Halk sağlığı programlarının sunumu ve yönetimi	2 648	3,6	2 540	108	3 167	3,8	3 107	3 600
Genel sağlık yönetimi ve eğitimi	345	0,5	191	154	312	0,4	207	100
Sınıflandırmayan diğer kategori	2 077	2,8	1 000	1 077	2 398	2,8	1 200	1 140
Yatırım	3 901	5,3	3 137	764	4 688	5,6	3 701	5 500

Sağlık harcaması gayri safi yurtiçi hasılanın (GSYH) %5,4'üdür

Toplam sağlık harcamasının GSYH'ye oranı, 2012 yılında %5,2 iken, 2013 yılında %5,4'e yükseldi. Genel devlet sağlık harcaması için bu oran, 2012 yılında %4,1 iken, 2013 yılında %4,2 olarak gerçekleşti. Özel sektörde ise bu oran, 2012 yılında %1,1 iken, 2013 yılında %1,2'ye ulaştı.

Sağlık harcamalarının %78,5'i genel devlet bütçesinden karşılandı

Genel devlet sağlık harcamasının toplam sağlık harcaması içindeki payı, 2012 yılında %79,2, 2013 yılında ise %78,5 olarak gerçekleşti.

Sağlık harcamalarının %16,8'i hane halkları tarafından karşılandı

Hane halkları tarafından yapılan cepten sağlık harcamasının toplam sağlık harcaması içindeki payı, 2012 yılında %15,8 iken, 2013 yılında %16,8'e yükseldi.

Hane halklarının sağlık harcamaları hesaplandı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) araştırmaya ilişkin şu açıklamayı yaptı: "Sağlık harcamaları istatistikleri, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü tarafından geliştirilen Sağlık Hesapları Sistemi metodolojisine uygun olarak oluşturulmaktadır. Ülke genelinde ilk kez 1999-2000 yılları için Sağlık Bakanlığı tarafından yayınlanan veriler, takip eden yıllarda Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hesaplanarak yıllık olarak yayınlanmaya başlandı. TÜİK'in

Sağlık harcamalarına ilişkin temel göstergeler, 2012-2013

	2012	2013
Toplam sağlık harcaması		
Milyon Türk Lirası (TL)	74 189	84 390
Milyon ABD Doları (\$)	41 173	44 317
Kişi başı sağlık harcaması		
Türk Lirası (TL)	987	1 110
ABD Doları (\$)	548	583
Toplam sağlık harcamasının gayri safi yurtiçi hasılaya oranı (%)	5,2	5,4
Genel devlet sağlık harcamasının toplam sağlık harcamasına oranı (%)	79,2	78,5
Hanehalkı sağlık harcamasının toplam sağlık harcamasına oranı (%)	15,8	16,8

araştırmasında, 2013 yılı ve revize edilen 2012 yılına ait sağlık harcamaları istatistikleri ve temel göstergelerine karşılaştırmalı olarak yer verildi. Sağlık harcamalarının 2013 yılına ilişkin hesaplama çalışmalarında, hane halklarının sağlık harcamaları modül anket yoluyla daha detaylı elde edildi. Modül anketten elde edilen dağılımlar doğrultusunda, 2012 yılındaki hane halklarının sağlık harcamaları yeniden hesaplandı. Modül anketin sonuçlarının hesaplama yöntemine yansıtılmasının yanı sıra, bazı idari kayıtlarda meydana gelen güncellemeler de 2012 yılına ait sağlık harcamalarının revize edilmesini gerektirdi.

Sağlık harcamaları istatistikleri, finansman kurumları ve hizmet sunucuları detayında verildi. Çalışmada; harcama rakamları esas alınmış olup, kurumsal nitelikli veriler idari kayıtlardan, hane halklarının ödemiş olduğu sağlık harcamaları ise modül anket yoluyla elde edildi."

Türkiye'nin 2013 doğum
ve ölüm oranları açıklandı

2013 yılında bebek ölüm hızının
en yüksek olduğu il %25.1 ile
Kilis, en düşük olduğu il ise %5.3
ile Tunceli oldu.

Bir ayını doldurmadan ölen
bebeklerin oranı 2012 yılında
%65.8 iken bu oran 2013 yılında
%64.7'ye düştü. 2013 yılında
ölen bebeklerin %13.8'inin ilk
gün, %30.6'sının 1-6 günlükken,
%20.3'ünün ise 7-29 günlükken
öldüğü görüldü. 1-4 aylıkken ölen
bebeklerin oranı ise %22.8 oldu.

EN FAZLA BEBEK ÖLÜMÜ KİLİS'TE, EN AZ TUNCELİ'DE

2013'te kaba ölüm hızının en yüksek olduğu il %9.2 ile Kastamonu, en düşük olduğu iller ise %2.7 ile Hakkari ve Şırnak olarak belirlendi.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) "Ölüm İstatistikleri" 2013 yılına ilişkin verilerine göre, ölüm sayısı 2012 yılında 376 bin düzeyindeyken, 2013 yılında 372 bin 94 kişiye geriledi. Buna göre, ölenlerin %55'ini erkekler, %45'ini kadınlar oluşturdu.

TÜİK verilerine göre, bin kişi başına düşen ölüm sayısını ifade eden "kaba ölüm hızı" 2012 yılında %5.0 düzeyindeyken, ölümlerdeki azalmaya bağlı olarak, bu hız 2013 yılında %4.9'a düştü. Diğer bir ifade ile 2012 yılında 10 bin kişi başına 50 ölüm düşerken, 2013 yılında 10 bin kişi başına 49 ölüm gerçekleşti.

KABA ÖLÜM ORANI BATIDA YÜKSEK, GÜNEYDOĞU'DA DAHA AZ!

TÜİK verileri, kaba ölüm oranının, nüfusun daha yaşlı olduğu batı illerinde daha yüksek, çocuk ve genç nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu Doğu ve Güneydoğu illerinde düşük olduğunu gösterdi.

Kaba ölüm hızı illere göre incelendiğinde, 2013 yılında kaba ölüm hızının en yüksek olduğu il %9.2 ile Kastamonu oldu. Kastamonu ilini %9.0 ile Sinop, %8.0 ile Çankırı ve %7.9 ile Çanakkale ve Kırklareli izledi. Kaba ölüm oranında ikinci olan Sinop, TÜİK'in daha önce açıklanan "Yaşam Memnuniyeti" istatistiklerinde, "en mutlu il" olarak belirlenmişti.

Kaba ölüm hızının en düşük olduğu iller ise %2.7 ile Hakkari ve Şırnak oldu. Bu illeri %3.0 ile Batman, %3.1 ile Mardin ve %3.2 ile Şanlıurfa, Muş ve Diyarbakır izledi.

Bebekğin yaşı	2012		2013	
	Sayı	%	Sayı	%
Toplam	14 931	100,0	13 900	100,0
0 günlük	2 040	13,7	1 920	13,8
1-6 günlük	4 961	33,2	4 248	30,6
7-29 günlük	2 820	18,9	2 819	20,3
1-4 aylık	3 284	22,0	3 174	22,8
5-8 aylık	1 226	8,2	1 188	8,5
9-11 aylık	600	4,0	551	4,0

En yüksek iller	2012		2013		En düşük iller	Bebek ölüm hızı (%)	
	Bebek ölüm hızı (%)	En düşük iller	Bebek ölüm hızı (%)	En düşük iller			
Malatya	19,5	Kırklareli	6,0	Kilis	25,1	Tunceli	5,3
Ağrı	17,7	Bayburt	6,2	Batman	17,2	Rize	5,8
Bingöl	17,8	Kırşehir	7,1	Gaziantep	17,2	Kırşehir	6,3
Sirt	17,4	Gümüşhane	7,4	Van	17,1	Bartın	6,5
Şırnak	16,7	Edirne	7,8	Ağrı	16,8	Gümüşhane	6,6
Ardahan	16,6	Burdur	8,3	Elazığ	15,6	Yalova	6,7
Gaziantep	16,2	Yozgat	8,4	Erzurum	15,6	Amasya	6,7
Şanlıurfa	15,8	Ankara	8,5	Şanlıurfa	15,5	Yozgat	7,1
Kilis	15,6	Yalova	8,5	Hakkari	15,3	İzmir	7,1
İsparta	15,4	Bursa	8,5	Sirt	15,2	Karabük	7,2

CANLI DOĞAN 10 BİN BEBEKTEN 108'İ ÖLDÜ

Bebek ölüm hızı illere göre incelendiğinde, 2013 yılında bebek ölüm hızının en yüksek olduğu il %25.1 ile Kilis oldu. Kilis ilini %17.2 ile Batman ve Gaziantep, %17.1 ile Van ve %16.8 ile Ağrı izledi. Bebek ölüm hızının en düşük olduğu il ise %5.3 ile Tunceli oldu. Tunceli'yi %5.8 ile Rize, %6.3 ile Kırşehir ve %6.5 ile Bartın izledi.

Bir ayını doldurmadan ölen bebeklerin oranı 2012 yılında %65.8 iken bu oran 2013 yılında %64.7'ye düştü. 2013 yılında ölen bebeklerin %13.8'inin ilk gün, %30.6'sının 1-6 günlükken, %20.3'ünün ise 7-29 günlükken öldüğü görüldü. 1-4 aylıkken ölen bebeklerin oranı ise %22.8 oldu.

ÖLENLERİN YAKLAŞIK YARISI YAŞLILAR

Ölümler yaş grubuna göre incelendiğinde, en yüksek ölüm oranının 75 ve daha yukarı yaşta olduğu görüldü. Buna göre, 75 ve daha yukarı yaşta ölenlerin oranı 2012 yılında %46.2 iken bu oran 2013 yılında %47.1'e yükseldi. En düşük ölüm oranı ise 2012 yılında %0.5 ile 10-14 yaş grubunda görülürken, 2013 yılında %0.5 ile 5-9 ve 10-14 yaş gruplarında görüldü.

Bebek ölüm sayısı da, 2012 yılında 14 bin 931 iken bu sayı 2013 yılında 13 bin 900'e düştü. Bebek ölüm hızı, 2012 yılında %116 düzeyindeyken, bu hız 2013 yılında %10.8 oldu. Diğer bir ifade ile 2013 yılında canlı doğan her 10 bin bebekten 108'i öldü.

BU GÜNDEN
SONRA
DİVANDA
DERGÂH DA
BARGÂH DA
MECLİSTE
VE
MEYDANDA
TÜRKÇE
DEN BAŞKA
DİL
KULLANIL
MAYACAKDIR.

KARAMAN
OĞLU
MEHMET
BEY

13.5.1277

TARİHTEN GELECEĞE TÜRK DİLİ

Prof. Dr. Ahmet B. ERCİLASUN

Türk dilinin en eski izleri Sümer kaynaklarındaki Türkçe sözlerdir. M.Ö. 3100-M.Ö. 1800 yılları arasına ait Sümerce metinlerde 300'den fazla Türkçe söz yer almaktadır. Sümerceyle Türkçedeki ortak sözler ya ortak kökenden gelmektedir ya da alış veriş sonucu ortaya çıkmıştır. Hangi ihtimal doğru olsun Türkçenin ilk verileri M.Ö. 2000-3000 arasına çıkmakta, yani bundan 4-5000 yıl geriye gitmektedir. Ortak sözler Türklerle Sümerlerin komşu olduklarını da gösterir. Türklerin hiç olmazsa bir bölümü M.Ö. 2000-3000 yılları arasında, belki de daha önce Ön Asya'da yaşamış olmalıdır.

M.Ö. 7.-3. yüzyıllar arasında Karadeniz'le Hazar'ın kuzeyinde ve Kuzeydoğusunda yaşayan Sakaların önemli bir bölümü ve yöneticileri de büyük ihtimalle Türktü. M.Ö. 6. yüzyılda yaşamış olan Sakaların kadın hükümdarının adı Yunan kaynaklarında Tomiris olarak geçer. Bu kelime Türkçe Temir (demir) olsa gerektir.

DîvânüLûgati't-Türk'te anlatıldığına göre İskender'in Türkistan seferi sırasında (M.Ö. 330'lar) Türklerin bir kısmı, hükümdarları Şu yönetiminde Hocent civarında, yani Seyhun'un yukarı havzalarında idiler. İskender'in gelişyle Şu ve idaresindeki Türkler Altaylara çekildiler; Oğuzlar ise Hocent civarında kaldılar.

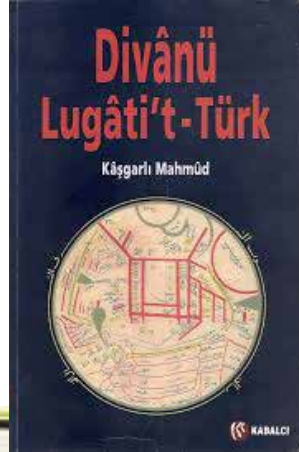
Çin kaynaklarındaki ilk bilgilere göre Türkler Çin'in kuzeyindeki bozkırlarda yaşıyorlardı. M.Ö. 220'lerde

ortaya çıkan Tuman (Teoman) Yabgu ve M.Ö. 209'da hükümdar olan oğlu Motun (Mete) Yabgu, Hunların büyük hükümdarları idiler ve merkezleri bugünkü Moğolistan'da bulunan Orhun vadisinde idi. Hunlardan sonra da Topalar, Avarlar, Göktürkler, Uygurlar dönemlerinde, M.S. 840'a kadar Türklerin merkezi Orhun vadisinde olmuştur. M.Ö. 220 - M.S. 840 arasındaki 1000 küsur yıllık dönemde Türkler kudretli zamanlarında Okyanus kıyılarından Hazar'a, hatta bazen Karadeniz'in kuzeyine kadar uzanan topraklara hükmediyorlardı. Türklerden bir bölümü M.S. 370'lerde İdil'i geçmiş ve Kafkaslarla Karadeniz'in kuzeyine ulaşmıştı. Batı Hunları, Bulgarlar, Avarlar, Peçenekler ve Kıpçaklar 370'ten başlayarak yüzyıllar boyunca Doğu Avrupa ve Balkanları yönetimleri altında bulundurmışlardır.

Asya ve Avrupa Hunlarına ait herhangi bir Türkçe metin elimizde bulunmamaktadır. Ancak Çin ve Bizans kaynaklarına geçen bazı özel adlar ve kelimeler onlara ait Türkçe veriler olarak kabul edilmektedir. Çin kaynaklarında geçen tenri, kut, yabgu, ordu, temir gibi sözlerin Çinceleşmiş biçimleri, milât yıllarına ait Türkçe verilerdir. Attilâ'nın babasının adı olan Muncuk (Boncuk) ve oğullarının adları Denizik, İrnek, İlek Türkçeye açıklanabilmektedir. 6.-9. yüzyıllardaki Tuna Bulgarlarından yıl ve ay adları ile birkaç kelime bazen küçük metinler kalmıştır. Yıllar hayvan adlarıyla adlandırıldığı için yıl adları aynı zamanda çeşitli hayvanların adlarını gösteriyordu. Aylar sıra sayılarıyla ifade edildiği için Bulgar Türkçesindeki sayıların adlarını da böylece öğrenmiş oluyorduk.

Moğolistan'da bulunmuş olan 6 satırlık Çoyr yazıtı tarihi bilinen en eski metindir. İltiş Kağan'a katılan bir askeri anlatan metin 687-692 arasında yazılmış olmalıdır. Orhun anıtları olarak bilinen İşbara

Tamgan Tarkan (Ongin), Köl İç Çor (İhe-Huşotu), Tonyukuk, KölTigin, Bilge Kağan anıtları 719-735 yılları arasında yazılmışlardır. Uygurların ikinci kağanı Moyun Çor Kağan'a ait Taryat, Tes ve Şine-U-su anıtları 753-760 arasında dikilmiştir. Moğolistan'da, Yenisey vadisinde, Kazakistan'da, Talas'ta (Kırgızistan), Kuzey Kafkasya'da, İdil-Ural bölgesinde, Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve Polonya'da Göktürk harfleriyle yazılmış daha yüzlerce yazıt bulunmuştur. Bu küçük yazıtların 7.-10. yüzyıllar arasında yazıldığı tahmin edilmektedir. Demek ki bu yüzyıllarda Doğu Avrupa ve Balkanlardan, hatta Macaristan'dan Güney Sibirya'ya ve Moğolistan içlerine kadar uzanan sahada Türkçe, Göktürk harfleriyle yazılan bir yazılı dil olarak kullanılmaktaydı. 9. yüzyıldan itibaren Türkçenin yazılı ürünlerini daha güneyde, Tarım havzasında da görmeye başlıyoruz. 840'ta Tarım havzasında ve Gansu bölgesinde devletler kuran Uygurlar; Göktürk, Uygur, Soğdak ve Brahmi alfabeleriyle kâğıt üzerine yüzlerce eser yazdılar, yüzlerce belge bıraktılar. Hatta bunların

bir kısmı yazma değil, basma eserlerdi. Uygur yazılı eserleri, Gansu bölgesinde 17. yüzyıla kadar devam etmiştir.

11. yüzyılda Kâşgar ve Balasagun çevresi de bir Türk kültür çevresi olarak ortaya çıkar. 1069 tarihli Kutadgu Bilig Balasagun'da yazılmaya başlanmış, Kâşgar'da Karahanlı hükümdarına sunulmuştur. 1070'lerde Bağdat'ta kaleme alınan Dîvânü Lûgati't-Türk de aslında Kâşgar muhitinin eseridir. Türkler 10. yüzyılda Müslüman oldukları hâlde 11. yüzyılda Arap yazısı henüz Türklerin yazısı hâline gelmemişti. Kâşgarlı-Mahmud 1070'lerde Türk yazısının Uygur yazısı olduğunu kesin şekilde kaydeder.

KâşgarlıMahmud Türklerin 20 boy olduğunu yazar ve onları batıdan doğuya doğru şöyle sıralar:

1. Beçenek, 2. Kıfçak, 3. Oğuz, 4. Yemek, 5. Başgırt, 6. Basmıl, 7. Kay, 8. Yabaku, 9. Tatar, 10. Kırkız, 11. Çigil, 12. Tohsı, 13. Yağma, 14. Uğrak, 15. Çaruk, 16. Çomul, 17. Uygur, 18. Tangut, 19. Hıtay. Listedeki Hıtay'ı Kâşgarlı'nın ifadesiyle "Çin ülkesi" olarak ayırmak gerekir. Bu sıralamadan az sonra Kâşgarlı Beçeneklerle Kıfçaklar arasına Suvarlarla Bulgarları yerleştirir. Kâşgarlı'nın iki dilli oldukları için dillerini bozuk saydığı Soğdak, Kençek, Argu ve Tangutlardan Arguları da Türk boyları arasında saymalıyız. Demek ki 11. yüzyılda Balkanlardaki Bizans sınırından Çin ve Moğalistan içlerine kadar Türkçe konuşuluyordu.

13. yüzyılda Türk yazı dilinin merkezileştiği bölge Aral'ın güneyindeki Harezmi bölgesidir. 13.-14. yüzyıllarda Altınordu'nun merkezi olan Hazar'ın kuzey kıyısındaki Saray'dan hatta daha batıdaki Kırım'dan Tarım havzasının doğusundaki Gansu'ya kadar Türk yazı dili kesintisiz olarak kullanılıyordu. Tarım havzasıyla Gansu'da kullanılan dile Türkoloji literatüründe Uygur Türkçesi, Altınordu ve Türkistan sahasında kullanılan dile ise Harezmi Türkçesi denmektedir. Ancak ikisi arasında ses ve gramer yönünden hemen hemen hiç fark yoktur. Yazıları ise farklıdır. Birincisi Uygur, ikincisi Arap yazısını kullanır.

13. ve 14. yüzyıllarda Türk yazı dili, bu ana sahadan başka üç coğrafyada daha kullanılıyordu. Bunlardan biri Yukarı İdil (bugünkü Tataristan) sahasıdır. Burada bulunan mezar kitabelerinin dili İdil Bulgarçası idi. İkincisi Mısır ve kısmen Suriye idi. Buradaki yazı dili Harezmi Türkçesine çok yakındı ve Kıpçak Türkçesi adını taşıyordu. Üçüncü saha Azerbaycan ve Anadolu sahasıydı. 13. yüzyılda bu alanda Oğuz ağzına dayanan yeni bir yazı dili doğmuştu. Bu yazı dili Balkanlara doğru sahasını genişleterek kesintisiz şekilde bugüne dek sürmüştür. Sadece mezar ki-

tabelerinde gördüğümüz İdil Bulgarcası 14. asırdan sonra yerini Kıpçakçaya bırakır. Mısır ve Suriye’de ise 15. yüzyıldan sonra Kıpçak Türkçesi kullanılmaz olur.

Karadeniz, Kafkaslar, Hazar denizi ve İran, Kuzey-Doğu Türkçesi ile Batı Türkçesini ayıran tabii sınırlardır. 11. yüzyıldan itibaren Oğuzlar İran’ı aşarak Azerbaycan ve Anadolu’ya gelmişler ve Batı Türklüğünü oluşturmuşlardır. Batı Türklüğü 14. yüzyılda Balkanlara taşmış, daha sonra Macaristan sınırına dayanmıştır. Bugünkü Irak ve Suriye’nin kuzey bölgeleri de Batı Türklerinin 11. yüzyıldan itibaren yerleştikleri yerlerdi ve buralardaki nüfus Anadolu Türklüğünün tabii uzantısıydı. Öte yandan Kuzey Afrika ve Arap ülkelerine de önemli miktarda Osmanlı Türkü yerleşmişti. Bütün bu sahalarda Batı Türkçesi ortak bir yazı dili olarak kullanılmıştır. 13. ve 14. yüzyıllarda Anadolu ve Azerbaycan’da yazılan eserleri, yazı dili olarak birbirinden ayırmak kolay değildir. Bu asırlarda yazı dili henüz standartlaşmamıştır; esasen Azerbaycan, Anadolu ve Balkanlarda henüz siyasi birlik de yoktur; bölgede çeşitli Türk beylik ve devletleri hüküm sürmektedir. 15. yüzyılda Osmanlılar güçlenerek birliği kurmaya yönelirler ve yeni oluşmaya başlayan İstanbul ağzı esasında Osmanlı Türkçesi standart hâle gelir. 16. yüzyılda Doğu ve Güney-Doğu Anadolu ile birlikte Suriye ve Irak da Osmanlı topraklarına dahil olur; böylece bu bölgeler de Osmanlı Türkçesi alanı içine girerler. Kuzey ve Güney Azerbaycan, İran’la birlikte bir başka Türk devletinin, Safevîlerin yönetiminde kalır. Ancak yine de 16. asırda Azerbaycan ve Osmanlı yazı dillerinin kesin şekilde ayrıldığını söylemek doğru değildir. Hatayî ve Fuzulî her iki çevrenin de şairidir. 17. yüzyıldan sonra iki yazı dilinin ayrıldığını söylemek mümkündür; ancak aralarındaki fark yok denecek kadar azdır.

Kuzey ve doğu Türklerinde Harezmi Türkçesinin devamı niteliğindeki Çağatay Türkçesi tek ve ortak yazı dili olarak 15. yüzyıldan 20. yüzyıl başlarına kadar sürdü. Bunun bir tek istisnası vardı: Kırım Hanlığı. Osmanlı idaresinde bulunduğu için Kırım Hanlığında kullanılan yazı dili Osmanlı Türkçesi idi.

13. yüzyıldan itibaren iki ayrı yazı dili hâlinde gelişen Doğu ve Batı Türkçeleri sürekli olarak birbirleriyle temasta olmuşlardır. Çağatay sahası eserleri, özellikle Nevayî Osmanlı ve Azerbaycan Türklerince hep okunmuştur. Buna karşılık Osmanlı eserleri de özellikle İdil-Ural bölgesinde sürekli okunmuştur. Osmanlı ve Azerbaycan sahasında Nevayî’ye Çağatayca olarak nazireler yazılmış ve bu 19. yüzyıla ka-

dar sürmüştür.

1552’de Kazan’ın düşmesiyle başlayan Rus yayılması 1885’te Batı Türkistan’ın işgaliyle tamamlanmıştır. Doğu Türkistan 1760’larda Çin işgaline uğramıştı. 19. yüzyılın sonuna gelindiğinde bağımsız olan Türkler sadece Osmanlı Türkleriydi.

19. yüzyılın ortalarında Türk yazı dilleri için yeni bir süreç başlar. Kazan Üniversitesinde hocalık yapan müsteşrik ve papaz İlminski, her Türk boyunun konuşma dilinin ayrı bir yazı dili hâline gelmesi gerektiği görüşünü ortaya koyar ve bunun için çalışmaya başlar. Özellikle Tatar aydınlarıyla Kazan’da okuyan Kazak aydınları üzerinde etkili olur. Bu iki Türk boyunun bazı yazar ve şairleri, ortak olan Çağatay yazı dili yerine kendi konuşma dillerini yazı dili hâline getirmeye çalışırlar. Yüzyılın sonlarına doğru Tatar ve Kazak yazı dillerinin ilk eserleri verilmeye başlar. İlminski’ye karşılık Gaspıralı İsmail, 1884’te Bahçesaray’da (Kırım) çıkarmaya başladığı Tercüman gazetesi ve Türk dünyasının her tarafında açtığı usûl-i cedit okulları vasıtasıyla ortak yazı dilini savunur; bütün Türk dünyasının sadeleştirilmiş İstanbul Türkçesinde birleştirilmesini ister. Rusya’da Meşrutiyetin ilân edildiği 1905 yılından itibaren Kırım, İdil-Ural, Azerbaycan ve Türkistan bölgelerinde Türk yazı dili konusu sıkı bir şekilde tartışılır. Gaspıralı İsmail’in tesirinde kalan Türk aydınları yazı dilinde birlik fikrini savunurlar ve buna uygun eserler verirler. İlminski’nin fikirleri ise başka müsteşrikler ve Çarlık memurları tarafından yayılmaya çalışılır. İlminski gibi bir papaz ve müsteşrik olan Nikolay Ostroumov 1870’ten 1918’e kadar Türkistan Vilâyetinin Gazeti’ni çıkararak bu gazete vasıtasıyla İrancalaşmış Özbek ağızlarını yazı dili hâline getirmeye çalışır. 1888-1902 arasında çıkarılan Dala Vilâyeti gazetesi Kazakçayı, 1905-1908 arasında çıkarılan Mecmûa-yıMâverâyı Bahr-ı Hazar Türkmenceyi yazı dili yapmaya uğraşır. Her üç gazete de Çar idaresince çıkarılmaktadır. Yüzyılın başındaki bu tartışma ve uygulamalar kaynaklara ulaşmanın zorluğu yüzünden bugüne kadar ciddi şekilde araştırılmış değildir. Ancak 1917’deki Bolşevik ihtilâlinde sonra serbest tartışma ortamı yok edilmiş, İlminski ve Ostroumov’un fikirleri zorla uygulanarak her Türk boyunun konuşma dili ayrı yazı dili hâline getirilmiştir. Bu süreç Sovyetler Birliği’nde 1930’larda tamamlanmıştır. Çin idaresindeki Doğu Türkistan’da ise Uygurca, Çağatay yazı dilinin devamı olarak sürerken 1949’daki komünist idareden sonra mahallileştirilmiştir. Alfabe değişiklikleriyle bu süreç hızlandırılmış, her Türk yazı dili için ayrı

alfabeler oluşturularak farklılık artırılmaya çalışılmıştır. Bütün bu çalışmalar sonunda bugün 20 Türk yazı dili ortaya çıkmış bulunmaktadır: 1) Türkiye Türkçesi, 2) Gagavuz Türkçesi, 3) Azerbaycan Türkçesi, 4) Türkmen Türkçesi, 5) Kırım Tatar Türkçesi, 6) Karaçay-Malkar Türkçesi, 7) Nogay Türkçesi, 8) Kumuk Türkçesi, 9) Kazan Tatar Türkçesi, 10) Başkurt Türkçesi, 11) Kazak Türkçesi, 12) Karakalpak Türkçesi, 13) Kırgız Türkçesi, 14) Özbek Türkçesi, 15) Uygur Türkçesi, 16) Altay Türkçesi, 17) Hakas Türkçesi, 18) Tuva Türkçesi, 19) Saha (Yakut) Türkçesi, 20) Çuvaş Türkçesi. Rusya bugün dahi yeni yazı dilleri oluşturma fikrini bırakmış değildir. Tataristan Cumhuriyeti dışında kalan Batı Sibirya Tatarları ile Güney Sibirya'daki Şorların ağızları bazı fonlar ve yardımlar yoluyla yazı dili hâline getirilmeye çalışılmaktadır.

Türk dünyasında 1990'dan beri yeni bir süreç başlamıştır. Beş Türk cumhuriyeti bağımsız olmuş, diğerleri de daha serbest hareket edebilme imkânlarına kavuşmuştur. Şimdi artık kendi kültür politikalarını kendileri tayin edecek duruma gelmişlerdir. Nitekim bunun etkisi de kısa zamanda görülmeye başlanmıştır. 1991 Aralık ayında Azerbaycan, 1993 Nisanında Türkmenistan, 1993 Eylülünde Özbekistan, 1994 Şubatında Karakalpakistan Lâtin alfabesine geçme kararı almışlardır. Bu ülkelerde yeni alfabeyle geçiş kademeli olarak uygulamaya konmuştur. Öte yandan Kırım Türkleri ile Gagavuzlar da Lâtin alfabesine geçerek bazı süreli yayınlarını yeni alfabeyle

basmaya başlamışlardır.

“Dil dışı şartlar” dediğimiz siyasî, iktisadî ve kültürel ilişkiler de Türk yazı dilleri arasında yeni etki-leşim ve oluşumlara yol açmaya başlamıştır. Türkiye’de Türk cumhuriyetlerinin edebiyatlarına ait bazı parçalar lise edebiyat kitaplarına konmuştur. Türk Ocakları, Kültür Bakanlığı, TÖMER gibi kuruluşlarca Türk lehçelerini öğreten kurslar açılmıştır. Nihayet dört üniversitede (Ankara, Gazi, Muğla, Atatürk) Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümleri açılmıştır. Pek çok Türkiyeli genç Türk cumhuriyetlerinde öğrenim görmektedir. Sayıları az da olsa sosyal bilim dallarındaki bazı genç araştırmacılar Türk toplulukları arasında araştırmalar yapmaya başlamışlardır. Avrasya televizyonunun bazı genç yapımcıları da Türk dünyasına sık sık giderek yeni yapımlara imzalarını atmaktadırlar. Siyasî, iktisadî, ilmî ve kültürel heyetler de sık sık bu dünyaya yolculuk etmektedir. Türk cumhuriyet ve topluluklarında uzun süreli kalan iş adamları ve görevliler de az değildir. Bütün bu teşebbüs ve ilişkiler Türk lehçelerinin Türkiyeli aydınlar ve gençler tarafından öğrenilmesine yol açmaktadır.

Türkiye Türkçesinin diğer Türklerce öğrenilmesi ise çok daha büyük ölçülerde karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de öğrenim görerek bizim lehçemizi öğrenen öğrencilerin sayısı 10.000’i geçmiştir. İktisadî, kültürel veya ilmî sebeplerle Türkiye’ye gelip kısa veya uzun süreli ülkemizde kalan ve Türkiye Türkçesiyle bizlerle anlaşabilen pek çok insan vardır. Öte

yandan Türk cumhuriyet ve topluluklarında pek çok okul açılmıştır ve bu okullarda on binlerce öğrenci okumakta, Türkiye Türkçesini öğrenmektedir. Doğrudan doğruya Türk televizyonlarını izleyebilen Azerbaycan veya Avrasya yayınlarına bakan Türkistan cumhuriyetleri bu kanalla da Türkiye Türkçesine aşina olmaktadır.

Bütün bu temas ve faaliyetlerin sonuçlarını önümüzdeki yıllarda görebiliriz. Türk televizyonlarını izleyen Azerbaycanlı çocuklar daha şimdiden Türkiye Türkçesindeki farklı kelimeleri tanımaya ve hatta kullanmaya başlamışlardır. Samaylot yerine uçak kelimesi pek çok Türk topluluğuna ulaşmıştır. Türkiye Türkleri de artık orun (yer), kıyın (zor), çalar(nüans), kayıtmak (geri dönmek), aylanmak (çevresinde dönmek), uçraşmak (karşılaşmak), tapmak (bulmak) gibi kelimeleri tanımaya başlamalıdır. Eski Sovyetler dışındaki Türk dünyası ile ilişkilerimiz de artmıştır. Batı Trakya, Bulgaristan, Makedonya, Yugoslavya, Romanya gibi Balkan ülkelerinde yaşayan Türklerle artık daha sık temas hâlindeyiz. Balkanlardan gelen pek çok Türk genci de Türk üniversitelerinde okumaktadırlar. Bu ülkelerin çoğunda ilk ve orta dereceli okullarda Türkçe öğretim yapılmakta, Türkçe gazete ve dergiler çıkarılmaktadır. Hemen hemen hepsinden Türk televizyonları izlenmektedir. İran'da da Azerbaycan Türkçesiyle (Arap harfleriyle) dergi ve kitaplar yayımlanmakta, belirli saatlere mahsus olarak radyo ve televizyon yayınları yapılmaktadır. İran'da artık Türkçe eğitim

talepleri başlamıştır. Irak'ta, 36. paralelin kuzeyinde birkaç yıldan beridir Türkçe öğretim yapılmaya başlanmıştır; Türkçe gazete ve televizyon yayınları yapılmaktadır.

Türk dili yarın nasıl olacaktır? Yukarıda sayılan gelişmeler elbette Türk dilinin yarınını büyük ölçüde belirleyecektir. 20 yıl sonra Türkiye Türkçesi, Türk dünyasındaki pek çok aydın tarafından bilinen ve Türkler arası plâtıformlarda kullanılan bir iletişim dili olacaktır. Bu süre içinde Birleşmiş Milletlerce kabul edilmiş olması da muhtemeldir. Türk dünyasının bazı genç aydınları az da olsa makale, şiir, hikâye ve kitaplarını Türkiye Türkçesiyle yazmaya başlayacaklardır. Onların, bizim yazı dilimizle yazdıkları eserlerde kendi lehçelerine ait bazı kelimeler, hatta fonetik ve morfolojik özellikler bulunabilecektir. Böylece bizler de o lehçelerden küçük tatlar almaya başlayacağız. Şüphesiz Türkiye Türklerinden yetişmiş bazı şair ve yazarlar da eserlerine Türk lehçelerinden kelimeler ve bazı özellikler serpiştireceklerdir. Bu hem Türkiye Türkçesinin kendi kaynaklarından beslenerek zenginleşmesine, hem de yeni tatlarla çeşitlenmesine yol açacaktır. Böylece 4000 yıl önce Sümer kaynaklarında görülen agar (ağır), di- (demek), dingir (tenri-tanrı), dug- (dökmek), men (ben), zae (sen), zag (sağ), gişig (eşik-kapı) gibi kelimeler önümüzdeki bin yıllarda sonsuzluğa doğru yollarına devam edeceklerdir.

ZEHİRLİ AYAKKABILAR KANSER YAPAR MI?

33 bin zehirli ayakkabının iç piyasaya sürüldüğünün ortaya çıkmasından sonra Uzakdoğu'dan ve özellikle Çin'den gelen ayakkabılar endişe doğurmaya devam ediyor. Kuşkusuz bu endişe sadece ayakkabı ile sınırlı değil, okul gereçleri, kırtasiye ve tekstil ürünlerinde de "kansere endişesi" var! Peki zehir ayakkabıdan nasıl vücuda geçiyor? Derinin bazal tabakasından aşağıya doğru damarlar bulunuyor. Ayakkabıdaki zehrin bu damarlardan emilimi sonucu karaciğer ve böbreklerde hasar meydana gelebiliyor. Peki kanser ihtimali ne kadar? İşte bu sorunun cevabı Türk Kansere Araştırma ve Savaş Kurumu Derneği Başkanı Prof. Dr. Şuayib Yalçın'dan geldi.

PROF. DR. YILMAZ: BİR KERE GİYMEKLE KANSER OLUNMAZ!

12-14 Aralık 2014 tarihleri arasında İstanbul'da yapılan 4. Uluslararası Gastrointestinal Kanserler Konferansı'nda (4.IGICC) konuşan Prof. Dr. Şuayib Yalçın, zehirli ayakkabıların istenilen miktarın üzerinde kanserojen madde içerdiğini ifade ederek, "Bu ürünlerin kanserojen madde taşıması bu kişilerin hemen kanser olacağı veya daha sonra kanser olacağı anlamına gelmiyor. Bizim ülkemizin tüzüğü var ama bunlar uyulmamış. Uzun dönemde bu maddeler kansere yol açabilir. Ama hasbelkader bir kez ayakkabı, çanta giyildi diye kanser olunmaz." dedi.

Prof. Dr. Şuayib Yalçın, şunları kaydetti: "Bunun için alınmış kurallar var. Bu tür kanserojen elemanlardan Avrupa Birliği ve Amerika'nın standartlarına göre, ülkemiz standartlarıyla bir araya gelerek bunlardan korunulması lazım. Buradaki temel sorun bu kurala uyulmamış olmasıdır. Buna da taviz verilmemiş olması sevindiricidir. Halkımıza kanserin öcü gibi gösterilmesi, kanserle insanların bazı durumlarının terbiye edilmeye çalışılması kanser algısını yanlış duruma çeker. Kanser korkusu ile birlikte kanserle baş etmelerini güçleştirir. Hem yeni insanları hem de kanser hastalarını zor durumda bırakıyor. Mevzuata uymayan maddelerle mücadele ederken bizler halkı korkutmadan yapmak istiyoruz. Halkımızı değil, o suçluları korkutmakta fayda var. Bu tür ayakkabıları, çantaları halkımız hak etmiyor. Uygun cezalar verilmelidir."

"KANSER, KALP HASTALIKLARINI GEÇTİ"

Uluslararası Kansere Savaş Örgütü (UICC) Başkanı Prof. Dr. Tezer Kutluk ise, "Kanserin dünyadaki ölüm nedenlerinin başında yer alacağını söylüyorduk. 2011 yılında bu gerçekleşti. 2012 yılında yayınlanan ölüm raporlarına göre 7 milyon 870 bin kişinin ölümüyle kanser, 7 milyon 20 bin kişiyle kalp hastalıklarının önüne geçti. Biz hangisinin önemli olduğunun savaşını vermiyoruz. Problemin boyutunun artmasının göstergesi bu. Her yıl 14 milyon kişi kanser oluyor, 8 milyon kişi ölüyor" şeklinde konuştu.

"SİNDİRİM SİSTEMİ KANSERLERİ SIK GÖRÜLÜYOR"

Sindirim sistemi kanserlerinin ülkemizde sık görüldüğünü aktaran Prof. Dr. Şuayib Yalçın, genellikle sinsi seyirli olan bu kanserlerin ileri evrede belirtilere yol açtıklarını ve çoğu kez geç aşamada teşhis edildiklerini söyledi. Geç teşhisle birlikte bu kanserlerde tedavi şansının azaldığını belirten Yalçın, korunma tedbirlerine dikkat çekerek şunları söyledi: "Tütün ve alkolden uzak durmak, sağlıklı beslenmek, kilo kontrolü ve egzersiz yapmak, enfeksiyonlardan korunmak, Hepatit B aşısı yaptırmak gerekir. Kalın bağırsak kanserlerinde tarama testleri ile erken tanı ve tedavi mümkündür."

KENTLERDEKİ YEŞİL ALANLARIN SAĞLIKTAKİ YERİ

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) kentlerde yaşayan insanlar için önerdiği kişi başına yeşil alan miktarı 15 metrekaredir. Türkiye'de özellikle İstanbul ve Ankara gibi büyük kentlerde bu rakam çok çok düşük. Örneğin İstanbul'da önceki yıllarda kişi başına düşen yeşil alan 3 metrekare iken bugün 1,97 metrekare! Kentlerde yer alan yeşil alanlar insan, hayvan ve kent ekosisteminin korunması için vazgeçilemez alanlardır.

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Cebeci Hastanesi'nde yapılan 4. Ulusal Tıp Günleri'nde Veteriner Hekim Adnan Serpen, "Kentlerdeki Yeşil Alanların Tek Sağlıktaki Yeri" başlıklı sunumunda önemli bilgiler paylaştı. Serpen, çarpık kentleşmenin yeşil alanlara verdiği tahribat ve dolayısıyla insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini dile getirdi.

KARBON DÖNGÜSÜ

Yeşil alan - insan sağlığı ve hayvan sağlığı...

(*) Kaynak: "ONE HEALTH" Analitik ve Standartlar - USDA,ARS, DVM, Kulaçları International Security and Environment Symposium, Ekim 2014, USA

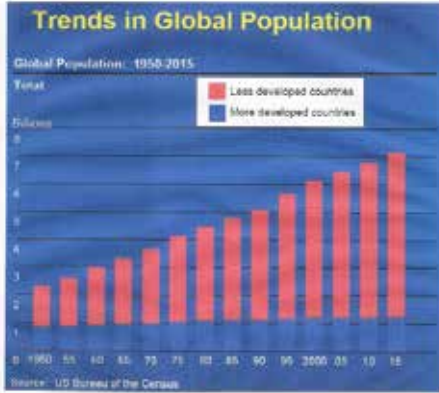
Canlılarda mevcut karbon bileşikleri aerobik (havacıl) parçalanma ile karbondioksit (CO²) ve suya (H²O) dönüşür. Bu parçalanma bazen anaerobik (havasız) şartlarda cereyan ederek CH⁴, CO², N² ve H²S oluşumuna yol açar. Oluşan CO² ve H²O fotosentezle bitkiler ve fotosentetik organizmalar aracılığıyla karbondioksitlere ve oksijene dönüşür. Oksijen ve karbondioksitler aerobik solunum yapan canlılar aracılığıyla tekrar CO² ve H²O'ya dönüşür. Bu döngü, dinamik reaksiyonlar zinciri halinde sürüp gider. Fosil yakıtların (kömür, petrol) ve ağaçların (odun) yakılması, tahribi ile doğaya aşırı ölçüde CO² verilmesi doğanın dengesini bozmakta ve "Sera Etkisi" denilen olaya neden olmaktadır.

KARBON DÖNGÜSÜNÜN BOZULMASI

Dünyanın ısınmasına neden olan bu etkiyi gidermek için bitki popülasyonunun artırılması ve fotosentezin hızlandırılarak karbondioksitin karbondioksit olarak doğaya dönmesi sağlanması gerekmektedir. Bu da orman ve bitki alanlarının artırılması ile mümkün olmaktadır. Her yıl 40 milyar ton karbon bitkiler tarafından asimile edilerek selüloz, nişasta ve diğer karbondioksitlere dönüştürülmektedir. Bu miktarın yaklaşık %25'i (10 milyar ton), bitkilerin solunumu ile CO² halinde tekrar atmosfere verilmektedir.

DÜNYA'DA GİDEREK ARTAN TREND; COĞRAFYA İLE ORANTISIZ KENTLEŞME

Dünya nüfusunda ciddi artış

(*) Kaynak: The Future of the veterinary profession. Dr. Katinka de Buijck, 20 May 2010, EA/EVE

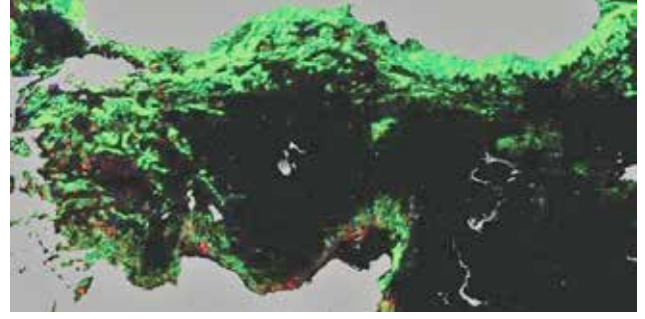
İstanbul'daki nüfus Türkiye coğrafyasında yaşayan nüfusun %18'ni oluşturmaktadır. Almanya; 357 bin m², 80 milyon nüfus, % 9,6'sı milyonluk kentlerde yaşıyor.

Türkiye; 783 bin m², 75,6 milyon nüfus, % 41,4'ü milyonluk kentlerde yaşıyor. Almanya'da dört tane, Türkiye'de on tane milyonluk kent var.

HAVA KİRLİLİĞİNİN İNSAN SAĞLIĞINA ETKİSİ

Dünya Sağlık Örgütü'nün bildirimine göre, kentlerde ki hava kirliliğinin kanser oluşumunda % 8'lik bir etkiye sahip. Bu nedenle kentlerdeki hava sabit olmayıp sürekli yenilenmesi gerekir. Bu da ancak ormanlık ve yeşil alanlarla mümkün olabilmektedir.

TÜRKİYE ORMANLARININ DURUMU

Türkiye'de 2000 yılından bu yana büyük oranda orman kaybı yaşanmaktadır. Son 12 yılda özellikle İstanbul ve Ankara'da kapsamlı ormanlık alan kayıpları yaşanmıştır. Karadeniz, Ege ve Akdeniz bölgelerinde de kısmi ormanlık alan kayıpları dikkat çekicidir. İstanbul'un önü alınmaz bir şekilde büyümesi, çevresindeki yeşil alanların tahribi su döngüsünü ve su kaynaklarını tehdit ediyor.

KENTLERDE OLMASI GEREKEN YEŞİL ALAN MİKTARI

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) kentlerde yaşayan insanlar için önerdiği kişi başına yeşil alan miktarı 15 m²'dir. AB standartlarına göre ağaç dikmek değil, yarattığımız yeşil alanları korumak önemlidir. Yeşil alanlar kentlerde bir yerde değil, herkesin ulaşabileceği değişik bölgelerinde nüfus yoğunluklarına göre oluşturulmalıdır. İstanbul'da önceki yıllarda kişi başına düşen yeşil alan 3 m² idi, bugün 1,97 m²'dir.

SAĞLIK AÇISINDAN YEŞİL ALANLAR

- Bir ekosistemin sağlığının ve bütünlüğünün en önemli göstergesi vahşi ve evcil hayvanların sağlığıdır.
- Bu nedenle kent içinde bulunan hayvanların sağlığı için yeşil alanlara ihtiyaç var.
- Sevginin kedi, köpek, vs. gibi canlılara yöneltilmesinin insanları rahatlattığı bilinmektedir.
- Kent içindeki evcil veya evcil olmayan tüm hayvanlar ve insan için yeşil alanlar gerekli.
- Sosyal açıdan ele alındığında parklar, insanlara dinlenme, eğlenme, oyun oynama, buluşup birlikte vakit geçirme gibi faydalar sağlar, şehrin stresinden uzaklaşmalarına yardımcı olur
- Yeşil alanlar kentlerin ısı adası etkilerini azaltarak, kent ekosistemine, kentin fiziksel gelişmesine ve günlük kentsel aktivitelere sağladıkları katkı ve olanaklarla insanlara daha konforlu çevre şartları sunar.
- Yeşil alanlar çocukların evcil hayvanlarla birlikte vakit geçirmeleri, onların bedensel ve zihinsel gelişimine katkı sağlayarak, yaratıcılıklarını geliştirir, sosyalleştirir ve eğlendirir.
- Kentlerde yer alan yeşil alanlar insan, hayvan ve kent ekosisteminin korunması için vazgeçilemez alanlardır.
- İnsanlarımızın sağlıklı ve huzur içinde yaşamlarını sürdürebilmeleri için DSÖ'nün belirlediği kişi başına düşen yeşil alan miktarı tek sağlığın gereğidir.

KAŞGARLI MAHMUT İLKOKULU

Hacettepe Üniversitesi
Tıp Fakültesi
öğrencileri, okulları tek
tek ziyaret edip minik
afacanlara oyuncaklar
dağıtıyor ve doktorları
sevdirmeye çalışıyor.

Çocukların “doktor korkusunu” yenmeleri için örnek bir proje...

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi 1 ve 2. sınıf öğrencileri, anaokulu, ilköğretim 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin ayağına gidip onlara küçük yaşta aşılardan "doktor korkusu" gibi gereksiz ve gerçekten uzak korkuyu engellemek ve sağlıklı bir neslin yetiştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla örnek bir projeyi yürütüyor.

2008 yılından beri sürdürülen etkinliğin bir diğeri Ankara Siteler'deki Kaşgarlı Mahmut İlköğretim Okulu'nda Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi 1 ve 2. sınıf öğrencileri tarafından Medisep Topluluğu bünyesinde gerçekleştirildi.

Mert Metehan Arslaner, Tolga Bacak ve Ece Hocaoğlu'nun Proje Koordinatörlüğünü yaptığı etkinlikte Tıp Fakültesinden elli öğrenci görev aldı, 220 çocuk ve ayıcığı muayene edildi.

ÇOCUKLAR DOKTOR ABLALARINI-ABİLERİNİ ÇOK SEVDİ

Proje kapsamında, daha önceden belirlenen okula giderek öğrencilere oyuncak ayılar dağıtılıyor ve onlardan ayıcıklarına birer isim ve bir hastalık bulmalarını isteniyor.

Etkinlikte doktor, diş hekimi ve beslenme diyetetik stantları ve oyun odaları da düzenleniyor. Önce çocukları dörder, beşer kişilik gruplar halinde içeri alıp onlara ayıcıklarının ebeveyni gibi muamele edildi. Sonra ayıcıklarının hastalıklarını sorulup muayeneleri yapıldı. Ardından muayene sonrasında tıp öğrencileri beyaz önlüklerini çocuklara giydirerek onların fotoğraflarını çekti. Bu yolla çocukların empati kurmalarını sağlandı. Ayıcığının muayenesi tamamlandı ve bütün stantları dolaşan çocuklar oyun odalarına alındı ve onlarla oyunlar oynayarak beyaz önlük korkusunu yenmeleri sağlamaya çalışıldı.

Etkinlik öncesinde okula girerken tıp öğrencilerinden önlüklerimizden dolayı korkan ve "Bize iğne mi yapacaksınız?" diye soran çocuklara, etkinlik sonrasında "Büyüyünce ne olmak istiyorsun?" diye sorulduğunda, çoğu doktor olmak istediğini söyledi.

Minik çocuklar etkinlik sonunda okuldan ayrılan beyaz önlüklü ablalarını-abilerini el sallayarak uğurladılar.

Topluluğa karşı hitap sanatı...

Etkili bir konuşma yapmak ve insanlar üzerinde etki uyandırmak doğuştan gelen bir özellik olduğu kadar sonradan da püf noktaları öğrenilerek geliştirilebilir. Konuşan kişinin güvenilirliği, duygulara seslenebilmesi ve mantığa hitap edebilmesi bu sanatın etkili kullanılması için olmazsındır.

Ahmet Refik Tařkent/ İletişim Uzmanı

Belagat, retorik ya da en bilinen ismiyle hitabet, insanları ikna etme yöntemidir. İlk insandan beri insanlar birbirlerini etkilemeye çalışmaktadırlar.

Filozoflar, komutanlar, liderler ve günümüze gelindiğinde siyasilere, iletişimciler ve pazarlamacılar da bu sanatın kullanıcılarıdır.

İnsanlara dil aracılığıyla kendi inandığı düşünceyi aktarabilmek ve buna inandırabilmek önemli bir mezyettir ve de sistemli bir çalışma gerektirir. Kimileri doğuştan bu konuda yetenekli iken, sonradan da bu beceri kazanılıp geliştirilebilmektedir.

“Liderler, lider oldukları için mi etkili konuşurlar yoksa iyi konuştukları ve hitabet yetenekleri kuvvetli olduğu için mi liderlik etmektedirler?” sorusunun yanıtı hiç şüphesiz insanları etkileme ve taraftar toplama yetisi olanların liderlik yolunun açıldığı şeklindedir.

En eski Türk yazıtları olan Orhun Abideleri’nde Bilge Kağan Hükümdarâne eda ve ihtişamlı hitap tarzı ile beylerine ve halkına seslenmiştir. “Üstte mavi gök çökmedikçe, altta yağız yer yarılmadıkça, senin ilini ve töreni kim bozabilir.” Halkına bu şekilde seslenen Bilge Kağan hitabet sanatı açısından Türk Tarihinin mihenk taşıdır.

“Ya İstanbul Beni Alacak ya ben İstanbul’u!” diyerek Kızıl Elma’ya ulaşma aşkını ifade eden Fatih, ulaştıkları ve bizlere emanet ettikleri açısından hitabetin sembolü olmuş devlet adamlarındandır.

Yavuz Sultan Selim Han’ın Mısır Seferi sırasında taşkınlık yapıp çadırına ok atan askerlerine yönelik yaptığı konuşmada, “İsteyenler, karılarının yanına dönüp entarilerini giyebilirler! Ben düşmana karşı tek başıma da gidebilirim!” demişti.

Bu şekilde bir hitabet askeri kamçılamış ve Mısır Seferi ecdadımız için çok önemli sonuçlar elde edilmiştir.

Mustafa Kemal pek çok zorluğa ve engele rağmen Milli Mücadele ateşini yakmış, insanları teşkilatlandırmış ve “Hattı Müdafa Yoktur Sathı Müdafaa Vardır, O Satuh Bütün Vatandır!” diyerek askerlerinin başarı azmini kamçılamış ve nihayetinde zaferden zafere koşturmuştur.

Etkili bir konuşma yapmak ve insanlar üzerinde etki uyandırmak doğuştan gelen bir özellik olduğu kadar sonradan da püf noktaları öğrenilerek geliştirilebilir.

Konuşan kişinin güvenilirliği, duygulara seslenebilmesi ve mantığa hitap edebilmesi bu sanatın etkili kullanılması için olmazsa olmazlardandır.

TOPLULUĞA HİTAP EDERKEN YAPILMASI GEREKENLER

1. Canlı, inandırıcı, ilgi çekici olma:

Konuşmamızın baştan sona canlı bir havada dinlenebilmesi için ifadelerimize, ses tonumuza ve özellikle hareketlerimize ayrı bir özen göstermeliyiz.

2. Konuşma süresinin kontrolü:

Verilen süreye bağlı kalmamız dinleyicilere saygı gereğidir. Konuşmamızı bu süreye uygun bir şekilde planlayıp sunmalıyız.

3. Vurgu, tonlama, telaffuz:

Konuşmacı ile dinleyiciler arasındaki iletişimi sağlayan sesimizdir. Bu nedenle telaffuz, tonlama ve vurgumuza dikkat etmeliyiz.

4. Üslubu, sözcükleri amaca göre belirleme:

Konuşmacılar ile dinleyiciler arasındaki dinleyiciye ve konuşma yapılan ortama göre belirlemeliyiz.

Dünden bugüne hitabet sanatı siyaset reklam, pazarlama ve sendikal faaliyetlerde de etkili rol oynamaktadır.

Yalanla imtihan edilen siyasilere, bu sanatı etkili kullanarak insanları uyutabilmektedirler. Satış ve pazarlama çabasında olanlar da bu yöntemi kendi menfaatleri doğrultusunda kullanabilmektedirler.

OSMANLI ARMASI VE ANLAMI

Yeryüzünde hiçbir armaya nasip olmayacak bir yaygınlığa ulaşan Osmanlı armasının üzerindeki semboller hemen her dönemde geliştirilmiş, yenileri eklenmiş ve bu yenilikler de halk tarafından sevilip benimsenmiştir. Bu arma, Osmanlı insanının gönlünü fethetmiş, nabzını tutmayı başarmış, toplumun duygu ve özlemlerini yansıtmıştır. Peki, Osmanlı Devlet gücünü ve adaletini sembolize etmeyi başaran bu arma ilk olarak nasıl ortaya çıkarılmış ve nasıl geliştirilmiştir?

ARMANIN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİM SÜRECİ

Osmanlıların ilk devlet arması, sultanların nişan ve alameti olan tuğralardı. Avrupa devletlerinde on dördüncü yüzyıldan itibaren devlet sembolü olarak arma kullanılmakta iken Osmanlı bayrak ve sancaklarında yer alan tek ve üç hilâl sembolü ile tuğralar dışında devleti temsil eden herhangi bir alamet mevcut değildi. Tam olarak ne zamandan beri kullanıldığı bilinmeyen, fakat Sultan II. Bayezid döneminden itibaren kullanıldığı tahmin edilen Yeniçeri orta nişanlarını Osmanlı'daki en yaygın arma grubu olarak kabul etmek gerekmektedir. Batı'da kralların, şövalyelerin, asilzâdelerin ve zenginlerin ailelerce kullandığı arma Osmanlı'da sultan, kapıkulu ocakları ve tarikatlarca kullanılıyordu.

ARMANIN İLK ÖRNEĞİ

Sultan III. Ahmed'in saltanat yıllarında Osmanlı'nın ilk matbaasını kurmuş olan İbrahim Müteferrika'nın çizip Sadrazam İbrahim Paşa'ya sunduğu bir haritada Osmanlı armasının Batı üslupta yapılan ilk şeklini açıkça görmekteyiz. Harita dikkatli incelendiğinde haritanın sağ alt köşesinde "Benim Devletlu Efendim eğer fermanınız olursa daha büyükleri yapılır; sene 1132 (1720)" notu bulunmaktadır.

İbrahim Müteferrika'nın çizmiş olduğu Marmara haritasının sol üst köşesinde bulunan armanın görünümü tıpkı batılı örnekleri gibidir. Üzerine yukarıya doğru bakan bir hilâl çizili arma kalkanının çevresinde, mızraklar, flamalar, irili ufaklı toplar, bunların altında ok ve yay, zurna görülmektedir. Armanın etrafındaki on iki adet top namlusunun belirgin bir şekilde çizilmesi ise o dönem Osmanlısında humbaracı ocağındaki yenileşme çalışmalarının yansıması gibi anlaşılmaktadır. İbrahim Müteferrika'nın Marmara haritası üzerine neden arma çizdiği tam olarak belli değildir ancak armanın bu dönemde yapılmış olması bizlere Osmanlı Arması'nın İngilizler tarafından değil bizzat Türkler tarafından yapıldığına delil niteliğindedir.

Bugün Topkapı Sarayı Müzesi'nde bulunan ve Sultan III. Selim zamanında basılmış olan "Fenn-i Harb" isimli bir kitabın başlangıç sayfasında bu armayı andıran bir şekil bulunmaktadır. Bunun haricinde yine III. Selim'in ay-yıldızlı ve tuğralı mührü yine bu armanın gelişim sürecine örnek niteliğindedir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki tarihi olmayan bir belgeden de anlaşılacağı üzere ay-yıldız, hilal ve tuğra o yıllardan itibaren devletin sembolü olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bunun sonrasında ise Sultan II. Mahmud dönemine ait bir fermanla Tuğra, Ay-

yıldız ve Arma üçlüsünü bir arada görmekteyiz.

Osmanlı armasının son şeklini almasında önemli etkileri görülen Tanzimat Madalyası, 1850 senesinde 1839 Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nun hatırasını yaşatmak amacıyla Belçikalı tanınmış sanatçı Hart'a ısmarlanmıştır. Belçikalı sanatçı elindeki mevcut örnekler ile kısa sürede devlet tarafından oldukça beğenilen bir madalya hazırlamıştır.

Madalyanın kısaca sembolleri şöyledir; ön yüzünde, en üstte güneş ışınları arasında Abdülmecid'in tuğrası, altta, ortada üzeri on iki yıldızlı altı şualı kalkan ve kalkan üzerinde bir serpuş, kalkanın sağında batı tarzı bir zırh, top ve top gülleleleri, tuğ, sancak, mızraklar, kılıç, balta, tüfek ve ok bulunmaktadır. Sol yanda bereket boynuzu ve boynuzdan çıkan meyve, çiçek ve başaklar, onun üst tarafında bir asa, Hellen mitolojisinin haberci tanrısı Hermes'e ait bir işaret olan Kadüse, terazi, tanzimat fermanı yer almaktadır. Fermanın üzerinde Fransızca Tanzimat, Reşid ve Âli isimleri yazılmış, bu fermana bağlı iki mührü Sultan Abdülmecid'in tuğrası konulmuştur.

Kalkanın tam ortasına Osman Gazi'nin, sancağın üzerine Sultan II. Mehmed'in (Fatih), topun üzerine Kanuni Sultan Süleyman'ın, zırhın üzerine II. Mahmud'un, kalkanın altına Köprülü'nün adları yazılmıştır. Madalyanın kenarlarında Tanzimat ile gelen yenilikler Fransızca olarak belirtilmiş ve "Herkes Eşit Adalet", "Yaygın Eğitim", "Barış Sanatlarının Desteklenmesi", "Azınlıkların Haklarının Korunması", "İmparatorluğun Saygınlığının Yüceltilmesi", "Güçsüzün Korunması" slogan halinde konulmuştur. En alta Fransızca "Abdülmecit Tarafından Osmanlı İmparatorluğu'nun İhyası" yazısı konulmuştur.

Tanzimat Madalyası'nın arka yüzünde sağlam ve kadim bir devleti temsil eden kabaran dalgalar üzerinde yükselen bir kale ve kalenin üzerinde cami kubbesi, minareler ve çok şualı bir ayyıldızın yer aldığı dalgalanan bir sancak bulunmaktadır. Resmin üzerinde, kenar boyunca Fransızca olarak "İmparatorluk Varolacak, Tanrı İstiyor" sloganı yer almıştır. En alta 1850 tarihi yazılmıştır.

Tanzimat Madalyası'nı Osmanlı Arması'nın en etkili görsel kaynaklarından biri olarak kabul etmek gerekmektedir. Bereket boynuzu ve terazi sembolleri ise bir Osmanlı armasında ilk defa yer almaktadır.

OSMANLI ARMASINA SON ŞEKLİNİN VERİLMESİ

Tanzimat madalyasının hazırlanmasının ardından

Osmanlı Arması gelişmesini devam ettirir. 4 Ekim 1853 -30 Mart 1856 tarihleri arasında yapılan Osmanlı ile Rusya arasındaki Kırım Savaşı sırasında, Fransa Sultan Abdülmecid'e "Legion" nişanı verir. O dönemde yaygınlaşmaya başlayan nişan verme Osmanlı Devleti ile yakın ilişkiler kurmak isteyen İngiltere'yi harekete geçirir. İngiltere Kraliçesi Victoria, Fransa'nın Osmanlı'ya verdiği nişana karşılık Kasım 1856'da özel hazırlattığı "Dizbağı Nişanı" nı Osmanlı Sultanı'na sunar.

İlk olarak 1346 yılında Kral III. Edward tarafından ortaya çıkarılan "Dizbağı Nişanı"nın geleneğindeki uygulamaya göre; Nişanı alan kişi, hükümdar ve ya devlet armaları Londra'da Windsor Sarayı'nda bulunan Saint George Kilisesi'nin duvarına asılmalıdır. O güne dek verilen ve dahi alınan armalar eksiksiz olarak buraya asılmıştır. Ancak burada Osmanlı Padişahı'nın arması bulunmamaktadır. Bunun üzerine Kraliçe Victoria, Prens Charles Young isimindeki arma uzmanını Osmanlı için arma tasarlamak üzere görevlendirir. İstanbul'a gelerek araştırmalarda bulunan Young'a, Etyen Pizani

isminde bir tercüman yardımcı olur.

İstanbul'a gelen İngiliz tasarımcı, Osmanlı devlet sistemi, hukuk anlayışı ve askeri teşkilatı hakkında geniş malumat topladıktan ve önceki örnekleri gördükten sonra ülkesine gider. Armayı hazırlamaya başlar. Elinde mevcut örnek bulunduğu için işi çokta zor değildir. Young'a, Etyen Pizani padişahlık alameti olan saltanat kavuğunu, sorgucu, ay-yıldızlı sancağı ve tuğrayı ön plana çıkararak bir arma hazırlar. Bu armanın hazırlanması bir yıl sürer. Bir yıl sonra İstanbul'a gönderilen armayı Osmanlı Sultanı Abdülmecid çok beğenir.

İstanbul'a gelen Osmanlı Devleti arması padişah tarafından kabul görmesinin akabinde İngiltere'ye geri gönderilir. Gelenek olduğu üzere İngiltere'nin Saint George Kilisesi'ndeki yerini alır. Sultan Abdülmecid'den on beş yıl sonra tahta geçen Sultan II. Abdülhamid döneminde arma üzerinde bazı değişiklikler yapılır. Padişah tarafından terazi ve silahlar eklenerek arma 1882 yılında son şekline kavuşur.

ARMA İÇERİSİNDE 30 AYRI SEMBOL BULUNUYOR

- 1- Tuğranın etrafındaki güneş motifi, padişahın güneşe benzetilmesinden ileri gelir
- 2- II. Abdülhamid'in tuğrası
- 3- Sorguçlu serpuş: Osman Gazi'yi ve tahtı temsil eder
- 4- Yeşil Hilafet sancağı
- 5- Süngülü tüfek: Nizam-ı Ceditle birlikte Osmanlı ordusunun asıl silahı olmuştur
- 6- Çift taraflı teber
- 7- Toplu tabanca
- 8- Terazî: Şeşper ve asaya asılıdır, adaleti temsil eder.
- 9- (Üstte) Kuran-ı Kerim. (Altta) Kanunnameler.
- 10- Nişan-ı al-iimtiyaz: Devlet adına faydalı işlerde bulunmuş ilim adamları, idareci ve askerlere veriliyordu.
- 11- Nişan-ı Osmani: Sultan Abdülaziz Han tarafından 1862'de ihdas edilmiş olup, devlet hizmetinde üstün başarı sağlayanlara verilirdi.
- 12- Asa ve şeşper
- 13- Çapa, Osmanlı denizciliğini temsil eder.
- 14- Bereket boynuzu
- 15- Nişan-ı iftihar
- 16- Yay
- 17- Mecidi nişanı

- 18- Borazan, modern mızıkacı takımının kullandığı çalgı aletidir
- 19- Şefkat nişanı, 1878'de II. Abdülhamid Han tarafından ihdas edilmiş olup; savaş zamanında, büyük afetlerde devlete, millete hizmet eden kadınlara verilirdi.
- 20- Top gülleri (Bazı armalarda bulunmuyor.)
- 21- Kılıç
- 22- Top, topçu ocaklarını temsil eder.
- 23- El siperlikli tören kılıcı: bu kılıç klasik Türk kılıcı olmayıp, o devirdeki subaylar tarafından kullanılırdı.
- 24- Mızrak.
- 25- Çift taraflı teber, orduda üst düzey görevliler tarafından üstünlük sembolü olarak kullanılmıştır.
- 26- Tek taraflı teber (balta)
- 27- Bayrak
- 28- Osmanlı sancağı
- 29- Mızrak: Son dönem mızraklı süvari alaylarını resmeder
- 30- Kalkan, ortasında stilize edilmiş bir güneş motifi var. 12 yıldız: Rivayete göre bu 12 yıldız 12 burcu temsil eder. Güneş bu burçlar üzerinde hareket eder.

*Dünyadaki
Cennet:*

Tarihi dokusu, doğal güzellikleri, denizi ve güler yüzlü insanı ile

SIĞACIK

İzmir-Seferihisar'ın 5 km batısında Sığacık Körfezi'nde kuruludur. Tarihi ve doğal güzelliklerinin yanı sıra doğal bir liman konumundadır. On iki İon şehrinden biri olan Teos'a ev sahipliği yapan Sığacık'ın ismi 1521-1522 yıllarında kentin sığınak olarak kullanıldığı zamanlardan kalmadır. İon Uygarlığına başkentlik yapan kent, bir dönem Efes ile yarışmıştır.

Seferihisar'ın batısında boylu boyunca mandalina bahçeleriyle çevrilmiş olan Sığacık ile merkez arasında tek engebe "Taşdibi" denilen tepedir. Sığacık'ın girişinde bizi masmavi denizi ile birlikte, Kanuni Sultan Süleyman zamanından kalma kalesi, birçok denizciye kucak açmış limanı ile iç içe girmiş lüks balık restaurantları, huzuru doyusya yaşayacağımız ortamı ve büyük önder Atatürk'ün büstünün içinde bulunduğu meydana karşılar.

Sığacık, eşsiz deniziyle yıllarca Ege'nin en lezzetli balıklarına, en usta balıkçılarına kucak açmış bir tatil yöresidir. Yat limanının yanı sıra pek çok deniz sporlarının (sörf vb.) yapılabildiği en uygun koylarımızdandır. Akkum plajları, mütevazı tesisleri ile gün boyu faydalanabileceğiniz geniş bir koyda ziyaretçilerini ağırlar.

KOYLARA YAT GEZİNTİLERİ

Sığacık'ın masallara konu olmuş denizinde sualtı doğa güzelliğini seyretmek ve dalış yapıp zıpknla balık avlamak isteyen meraklılar için bölgedeki diğer koyalara yat gezileri düzenlenmektedir. Sığacık Türkiye'nin en temiz ve en soğuk koyalardan olan mavi bayraklı, mucizevi bir şekilde poyraz tutmayan ve dipten denize karışan tatlı kaynak suları sebebiyle diğer koyalara oranla daha soğuk olan Ekmeksiz Plajı'na ev sahipliği yapar. Koyun yamaçlarında çam ormanla-

ryla kaplı camping ve piknik alanları bulunur. Pırıl pırıl bir denize ve güneşe sahip olan Sığacık'ta zamandan ve dünyadan habersiz kalabilmek için çok fazla şeye ihtiyacımız yoktur, çünkü bu bakir ve büyümlü yer sizi tüm gerginliklerinizden ve sıkıntılardan habersizce uzak tutar.

Kış aylarında sınımsız insanlarının yaşadığı Sığacık, tatil yöresi olarak yaz sezonunda pek çok yerli ve yabancı turiste kapılarını açar. Son bir yıldır Sığacık kale içinde pazar günleri kurulan köy pazarı, iç kalede her hafta düzenlenen sanat etkinlikleri görülmeye değer ayrı güzelliklerdir. Ne kadar yazarsak yazalım, anlatırsak anlatalım cümlelerimiz bu doğa harikası için yetersiz kalır.

ÖZGÜN MİMARİSİYLE BÜYÜLÜYOR

Sığacık İzmir'e 50 kilometre uzaklıkta sevimli mi sevimli, cana yakın eski

bir balıkçı köyü. Seferihisar'ın iskelesi olan Sığacık, sahilde limanı çevreleyen bir kalenin içine kurulmuştur. Kıvrılarak giden daracık sokaklarda dolaşırken, özgün mimarisini koruyabilmiş pek çok eve rastlamak olası. Üstelik insanı da sıcacık.Sığacık'ın geri planı her türlü meyve ve sebzenin bolca yetiştiği doğal bir hal görünümündedir. Yol boyunca dizili tezgahlarda, anında toplanmış salatalık, domates, patlıcan, biber, üzüm, kavun, karpuz ve her çeşit zerzevatı görmeniz de muhtemeldir.

Otel ve pansiyonlar, diğer tatil köylerine göre bir hayli ucuz. Otel ve pansiyonlar daha çok Sığacık Kalesi'ne yakın konuşlanmış durumdadır. Plajlar bir kilometre kadar ileride. Plajlara gitmek için minibüs ve belediye otobüsü günün hemen hemen her saatinde hizmet vermektedir. Sığacık limanında denize girilmemektedir. Sığacık'a kadar gitmişken çevre koyları tanımamak, oralara gitmemek olmaz. Günübirlik motor turlarıyla Papaz Boğazı, Taş Ada, Azmak, Aktaşlı ve Çamcağız'ı da görebilirsiniz.

ÇANAKKALE'YE DAİR KİTAPLAR

...ve Çanakkale Geldiler, Gördüler, Döndüler, (3 kitap Set)

Mustafa Necati Sepetçioğlu

Bence önemli olan Çanakkale'ye gelenlerin gelmesi değildir. Onlar, nasıl olsa gelecektlerdi. 1071 Ağustos'undan beri gelmeyi her fırsatta denediler. Çanakkale'ye, 1914 ile birlikte geldiler. Önemli olan onları Çanakkale'de durduran ruh idi. İşte bu, o ruhun destanıdır. Olayları ve tarih sıralamasını romana uygun değişmelerle, bazen ayrı zamanları aynı zaman diliminde; bazen aynı zaman dilimindekileri ayrı ayrı zamanlara aktararak yazdı isem, sebebi budur...

... Ve Çanakkele Üçlemesi, Dünkü Türkiye dizisinde yayınlanmış olan Selçuklu ve Osmanlı üçlemelerinin bağlantısı olarak da Bugünkü Türkiye dizisi romanlarına köprülük edebilir diye düşünüyorum. Biliyorum ki bir kısım tarih yazarlarıyla pek sevgili eleştirmenler (!) birçok şey söyleyip hiçbir şey anlatmadan, ... Ve Çanakkale hakkında da yazacaklardır. Varsın yazsınlar. Çünkü ben biliyorum ki, ... Ve Çanakkale'den önce bizim dillimizde yazılmış böyle bir roman yoktu. Şimdi var. Bu bile benim için bir şereftir, önceliği olan ders kitaplarından da değil. Bir milletin namusu olduğu için, Plevne'den sonra ana topraklarımızdaki en büyük direniştir; karşı geliştir, gücü bu savaşlardan kaynaklanmaktadır. Bu yüzden, bilinen tarih sıralaması yerine, taşıdığı destan havasının bozulmamasına gayret ettim. Çanakkale Savaşlarımızın başladığı günü, nerelerden nasıl bir sırayla uzayıp hangi tarihte sona erdiğini herkes, ortaokul öğrencileri bile, çok iyi bilirler...

Çanakkale Mahşeri

Mehmed Niyazi

Türk milleti, beş kıtanın Çanakkale Boğazı'nın iki yakasına sıkışan kaderini yorgun omuzlarından beklenmeyen bir metanetle taşıdı. Dünya tarihinin en zorlu çarpışmaları, en kanlı boğuşmaları yaşandı. Müttefikler Osmanlı'nın boğazına yapışarak savaşı bir an önce bitiremeyeceklerini anladılar. Birinci Cihan Harbi'ne kadar girdiği topraklardan çıkarılması mümkün olmayan Rus Devleti, kağıttan bir kaplan, mukavvadan bir dev haline geldi. Üzerinde güneş batmayan imparatorluğun ışıkları Çanakkale'nin boz kayaları tarafından emildi. "Çanakkale Mahşeri, Çanakkale romanlarının atası ve Çanakkale davasının günümüzdeki banisidir.

Çanakkale Cephesinden Mektuplar - Hatıralar

Selahaddin Adil Paşa

Selahaddin Adil Paşa, Çanakkale Savaşlarının hem deniz hem de kara muharebelerine katılarak bu savaşlarda başka bir komutana nasip olmayan bir ayrıcalığa sahip olmuş bir askerdir.

Elinizdeki kitap Paşa'nın, 18 Mart Deniz Zaferi'ne dair, 1920'de İstanbul'da kurmay subay adaylarına verdiği konferansla başlamaktadır.

Paşa'nın tümen komutanı olarak katıldığı Çanakkale Kara Muharebelerinde, hem Seddülbahir hem de Anafartalar Cephesi'nde görüp yaşadıklarını anlattığı hatıralar ikinci bölümü oluşturmaktadır.

Kitabın üçüncü bölümünde ise Selahaddin Adil Paşa'nın Çanakkale cepheslerinden eşi Sîret Hanım'a yazdığı ve ilk defa yayınlanan mektupları bulunmaktadır.

Bu mektuplar bize bir taraftan savaşın ortasındaki sorumlu bir komutanın savaş hakkındaki düşüncelerini, endişelerini okuyarak duygularına yakından tanıklık etmek imkânı veriyor. Diğer taraftan ise; ailesinin geçim derdini düşünen, onların sağlığını merak eden, yeni doğmuş kızına hasret duyan mesuliyet sahibi bir eş, müşfik bir babanın insani yönünü okuyarak savaşın ve gündelik hayatın nasıl iç içe girdiğini gösteriyor.

